

Aizsardzības ministrija

**AIZSARDZĪBAS MINISTRIJAS
2019. GADA PUBLISKAIS
PĀRSKATS**

SATURS

Aizsardzības ministrijas valsts sekretāra ievads	4
1. Aizsardzības ministrijas darbības vispārīgs raksturojums	7
1.1. Aizsardzības ministrijas juridiskais statuss	7
1.2. Politikas jomas, funkcijas un uzdevumi	7
1.3. Darbības virzieni un mērķi, budžeta programmas (apakšprogrammas).....	8
1.4. 2019. gada galvenie uzdevumi (prioritātes, pasākumi).....	8
1.5. Aizsardzības ministrijas padotībā esošās iestādes	9
2. Finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti	11
2.1. Aizsardzības ministrijas budžeta finansējums un tā izlietojums	11
Aizsardzības ministrijas valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (<i>euro</i>)	11
Aizsardzības ministrijas pārskata gada budžeta programmas.....	12
Valsts budžeta ilgtermiņa saistību projekti	13
2.2. Aizsardzības ministrijas darbības rezultāti 2019. gadā	16
Aizsardzības politika	16
Latvijas aizsardzības spēju stiprināšana	16
Visaptverošas valsts aizsardzības ieviešana.....	19
NATO kolektīvās aizsardzības principa stiprināšana.....	20
Starptautiskā sadarbība Eiropas Savienības ietvaros	22
Baltijas valstu sadarbība	23
Divpusējā sadarbība.....	23
Bruņojuma kontroles aktualitātes	27
Ģeotelpiskās informācijas politikas plānošana	28
Normatīvo aktu izstrāde valsts aizsardzības nozarē	28
Nodrošinājuma politika	35
Nodrošinājuma politika un aizsardzības investīcijas	35
Nodrošinājuma reforma	36
Starptautiskā sadarbība	36
Iepirkumi.....	38
Medicīna.....	38
Infrastruktūra.....	39
Zinātniskās pētniecības darbības koordinēšana un atbalsts aizsardzības industrijai	40
Nacionālā kiberdrošības politika	41
Novērtējums par stratēģijas ieviešanu	43
Iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmas	44
Iekšējais audits	44
Ģenerālinspekcija.....	44
2.3. Aizsardzības ministrijas padotības iestāžu, t.sk. Nacionālo bruņoto spēku darbības galvenie virzieni un rezultāti	45
Jaunsardzes centrs	45
Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs.....	46

Būvniecība	46
Vide	48
Apsaimniekošana	48
NBS apgāde	48
Iepirkumu dokumentācijas sagatavošana, līgumu administrēšana, kodifikācija	49
Loģistika un noliktavu pārvaldība	49
Centralizētais publiskais iepirkums	49
Latvijas Kara muzejs	50
Pētnieciskais darbs	50
Krājuma darbs	51
Zinātniski izglītojošais darbs	51
Starptautiskā sadarbība	52
Infrastruktūra	52
Finanses	53
Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra	53
Militārās izlūkošanas un drošības dienests	56
Nacionālie bruņotie spēki	56
Personāla apmācība.....	57
Lielākās vietējās un starptautiskās mācības	57
Dalība starptautiskajās operācijās un spēku struktūrās	57
NBS sniegtais atbalsts civilajai sabiedrībai	58
3. nodaļa Aizsardzības ministrijas personāls.....	59
4. nodaļa. Komunikācija ar sabiedrību.....	60
4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi.....	60
4.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru	64
5. Aizsardzības ministrijas plāns 2020. gadam.....	65
5.1. 2019. gadā uzsāktie pasākumi, kuri tiks turpināti	65
5.2. 2020. gada galvenie uzdevumi un pasākumi.....	67
5.3. 2020. gadā plānotie sadarbības projekti un pētījumi.....	68
5.4. Aizsardzības ministrijas finanšu saistības	69
5.5. Aizsardzības ministrijas 2020. gada budžets.....	71
Aizsardzības ministrijas publiskajā pārskatā izmantotie saīsinājumi	72

Aizsardzības ministrijas valsts sekretāra ievads

2019. gadā Aizsardzības ministrija (AM) turpināja veidot aizsardzības politiku saskaņā ar šādiem valsts aizsardzības stratēģiskajiem principiem – valsts rīcībspēja un griba, atturēšanas politika kā līdzeklis ārējo militāro draudu mazināšanai, valsts aizsardzības īstenošana un ārējo draudu pārvarēšana.

Aizvadītajā gadā ar vairākiem lieliem pasākumiem Rīgā un Latvijas reģionos ar lepnumu atzīmējām Latvijas armijas simtgadi, kur atspoguļojām vēsturisko virzību Latvijas teritorijā un izšķirošās cīņas. Latviešu karavīru kaldinātās uzvaras pirms 100 gadiem ir brīvas un neatkarīgas Latvijas pamats mūsdienās.

Šobrīd Nacionālo bruņoto spēku (NBS) attīstība notiek, ņemot vērā aktuālos drošības riskus un izaicinājumus, kā arī apzinoties reģionā valdošo spēku samēru. Arī aizvadītais gads bija gana spraigs, jo situācija pasaulē saglabājās saspīlēta un starptautiskie notikumi radīja izaicinājumus drošības jomā. Latvijai galvenos ārējos drošības izaicinājumus joprojām rada Krievijas Federācija, kas arī pērn turpināja attīstīt savas militārās spējas Rietumu kara apgabalā, t. sk. tiešā Baltijas valstu robežu tuvumā un

Kaļiņingradā, tostarp attīstot militāro infrastruktūru un organizējot regulāras militārās mācības.

Ievērojot drošības izaicinājumus, viena no aizsardzības nozares prioritātēm ir visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas ieviešana, kas ietver ne tikai valsts aizsardzības nozares vai valsts pārvaldes institūcijas, bet arī privātā sektora pārstāvjus, uzņēmumus, nevalstiskās organizācijas, iedzīvotājus un citas personas. Tā ir būtiska aizsardzības nozares reforma, kas skaidri noteiks atbildību un rīcību gan valsts un pašvaldību, gan uzņēmēju un iedzīvotāju līmenī dažādās krīzes situācijās.

Aizvadītā gada laikā tika īstenotas vairākas mācības tiesībsargājošajām un valsts institūcijām, kurās tika pilnveidotas praktiskās un teorētiskās iemaņas valsts apdraudējuma situācijas pārvarēšanas plānošanā, lēmumu pieņemšanā un plānoto pasākumu izpildē. Liels darbs ir ieguldīts arī sabiedrības izglītošanā un sagatavošanā potenciālajām krīzēm, tostarp diskutējās par visaptverošo aizsardzību aizvadītajā gadā aktīvi tika iesaistīta arī sabiedrība.

Būtisks solis visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas ieviešanā ir arī Valsts aizsardzības mācības ieviešana skolās. 2019./2020. mācību gadā valsts aizsardzības mācību apgūst vairāk nekā 1000 skolēni 54 skolās, kuras brīvprātīgi pievienojušās Valsts aizsardzības mācības pilotprojektam. Taču, sākot ar 2024. gadu, valsts aizsardzības mācību plānots ieviest kā obligātu mācību priekšmetu visās valsts vidējās izglītības iestādēs. Paralēli tam ir uzsākts darbs pie profesionālās vidusskolas ar militāru ievirzi izveides Rudbāržos.

Pērn Latvija starptautiskajā mērogā spēja apliecināt sevi kā uzticamu sabiedroto. Tika nodrošināts NATO vadlīnijās noteiktais aizsardzības finansējums (2% apmērā no iekšzemes kopprodukta) jeb 634,45 miljoni eiro. Tie tika ieguldīti NBS spēju attīstībā, tostarp bruņojuma, individuālā un kolektīvā ekipējuma atjaunošanā, personāla piesaistē un izglītošanā, kā arī infrastruktūrā. Atbilstošs finansējums ir būtisks, lai veidotu kaujas un to atbalsta vienības, kas būtu

sagatavotas pildīt noteiktos uzdevumus.

2019. gadā ir veikti vērienīgi ieguldījumi NBS spēju uzlabošanā. Tā, piemēram, NBS Sauszemes spēku Mehanizācijas projekta ietvaros ir saņemtas 103 bruņutehnikas vienības CVR(T). ASV militārā finansējuma programmas ietvaros Latvijai ir piegādāti trīs ceļu atmīnēšanas transportlīdzekļi "Husky", kā arī nodrošināta karavīru apmācība un sniegts tehniskais atbalsts. Ir uzsākts helikopteru "UH-60M" ieviešanas process, sadarbībā ar ASV valdību precizēts helikopteru platformu aprīkojums un 2020. gadā plānotas pirmo inženiertehnisko speciālistu apmācības ASV. Ir uzsākts Jūras spēku mīnu meklētāju modernizācijas projekts, kurš ļaus uzlabot un ilgtermiņā uzturēt IMANTA klases mīnu meklētāju mīnu meklēšanas un neitralizēšanas spēju. Ņemot vērā nozīmīgo Zemessardzes lomu valsts aizsardzībā, ir veikta Zemessardzes infrastruktūras pilnveidošana un reģionālo poligonu attīstība.

2019. gada decembrī Londonā norisinājās NATO valstu vadītāju samits. Samitā tika pieņemti lēmumi turpināt iesāktos atturēšanas un aizsardzības pasākumus, kā arī uzsākt jaunas iniciatīvas, lai stiprinātu alianses reaģētspēju. Latvijai svarīgākais lēmums bija NATO aizsardzības plānu Baltijas valstīm un Polijai apstiprināšana, kā arī valstu kopējais apliecinājums ievērot Vašingtonas līguma 5. pantā noteikto principu, ka uzbrukums vienai vai vairākām alianses dalībvalstīm ir uzskatāms par uzbrukumu visām dalībvalstīm.

Latvijai joprojām ļoti svarīgs ir viens no redzamākajiem un būtiskākajiem sabiedroto klātbūtnes stiprināšanas pasākumiem – NATO Baltijas valstu gaisa telpas patrulēšanas misija, kuru NATO dalībvalstis Latvijas, Lietuvas un Igaunijas gaisa telpā rotācijas kārtībā veic no 2004. gada marta, kad Baltijas valstis tika uzņemtas Aliansē. Būtisku ieguldījumu, īstenojot atturēšanas pasākumus, deva arī NATO kaujas grupa Latvijā, kuras sastāvā ir aptuveni 1500 karavīru un vadošā valsts ir Kanāda. NATO pārstāvētie spēki Latvijā sniedz nozīmīgu kaujas spēku papildinājumu, jo atrodas Latvijā ar

savu kaujas tehniku un militāro nodrošinājumu. Papildus militārajai klātbūtnei kaujas grupa aktīvi piedalās civilmilitārās sadarbības projektos.

Līdztekus ieguldījumiem nacionālajā aizsardzībā, kā arī NATO noteikto spēju mērķu sasniegšanai, kas pērn bija prioritāte, Latvija ir uzsākusi arī aktīvāku iesaisti aizsardzības spēju attīstības centienos Eiropas Savienībā (ES). Kopš 2017. gada Latvija ir Pastāvīgās strukturētās sadarbības (PESCO) dalībvalsts, kas paredz sadarbības stiprināšanu ES dalībvalstu starpā aizsardzības un drošības jomā, īstenojot ciešākas saistības un ieviešot starptautiskās sadarbības projektus.

Aizsardzības ministrija par būtisku uzskata arī vietējās aizsardzības industrijas veicināšanu un atbalstu, tādēļ ir tapusi grantu programma. 2019. gadā īstenojot AM grantu programmu inovatīvu militāra vai divējāda lietojuma produktu attīstības atbalstam, tika izsludināts jau otrais grantu projektu konkurss. Tā ietvaros AM saņēma 25 projektu pieteikumus no 22 uzņēmumiem, kas pārstāv dažādas ar aizsardzības industriju un bruņoto spēku nodrošinājumu saistītas jomas.

Grantu projektu konkursā AM līdzfinansējums bija 350 000 eiro apmērā, un atbalsts tika piešķirts sešu uzņēmumu iesniegto projektu attīstībai. Izvērtēšanā tika ņemta vērā produkta izmantojamība aizsardzības un drošības nozarē, komersanta vispārējā spēja attīstīt projektu, produkta novitāte, tehnoloģiskā ietilpība, pētniecības organizāciju iesaiste, kā arī starptautiskā konkurētspēja un ekonomiskā ietekme uz komersanta turpmāko komercdarbību.

Jāuzsver, ka pārskata tapšanas laikā, no 2020. gada marta Latvijas Republikā stājās spēkā ar koronavīrusa Covid-19 izplatību saistīti ierobežojumi. Tie ir radījuši arī jaunus pienākumus un papildu darbu aizsardzības nozares darbiniekiem un karavīriem. Bruņotie spēki jau kopš 2020. gada 30. marta sniedz atbalstu Valsts robežsardzei – katru diennakti ES ārējās un iekšējās robežas uzraudzībā kopā ar robežsargiem dienesta pienākumus veic aptuveni 100 bruņoto spēku karavīri

un zemessargi no Zemessardzes 3. Latgales brigādes, 2. Vidzemes brigādes un 1. Rīgas brigādes.

2020. gada 2. aprīlī Ministru kabinets atbalstīja Valsts centralizēto rezervju iepirkumu grupas izveidi AM, uzdodot ministrijas padotības iestādei – Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centram (VAMOIC) – veikt Covid-19 izplatības ierobežošanai nepieciešamo individuālo aizsarglīdzekļu un dezinfekcijas līdzekļu centralizētos iepirkumus visu valsts institūciju vajadzībām, veidojot rezerves vismaz triju mēnešu apjomā. VAMOIC nodrošina Covid-19 izplatības ierobežošanai nepieciešamo medicīnisko aizsarglīdzekļu centralizētos iepirkumus un iegādāto preču uzglabāšanu, veidojot rezerves vismaz trim mēnešiem. NBS sniedz loģistikas atbalstu, iegādātās preces nogādājot saņēmējiem atbilstoši prioritāro institūciju un to vajadzību sarakstā noteiktajam apjomam. AM koordinē vietējo ražotāju iesaisti individuālo aizsarglīdzekļu un dezinfekcijas līdzekļu iepirkumos.

Neraugoties uz šo sarežģīto laiku, AM turpina aktīvi strādāt pie visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas izveides. Savā ziņā jau šobrīd valstī izsludinātā ārkārtas stāvokļa dēļ praksē varam pārbaudīt praktiskās sadarbības un partnerības izveidi ar pašvaldībām, privāto sektoru un iedzīvotājiem. Šogad strādāsim pie tā, lai veicinātu valsts un sabiedrības izpratni, noturīgumu un funkcionēšanu krīzes un kara laikā.

Pēc aizvadītajā gadā organizētajiem reģionālajiem semināriem un diskusijām augstskolās turpinās darbs pie jaunās Valsts aizsardzības koncepcijas izstrādes, kas ir galvenais aizsardzības nozares plānošanas

dokuments. Valsts aizsardzība ir visas sabiedrības kopīga atbildība, tāpēc, izstrādājot koncepciju, tajā būtisks uzsvars tiek likts uz papildu NBS spēju stiprināšanu, tiek iekļauti arī visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas ieviešanas pasākumi. Jauno Valsts aizsardzības koncepciju plānots apstiprināt līdz 2020. gada 1. oktobrim.

Vienlaikus šogad turpinām darbu pie NBS nodrošinājuma reformas. Plānots, ka līdz 2020. gada vidum VAMOIC pārņems NBS individuālā ekipējuma noliktavas reģionos, attiecīgi palielinot savu klātbūtni tajos un atverot jaunas štata vietas, kurās būs iespējams nodarbināt vietējos iedzīvotājus. Tiks attīstīti arī Zemessardzes bataljoni, īpaši Latgales reģionā, kur pēdējo divu gadu laikā ir radītas papildu 300 darba vietas gan karavīriem, gan civilajiem darbiniekiem. Arī turpmākā NBS vienību un infrastruktūras attīstība ārpus Rīgas sniegs papildu ienākumus pašvaldībām un darba iespējas vietējiem iedzīvotājiem.

Vēlos pateikties aizsardzības nozares darbiniekiem, karavīriem un zemessargiem par uzcītīgo un nesavtīgo kalpošanu Latvijai. Esmu pārliecināts, ka Latvija ir drošās rokās un tiek pēc labākās sirdsapziņas aizsargāta. Kopā ar mūsu sabiedrotajiem būsīm modri šajā ar drošības izaicinājumiem piesātinātajā laikā!

Mēs varējām, varam un varēsim aizsargāt Latviju!

Ar cieņu

valsts sekretārs

Jānis Garisons

1. Aizsardzības ministrijas darbības vispārīgs raksturojums

1.1. Aizsardzības ministrijas juridiskais statuss

AM ir vadošā valsts pārvaldes iestāde valsts aizsardzības nozarē. AM ir augstākā iestāde tās padotībā esošajām valsts pārvaldes iestādēm.

AM darbu vada aizsardzības ministrs, savukārt administratīvo vadību un ministrijas funkciju izpildi nodrošina valsts sekretārs. Saikni starp ministru un Saeimu nodrošina parlamentārais sekretārs.

AM administratīvo vadību 2019. gadā nodrošināja trīs valsts sekretāra vietnieki (politikas jautājumos, nodrošinājuma jautājumos un finanšu jautājumos), izpildsekretārs militāro spēju attīstības jautājumos, 10 departamentu direktori un pieci patstāvīgo nodaļu vadītāji.

1.2. Politikas jomas, funkcijas un uzdevumi

Aizsardzības ministrija (AM) izstrādā valsts aizsardzības politiku, organizē un koordinē valsts aizsardzības politikas īstenošanu, valsts politikas īstenošanu ģeodēzijas, kartogrāfijas un ģeotelpiskās informācijas jomā, kā arī valsts politikas īstenošanu militārās izglītības un zinātnes jomā. AM arī plāno Nacionālo bruņoto spēku (NBS) vidēja termiņa un ilgtermiņa spēju attīstību, tajā skaitā infrastruktūru, personālu, finanses un nodrošinājumu ar materiāltehniskajiem līdzekļiem, organizē un koordinē nacionālās aizsardzības un drošības industrijas attīstības veicināšanas politiku. AM funkcijas ir arī nodrošināt sabiedrību ar nepieciešamajiem informācijas resursiem par valsts aizsardzībastematiku, veicinātsabiedrības izpratni par Latvijas dalību Ziemeļatlantijas līguma organizācijā (NATO), veidot audiovizuālos materiālus par valsts drošības un aizsardzības tematiku atbilstoši NATO

audiovizuālo resursu ražošanas vadlīnijām. AM veic citas ārējos normatīvajos aktos noteiktās funkcijas.

Lai nodrošinātu funkciju izpildi, ministrija:

- nodrošina NBS kaujas gatavību un atbilstību NATO militārajiem standartiem;
- sagatavo militāro draudu analīzi, izstrādā valsts aizsardzības koncepciju un valsts aizsardzības plānu;
- nodrošina valsts aizsardzībā iesaistītā personāla pārvaldi un militāro izglītību;
- sadarbojas ar NATO un citām starptautiskajām drošības un aizsardzības organizācijām valsts aizsardzības jomā;
- nodrošina Latvijas līdzdalību starptautiskajos drošības un aizsardzības pasākumos;
- vada NBS mobilizāciju valsts apdraudējuma gadījumā;
- organizatoriski nodrošina Latvijas integrācijas NATO padomes darbību;
- organizē militārās izglītības un mācību procesu valsts aizsardzības sistēmā;
- izstrādā vienotu valsts aizsardzības tehniskā nodrošinājuma un apgādes sistēmu;
- organizē vides aizsardzības pasākumus ministrijas padotībā esošajās valsts pārvaldes iestādēs un ministrijas valdījumā esošajos nekustamajos īpašumos;
- normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nodrošina sociālās garantijas karavīriem;
- normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā izsniedz ārvalstu bruņotajiem spēkiem atļauju bruņojuma ieviešanai Latvijas Republikā vai izvešanai no tās, veic ievestā bruņojuma uzskaiti un kontroli, apstiprina ārvalstu bruņoto spēku vienību personāla sarakstu pirms vienības ierašanās Latvijas Republikā;
- veic citus normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus.

1.3. Darbības virzieni un mērķi, budžeta programmas (apakšprogrammas)

Aizsardzības spēju attīstība ir ilgtermiņa process un tam nepieciešamas pastāvīgas un plānveidīgas investīcijas. 2019. gada NATO Londonas samītā sabiedrotie no jauna apstiprināja nepieciešamību sasniegt aizsardzības budžetu vismaz 2% apmērā no iekšzemes kopprodukta (IKP). Aizsardzības budžeta plānošana Latvijai 2% apmērā no IKP ļauj nodrošināt ilgtspējīgu nacionālo aizsardzības spēju attīstības plānošanu, tostarp plānojot nepieciešamos līdzekļus spēju uzturēšanai, sekmīgāk reaģēt uz aktuālo drošības situāciju reģionā un ieguldīt NATO spēju mērķu sasniegšanā.

2019. gadā AM budžets bija sadalīts šādās budžeta programmās:

- Valsts drošības aizsardzība
- Kara muzejs
- Nacionālie bruņotie spēki
- Ģeodēzija un kartogrāfija
- Valsts aizsardzības politikas realizācija
- Militārpersonu pensiju fonds
- Aizsardzības īpašumu pārvaldīšana
- Jaunsardzes centrs
- Emisijas kvotu izolīšanas instrumenta finansēto projektu īstenošana
- Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana
- Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana
- Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti
- Nozaru vadība un politikas plānošana
- Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums

Aizsardzības budžeta pieauguma galvenās prioritātes ir NBS regulāro un teritoriālo vienību attīstība un kaujas gatavības celšana. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un vispusīgu NBS kaujas, kaujas atbalsta un kaujas nodrošinājuma spēju attīstību, saskaņā ar NATO vadlīnijām galvenā ekipējuma iegādēm tiek paredzēti vismaz 20% no aizsardzības budžeta, kā arī norit

intensīvs darbs, lai piesaistītu un apmācītu militāro personālu.

2019. gadā apjomīgākie ieguldījumi veikti:

- netiešās uguns atbalsta un operacionālā un taktiskā līmeņa izlūkošanas spēju attīstībā;
- NBS Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes mehanizācijā;
- NBS pārāpbruņošana un munīcijas krājumu veidošanā;
- komandvadības un sakaru nodrošinājuma attīstībā krīzes situācijas vadīšanai;
- NBS individuālā ekipējuma attīstībā;
- taktiskā gaisa transporta spējas attīstībā;
- gaisa telpas novērošanas un pretgaisa aizsardzības spēju attīstībā;
- kaujas inženieru spējas attīstībā;
- vieglo kājnieku (Zemessardzes) spējas attīstībā;
- Speciālo uzdevumu vienības spēju attīstībā;
- paaugstinātas gatavības spēku un sabiedroto klātbūtnes nodrošināšanā.

1.4. 2019. gada galvenie uzdevumi (prioritātes, pasākumi)

NBS operacionālo spēju kodola – Sauszemes spēku (Mehanizētās brigādes, Zemessardzes un Speciālo uzdevumu vienības) kaujas spēju attīstība un vienību kaujas gatavības celšana, tostarp veicot nepieciešamā individuālā un kolektīvā ekipējuma iegādes.

NBS kaujas atbalsta spēju pilnveide, turpinot uzsākot spēju projektu īstenošanu un ieviešot bruņojumā saņemto ekipējumu:

- netiešā uguns atbalsta spējai, lai nodrošinātu artilērijas atbalstītu manevra vienību operācijām;
- kaujas inženieru spējai, lai attīstītu NBS vienību mobilitātes un pretmobilitātes spējas;
- pretgaisa aizsardzības un gaisa telpas novērošanas spējai, lai nodrošinātu manevrēšanas vienību un objektu aizsardzību un pilnveidotu gaisa telpas novērošanu, paplašinot zemā līmeņa lidojumu novērošanas

un identifikācijas iespējas un uzlabojot agrīnās brīdināšanas spējas.

- komandvadības spēja, nodrošinot nepieciešamo materiāltechnisko līdzekļu un komandvadības programmatūras iegādi, lai vienību komandieri spētu pilnvērtīgi īstenot pakļauto vienību vadību un kontroli.
- taktiskā gaisa transporta spēja, paredzot četru *Black Hawk* UH-60M helikopteru iegādi, lai nodrošinātu NBS uzticēto meklēšanas un glābšanas funkcijas īstenošanu, stiprināt medicīniskās evakuācijas spēju un sniegtu atbalstu NBS vienībām.

Izstrādāts redzējums par NBS kaujas nodrošinājuma spēju attīstību, paredzot nepieciešamo transporta nodrošinājumu, piemērotu apgādes stratēģiju un medicīnisko nodrošinājumu.

Turpināti infrastruktūras attīstības projekti, lai nodrošinātu Zemessardzes militāro bāzu attīstību.

2019. gada 17. decembrī Latvija, Somija un Igaunija parakstīja nodomu protokolu par sadarbību kopējas platformas izstrādē, bet 2020. gada 29. janvārī tika parakstīta Tehniskā vienošanās par platformas risinājumu izstrādi, kas atbilstu Latvijas un Somijas armijas prasībām.

Sagatavota NBS spēju attīstības plāna projekta versija, kurā ir iezīmēta aizsardzības spēju tālāka attīstība 2020.-2032. gadam.

1.5. Aizsardzības ministrijas padotībā esošās iestādes

2019. gadā AM padotībā bija:

- Latvijas Kara muzejs (LKM);
- Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra (LĢIA);
- Jaunsardzes centrs (JC);
- Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs (VAMOIC);
- Militārās izlūkošanas un drošības dienests (MIDD);

- Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcija CERT.lv

LKM veicina sabiedrības izglītošanu, vāc, saglabā, pēta, izstāda un popularizē ar Latvijas militāro un politisko vēsturi saistītās garīgās un materiālās liecības.

LĢIA īsteno valsts politiku ģeodēzijas, kartogrāfijas un ģeotelpiskās informācijas jomā, iegūst, apstrādā un uztur ģeodēziskos un kartogrāfiskos pamatdatus militārajām un civilajām vajadzībām, kā arī nodrošina ģeotelpisko pamatdatu informācijas sistēmas darbību.

JC mērķis ir jaunatnes izglītošana valsts aizsardzības jomā, patriotisma, pilsoniskās apziņas, biedriskuma, drošsirdības, fizisko spēju un disciplīnas sekmēšana. Vienlaikus Jaunsardze ieinteresē jauniešus par militāro dienestu, tādējādi paplašinot motivēta profesionālā dienesta personālsastāva atlases iespējas.

VAMOIC organizē valsts militārās aizsardzības objektu būvniecību, apsaimnieko aizsardzības nozares nekustamos īpašumus, īsteno tajos vides aizsardzības pasākumus, kā arī nodrošina atsevišķas NBS apgādes funkcijas, tai skaitā publiskā iepirkuma procedūras, līgumu pārvaldību, militāri tehnisko līdzekļu kodēšanu.

MIDD ir valsts drošības iestāde, kura veic militāro pretizlūkošanu un izlūkošanu.

NBS ir militāro formējumu kopums, kas aizsargā Latvijas valsts suverenitāti, teritoriālo nedalāmību un Latvijas iedzīvotājus no agresijas. NBS veic valsts sauszemes, jūras un gaisa teritorijas aizsardzību un kontroli. NBS sastāv no Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes, Jūras spēkiem, Gaisa spēkiem, Zemessardzes, Speciālo operāciju pavēlniecības, Štāba bataljona, Militārās policijas, Mācību vadības pavēlniecības un Nodrošinājuma pavēlniecības.

1. nodaļa

AM pakļautībā (Informācijas tehnoloģiju drošības likuma ietvaros) atrodas Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcija (CERT. LV). Tā novēro un analizē kibertelpā notiekošo, reaģē uz incidentiem un koordinē to novēršanu.

AM koordinē kiberdrošības politikas veidošanu un īstenošanu, kā arī nodrošina Nacionālās informācijas tehnoloģiju drošības padomes un Digitālās drošības uzraudzības komitejas darbu. Kiberdrošībai ir aizvien lielāka nozīme, ņemot vērā lielo informācijas tehnoloģiju skaitu, ko mēs izmantojam un sekas, kādas valstij un sabiedrībai var nodarīt pret to vērsts kiberuzbrukums.

Aizsardzības ministram ir tieši pakļauts NBS komandieris, un ministrs veic civilo kontroli pār bruņotajiem spēkiem. NBS ir militāro formējumu kopums, kas aizsargā Latvijas valsts suverenitāti, teritoriālo nedalāmību un tās iedzīvotājus no agresijas. NBS veic valsts sauszemes, jūras un gaisa teritorijas aizsardzību un kontroli. NBS veido Sauszemes spēku Mehanizētā kājnieku brigāde, Jūras spēki, Gaisa spēki, Zemessardze, Speciālo operāciju pavēlniecība, Štāba bataljons, Militārā policija, Mācību vadības pavēlniecība un Nodrošinājuma pavēlniecība.

2. Finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti

2.1. Aizsardzības ministrijas budžeta finansējums un tā izlietojums

AM no valsts pamatbudžeta līdzekļi tiek piešķirti pamatojoties uz likumu par valsts budžetu kārtējam gadam un tie sastāv no:

- dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem;
- ieņēmumiem no maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem;
- ārvalstu finanšu palīdzības;
- transfertiem.

Aizsardzības ministrijas valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (euro)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	589 611 107	639 425 100 ^w	634 448 995
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	576 747 014	616 111 624	616 075 233
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	1 940 088	11 808 125	6 947 849
1.3.	Ārvalstu finanšu palīdzība	9 977 333	10 828 055	10 759 815
1.4.	Transferti	946 672	677 296	666 098
2.	Izdevumi (kopā)	589 611 107	639 425 100	634 448 995
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	511 117 554	464 845 165	460 165 354
2.1.1.	Subsīdijas un dotācijas un sociālie pabalsti	16 079 886	15 866 183	15 863 884
2.1.2.	Starptautiskā sadarbība	10 435 612	8 827 297	8 827 010
2.1.3.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	484 602 056	440 151 685	435 474 460
2.2.	Kapitālie izdevumi	78 493 553	174 579 935	174 283 641

2. nodaļa

Aizsardzības ministrijas pārskata gada budžeta programmas

Programmas kods	Programmas nosaukums	Plānotais budžets (euro)	Izdevumu izpilde (euro)
06.00.00.	Valsts drošības aizsardzība	19 676 510	19 651 510
12.00.00.	Kara muzejs	1 585 462	1 585 334
22.00.00.	Nacionālie bruņotie spēki	489 269 874	484 935 740
28.00.00.	Ģeodēzija un kartogrāfija	7 779 331	7 684 849
30.00.00.	Valsts aizsardzības politikas realizācija	12 451 469	12 450 377
31.00.00.	Militārpersonu pensiju fonds	13 477 987	13 477 300
33.00.00.	Aizsardzības īpašumu pārvaldīšana	70 177 834	69 748 518
34.00.00.	Jaunsardzes centrs	7 272 532	7 269 017
38.00.00.	Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu īstenošana	208 589	208 587
62.00.00.	Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana	1 308 116	1 308 115
70.00.00.	Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana	198 062	182 516
73.00.00.	Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti	11 147 796	11 078 853
97.00.00.	Nozaru vadība un politikas plānošana	4 849 141	4 848 613
99.00.00.	Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums	22 397	19 666
KOPĀ AM		639 425 100	634 448 995

Valsts budžeta ilgtermiņa saistību projekti

- NBS ilgtermiņa saistību projektiem 2019. gadā kopsummā izlietoti 296,45 miljoni *euro* no AM kopējā budžeta.
- 2019. gadā AM nozarē ir īstenojusi 11 valsts budžeta ilgtermiņa saistību projektus:

Projekts	Pārskata gadā milj. euro
NBS ilgtermiņa līgumi, t.sk.:	296,45
1. Kaujas inženieru spēja	8,82
2. Speciālo uzdevumu spēja	9,84
3. Vidējas kapacitātes kājnieku spēja	29,02
4. Pretgaisa aizsardzības un gaisa telpas novērošanas spēja	6,63
5. Vieglo kājnieku spēja	11,09
6. Netiešās uguns atbalsta un operacionālā un taktiskā līmeņa izlūkošanas spēja	38,55
7. Komandvadības spēja	26,66
8. Taktiskā gaisa transporta spēja	31,62
9. Uzņemošās valsts atbalsta spējas	9,35
10. Nodrošinājums	81,13
11. Infrastruktūra	43,74

Programma “Valsts drošības aizsardzība”

Saskaņā ar Valsts drošības iestāžu likuma 24. panta 5.punktu un 2004. gada 26. oktobra MK noteikumiem Nr.887 „Valsts noslēpuma objektu saraksts” 2.5.1.punktu, informācija par šīs programmas izdevumiem ir slepena.

Programma „Kara muzejs”

No programmas „Kara muzejs” tiek finansēta Latvijas Kara muzeja darbība un biedrība „Brāļu kapu komiteja”.

Programma „Nacionālie Bruņotie spēki”

Programmā iekļauts finansējums Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem. Apvienoti visu NBS regulāro spēku vienību un Zemessardzes uzturēšanas izdevumi, un izdevumi Starptautisko operāciju un NBS personālsastāva centralizētajam atalgojumam.

No programmas tiek arī finansēti izdevumi militārajiem un aizsardzības pārstāvjiem ārvalstīs.

Programma “Ģeodēzija un kartogrāfija”

Programmas finansējums piešķirts Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras funkciju veikšanai un Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas valsts robežas demarkācijas darbu nodrošināšanai.

Programma „Valsts aizsardzības politikas realizācija”

Programmā iekļauts finansējums dalības NATO pasākumu finansēšanai, informācijas tehnoloģiju drošības veicināšanai Latvijā un iemaksām starptautiskajās organizācijās.

2. nodaļa

Programma „Militārpersonu pensiju fonds”

Programmas uzdevums ir nodrošināt pensiju izmaksu atvaļinātām militārpersonām, valsts obligātās apdrošināšanas izmaksas, kā arī pabalstu un piemaksu piešķiršanu, atbilstoši spēkā esošajai likumdošanai.

Programma „Aizsardzības īpašumu pārvaldīšana”

No programmas tiek finansēta Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra darbība, kā arī AM nozares infrastruktūras remonts, būvniecība, valsts militārās aizsardzības objektu apsaimniekošana, iepirkuma procedūru veikšana AM, Nacionālo bruņoto spēku un tās padotībā esošo iestāžu vajadzībām.

Programma „Jaunsardzes centrs”

No programmas tiek finansēta Jaunsardzes centra darbība, t.sk. Jaunsardzes kustība.

Programma „Emisijas kvotu izolēšanas instrumenta finansēto projektu īstenošana”

Programmas finansējums paredzēts AM valdījumā esošā nekustamā īpašuma siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanai emisijas kvotu izolēšanas instrumenta finansēto projektu ietvaros (projekts “Siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšana Jūras virsniņu sapulču ēkā”).

Programma “Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana”

Programmas finansējums paredzēts būvniecības pasākumu organizēšanai energoefektivitātes paaugstināšanai AM valdījumā esošos nekustamajos īpašumos, izmantojot Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansējuma piesaisti.

Programma „Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana”

Programmā iekļauts finansējums Latvijas pārstāvju ceļa izdevumu kompensācijai, dodoties uz Eiropas Savienības Padomes darba grupu sanāksmēm un Padomes sēdēm, kā arī finansējums AM valdījumā esošā nekustamā īpašuma vides aizsardzības pasākumu realizācijai LIFE programmas ietvaros. No programmas tiek finansēti arī Eiropas Savienības programmas Erasmus+ (2014. – 2020. gadam) projekti Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijai augstākās izglītības mobilitātei.

Programma “Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti”

No programmas tiek finansēta NATO Drošības investīciju programma (NSIP). Viens no lielākajiem projektiem ir Lielvārdes militārā lidlauka rekonstrukcija. Projekta īstenošanas rezultātā tiks izveidots NATO un nacionālajām prasībām atbilstošs lidlauks, kā arī mūsdienīga un daudzfunkcionāla militārā bāze, kas nepieciešama, lai Nacionālie bruņotie spēki varētu pildīt savus uzdevumus valsts aizsardzības nodrošināšanai. Realizējot projektu, Latvija izpildīs NATO valsts pasākumus, t.sk., nepieciešamības gadījumā, nodrošināt NATO operāciju atbalsta pasākumus, apkalpot NATO gaisa patrulēšanas lidmašīnas. No programmas tiek finansēti izdevumi arī projektam „Gaisa komandvadības un kontroles sistēmas programmnodrošinājuma elementa ieviešana (ASBE)”, projektam “Infrastruktūras nodrošināšana sabiedroto uzņemšanai” un projektam “NATO Kaujas grupas klātbūtnes nodrošināšana”, kā arī nodrošināta drošības investīciju programmas koordinēšana.

Programma „Nozaru vadības un politikas plānošana”

Programmā iekļauts AM centrālā aparāta darbības nodrošināšanai nepieciešamais finansējums.

Programma „Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums”

Programmā iekļauts finansējums saskaņā ar 06.02.2019. MK rīkojumu Nr.33 “Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem””.

Aizsardzības ministrijas pārskata gada budžeta programmas

Pārskata gadā AM centrālais aparāts atbilstoši ministrijas darbības virzieniem un struktūrai īstenoja šādas budžeta programmas:

- Valsts aizsardzības politikas realizācija;
- Militārpersonu pensiju fonds;
- Nozaru vadība un politikas plānošana.

Budžeta programmas „Valsts aizsardzības politikas realizācija” finansējums un tā izlietojums (euro)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	12 984 741	12 451 469	12 450 377
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	12 984 741	12 451 469	12 450 377
2.	Izdevumi (kopā)	12 984 741	12 451 469	12 450 377
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	12 825 347	12 083 087	12 081 995
2.1.1.	Subsīdijas un dotācijas un sociālie pabalsti	774 794	834 794	834 794
2.1.2.	Starptautiskā sadarbība	9 519 612	8 827 297	8 827 010
2.1.3.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	2 530 941	2 420 996	2 420 191
2.2.	Kapitālie izdevumi	159 394	368 382	368 382

Budžeta programmas „Militārpersonu pensiju fonds” finansējums un tā izlietojums (euro)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	12 773 779	13 477 987	13 477 300
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	12 773 779	13 477 987	13 477 300
2.	Izdevumi (kopā)	12 773 779	13 477 987	13 477 300
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	12 773 779	13 477 987	13 477 300
2.1.1.	Subsīdijas un dotācijas un sociālie pabalsti	12 773 779	13 477 987	13 477 300

2. nodaļa

Budžeta programmas „Nozaru vadība un politikas plānošana” finansējums un tā izlietojums (euro)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	4 705 971	4 849 141	4 848 613
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	4 705 971	4 848 572	4 848 568
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi		569	45
2.	Izdevumi (kopā)	4 705 971	4 849 141	4 848 613
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	4 685 107	4 837 968	4 837 440
2.2.	Kapitālie izdevumi	20 864	11 173	11 173

2.2. Aizsardzības ministrijas darbības rezultāti 2019. gadā

Aizsardzības politika

2019. gadā AM turpināja veidot aizsardzības politiku saskaņā ar 2016. gadā Saeimas apstiprināto Valsts aizsardzības koncepciju, kas nosaka šādus valsts aizsardzības stratēģiskos principus:

- valsts rīcībspēja un griba;
- atturēšanas politika kā līdzeklis ārējo militāro draudu mazināšanai;
- valsts aizsardzības īstenošana un ārējo draudu pārvarēšana.

AM sadarbībā ar NBS īsteno atturēšanas politiku, kurā divi galvenie virzieni ir nacionālo aizsardzības spēju stiprināšana un sabiedroto klātbūtnes nodrošināšana. Valsts aizsardzība vienlaikus ir atkarīga no valsts iedzīvotāju iesaistes tajā un katra pilsoņa atbildības iesaistīties valsts aizsardzībā.

Svarīgas bija arī jaunās aizsardzības sistēmas iniciatīvas, kas ļauj efektīvāk organizēt Latvijas aizsardzību. Viena no tādām ir daudznacionālā divīzijas štāba “Ziemeļi” izveide kopā ar Igauniju un Dāniju. Štābs palīdzēs labāk organizēt Latvijas, Igaunijas un Dānijas savstarpējo sadarbību un reģiona aizsardzības plānus, nostiprinās NATO kolektīvās aizsardzības spējas un sniegs padziļinātas

zināšanas lielāku militāro vienību organizēšanā un vadīšanā.

Latvijas aizsardzības spēju stiprināšana

NBS attīstība notiek, ņemot vērā aktuālos drošības riskus un izaicinājumus, kā arī apzinoties reģionā valdošo spēku samēru. Pilnvērtīgai aizsardzības spēju attīstībai, būtiski nodrošināt finansējumu aizsardzības jomai kā minimums 2% apmērā no IKP. Atbilstošs finansējums ir kritiski svarīgs kaujas un to atbalsta vienību izveidē. Svarīgi turpināt karavīru skaita palielināšanu, lai nodrošinātu NBS vienību pilnvērtīgu nokomplektēšanu un gatavību pildīt noteiktos uzdevumus.

2019. gadā NBS Sauszemes spēku Mehanizācijas projekta ietvaros, ir saņemtas 103 bruņutehnikas vienības. CVR(T) piegādes plānots noslēgt 2020. gadā, saņemot visas 123 platformas. 2019. gadā ir noslēgts līgums par papildus 82 CVR(T) iegādes iespēju līdz 2022. gada beigām.

ASV militārā finansējuma programmas ietvaros ar finansējumu vairāk nekā 8 miljoni ASV dolāru (7,25 miljoni eiro) Latvijai piegādāti trīs ceļu atmīnēšanas transportlīdzekļi “Husky”, kā arī nodrošināta karavīru apmācība un sniegta tehniskais atbalsts. Mīnu sprādzienu izturīgie ceļu atmīnēšanas transportlīdzekļi “Husky” nodoti Zemessardzes 2.

Vidzemes brigādes 54. Inženiertehniskā bataljona rīcībā, un tiek izmantoti nesprāgušās munīcijas un mīnu drošai atklāšanai.

2019. gadā ir uzsākts UH-60M helikopteru ieviešanas process – sadarbībā ar ASV valdību ir precizēts helikopteru platformu aprīkojums un 2021. gadā plānota pirmo inženiertehnisko speciālistu apmācības ASV.

NBS Pretgaisa aizsardzības spējas attīstības ietvaros ir veikta atbalsta ekipējuma iegāde un norit darbs, lai vidējā termiņā iegādātos nepieciešamos ugunsvadības centrus.

NBS komandvadības spējas attīstības ietvaros ir uzsākta Nacionālā misijas tīkla izveide, un 2019. gada 13. decembrī ir parakstīts līgums par komandvadības sistēmas programnodrošinājuma SitaWare ieviešanu. NBS ir parakstījuši līgumu ar Dānijas kompāniju “Systematic A/S” par komandvadības sistēmas programnodrošinājuma iegādi un ieviešanu, lai nodrošinātu pilnvērtīgu aizsardzības plānošanu, militāro mācību un aktivitāšu organizēšanu un īstenošanu, kā arī palielinātu iesaistīto valstu savstarpējo savietojamību un spēju kopīgi veikt aizsardzības uzdevumus.

Pērn tika uzsākts Jūras spēku mīnu meklētāju modernizācijas projekts. Projekta mērķis ir uzlabot un ilgtermiņā uzturēt IMANTA klases mīnu meklētāju mīnu meklēšanas un neitralizēšanas spēju. 2023. gadā plānots projekta noslēgums.

Aizvadītajā gadā turpināta operacionālās un taktiskās izlūkošanas spējas attīstība, iegādājoties nepieciešamos materiāltehniskos līdzekļus, veicot apmācību un nepieciešamās infrastruktūras izbūvi. No ražotājiem Latvijā ir iegādāta un ieviesta Bezpilota lidaparātu sistēma Sauszemes spēku Mehanizētās brigādes un Zemessardzes vajadzībām.

Lai nodrošinātu loģistikas sistēmas attīstību un vienību apgādi ar nepieciešamajiem resursiem, kā arī nodrošinātu NBS funkciju izpildi, Ministru

kabinetā tika apstiprināts informatīvais ziņojums par NBS brigādes līmeņa nodrošinājuma spējas attīstību, iezīmējot galvenās vadlīnijas spējas attīstībai un finansēšanai.

Ņemot vērā būtisko Zemessardzes lomu valsts aizsardzībā, turpināts darbs pie zemessargu skaita pieauguma, apmācību procesa pilnveides, materiāltehnisko līdzekļu iegādēm un Zemessardzes bataljonu infrastruktūras attīstības. Lai nodrošinātu zemessargus ar atbilstošu individuālo un kolektīvo ekipējumu, tiek veiktas nepieciešamās iegādes (pistoļu, trieciensautenes, dažāda kalibra ložmetēji, munīcija un individuālā ekipējuma sastāvdaļas – bruņucepures, guļammaisi, kompasi, granātas jostas, cimdi, bruņuvestis un plāksnes u.c.). Lai uzlabotu Zemessardzes mobilitātes spējas, ir iegādāta transporta tehnika – īpaši vieglās taktiskā transporta platformas *Polaris* un 6x6 kvadracikli, kā arī 110 vieglā kravas transporta platformas (*unimog*).

Ir veikta Zemessardzes infrastruktūras pilnveidošana un reģionālo poligonu attīstība. Poligonā “Meža Mackeviči” attīstībai pārņemta teritorija 2040 ha apmērā, lai nodrošinātu apmācību infrastruktūru gan NBS, gan sabiedrotajiem. Poligonā “Lāčusils” 2019. gada oktobrī tika atklāta daudzfunkcionālā šautuve, kura ļaus plašāk organizēt karavīru un zemessargu apmācību, šautuvē varēs trenēties zemessargi, jaunsargi un valsts aizsardzības mācības nometnes dalībnieki. Poligona “Mežaine” attīstībai uzsākta nekustamo īpašumu atsavināšanas procedūra (gan no valsts, gan privātpersonām).

Būtiski ieguldījumi veikti infrastruktūras attīstībā – 2019. gada jūlijā Ādažu bāzē notika otrās jaunuzceltās kazarmas svinīgā atklāšana, 2019. gada augustā Cēsīs tika atklāta NBS instruktoru skolas dienesta dzīvokļu atjaunotā ēka.

Lai veicinātu jauniešu patriotismu un pilsonisko apziņu, kā arī lai apmācītu jauniešus rīcībai krīzes situācijā, tika turpināta valsts aizsardzības mācības priekšmeta ieviešana Latvijas vidējās vispārējās izglītības un vidējās profesionālās izglītības

2. nodaļa

iestādēs. No 2019. gada septembra priekšmetu 53 izglītības iestādēs apgūst aptuveni 1000 skolēnu. Lai nostiprinātu skolēnu mācību gadā iegūtās zināšanas un pielietotu tās praksē, no 3. līdz 12. jūlijam pirmo reizi tika organizēta valsts aizsardzības mācības vasaras nometne. Tāpat sadarbībā ar Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmiju tika izstrādāta valsts aizsardzības mācības skolotāju sagatavošanas programma, kuras īstenošana tiks uzsākta 2020. gada septembrī.

Pērn tika izstrādāts likumprojekts “Par bērnu un jauniešu izglītošanu valsts aizsardzībā”, kura mērķis ir noteikt kārtību, kādā tiek īstenota jaunsargu interešu izglītības programma un valsts aizsardzības mācības priekšmets. Pēc apstiprināšanas Ministru kabinetā likumprojekts 2020. gada 14. janvārī nodots turpmākai izskatīšanai Saeimā. Paralēli tika pārstrādāta un pilnveidota jaunsargu interešu izglītības programma, lai nodrošinātu tās īstenošanu pēc valsts aizsardzības mācības kā obligāta mācību priekšmeta iekļaušanas valsts vispārējās vidējās izglītības standartā. Jaunsargu programmu īsteno trīs līmeņos un to varēs apgūt pamatskolas vecuma bērni.

Aizvadītajā gadā tika izstrādāti noteikumi “Studējošo speciālās militārās apmācības kārtība”, kas dod iespēju Latvijas augstskolās studējošajiem brīvprātīgi apgūt militārās zināšanas un iemaņas. Militārā apmācība paredzēta studējošajiem, kas jau ir iestājušies vai vēl plāno iestāties Zemessardzē. Pēc Zemessardzes kursa sekmīgas apgūšanas, augstākās izglītības iegūšanas augstskolā un iecelšanas leitnanta amatā Zemessardzē, persona varēs saņemt kompensāciju trīs profesionālā dienesta karavīra mēnešalgu apmērā. Ministru kabinets noteikumus apstiprināja 2019. gada 29. janvārī.

Lai stiprinātu valsts aizsardzību un radītu ilgtspējīgu izglītības sistēmu militārajā jomā un sagatavotu Latvijas jauniešus profesionālajam militārajam dienestam, ir uzsākts darbs militārās ievirzes profesionālās vidusskolas izveides. Vidusskolas mērķis būs jaunās Latvijas bruņoto spēku virsniecības

paaudzes audzināšana un veidošana. Plānots, ka vidusskolu katru gadu absolvēs 50 skolēni, kuriem būs iespēja turpināt studijas Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā. Vidusskola tiks nosaukta par godu pulkvedim Oskaram Kalpakam. Šobrīd turpinās darbs pie vidusskolas infrastruktūras pārņemšanas no Skrundas pašvaldības un mācību programmu izstrādes.

Veicinot visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas ieviešanu, kuras pamatā ir sekmēt visu Latvijas iedzīvotāju atbildīgāku attieksmi pret valsti un tās drošību, kā arī apzinoties, ka Latvijas drošība un aizsardzība nav panākama tikai ar militāriem līdzekļiem, bet nepieciešama plašāka sabiedrības iesaiste, tika rīkots pirmais valsts aizsardzības seminārs. Tas pulcināja dažādu sektoru (gan publiskā, gan privātā) vadītājus, lēmumu pieņēmējus un viedokļu līderus. Semināra laikā ar uzaicinātajiem dalībniekiem tika veidots ciešāks dialogs un attīstīta izpratne par viņu lomu, atbalstu un līdzdalību valsts aizsardzības veidošanā, īpaši – iespējamo krīžu gadījumā.

Viens no Zemessardzes uzdevumiem saskaņā ar Latvijas Republikas Zemessardzes likumu ir atbalsta sniegšana informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcijām, ko īsteno Zemessardzes Kiberaizsardzības vienība. Lai nodrošinātu spējas operatīvi un profesionāli sniegt atbalstu, ir nepieciešams pastāvīgi uzturēt augstā līmenī kiberdrošības prasmes - tās apgūstot un pielietojot mācību vidē starptautiskos un lokāli organizētos kiberdrošības mācību pasākumos. Kā svarīga sastāvdaļa kiberdrošības mācību organizēšanā tiek izmantots tā saucamais kiberpoligons. NBS ietvaros šāds poligons šobrīd ir Zemessardzes Kiberaizsardzības vienības rīcībā, kuru Kiberaizsardzības vienības zemessargi ir izveidojuši un turpina attīstīt.

2019. gadā Zemessardzes Kiberaizsardzības vienība turpināja piedalīties Kiberpoligonu federācijas projektā. Šis projekts ir Eiropas Aizsardzības aģentūras vadīts projekts, kura ietvaros notiek

zināšanu apmaiņa starp projekta dalībvalstīm un tiek pētītas iespējas savstarpēji izmantot un apvienot dalībvalstu kibernetiku resursus un saistītos servīsus lielākas efektivitātes sasniegšanai kibernetikas mācību organizēšanā, kā arī līdzekļu ekonomijai ilgtermiņā. Projektā piedalās Latvija, Igaunija, Somija, Zviedrija, Beļģija, Vācija, Nīderlande, Grieķija, Portugāle, Austrija un Īrija. 2019. gada 5. un 6. novembrī Helsinkos notika Kibernetiku federācijas pasākums, kurā vienotā tīklā pirmo reizi tika saslēgti Latvijas, Somijas, Igaunijas un Zviedrijas kibernetiku. Tādējādi tika noslēgta projekta 1. fāzes praktiskā daļa. Projektu ir plānots turpināt ar 2. fāzi (paredzot, ka tā noslēdzas 2023. gada 31. martā), kas paredz dalībvalstīm turpināt veicināt kibernetikas noturību, izpratnes un ekspertīzes līmeni, attīstot un pilnveidojot kibernetiku - īstenojot apakšprojektus, kā arī organizējot ikgadējas mācības.

Visaptverošas valsts aizsardzības ieviešana

Visaptverošā valsts aizsardzība ir viena no valdības prioritātēm, kas paredz stiprināt aizsardzības spējas sasaistē ar valsts un sabiedrības gatavību pašorganizēties un pārvarēt krīzes. Lai arī Latvija ir visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas ieviešanas sākumposmā, aizvadītā gada ietvaros notika aktīvs darbs pie sabiedrības informēšanas, normatīvo aktu pilnveidošanas, valsts un privātā sektora sadarbības stiprināšanas, kā arī sabiedrības iesaistes veicināšanas valsts militārajā aizsardzībā, kopā aptverot visus visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas pamatdarbības virzienus.

Ministru kabineta 2019. gada 8. janvāra sēdē (prot. Nr. 129. §) tika izskatīts AM sagatavotais informatīvais ziņojums "Par visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas ieviešanu Latvijā", kurā iezīmēti nozīmīgākie visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas pamatelementi, tās darbības mērķi, uzdevumi un sasniedzamie rezultāti, kā arī veicamās darbības sistēmas pakāpeniskai ieviešanai. AM tika noteikta kā atbildīgā valsts pārvaldes institūcija, kas koordinē visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas ieviešanu,

sniedzot atbalstu visām nozarēm apdraudējuma un izaicinājumu apzināšanā un risinājumu formulēšanā, veicinot nozaru (ministriju, nozaru iestāžu, privātā un nevalstiskā sektora) noturīgumu un spēju pretoties gan sektorālām, gan plašām pārnozaru krīzes situācijām un apdraudējumiem.

Saskaņā ar 2019. gada 4. aprīļa Ministru kabineta rīkojuma Nr.155 "Par darba grupu" 2. punktu tika izveidota visaptverošas valsts aizsardzības jautājumu koordinācijas darba grupa ar Ministru prezidenta biedru, aizsardzības ministru kā tās vadītāju. Darba grupas sastāvā pārstāvēti visu nozaru ministri un Valsts kancelejas direktors. Darba grupas sekretariāta funkcijas veic AM. Darba grupas pamatuzdevums ir nodrošināt visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas ieviešanas jautājumus augstākajā līmenī, kā arī sniegt stratēģiska līmeņa vadlīnijas visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas un rīcības plānu izveidei, kā arī starpnozaru koordinācijai. Lai sekmētu darbu dažādos līmeņos, tika izveidota darba grupa visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas izstrādei un nepieciešamās rīcības noteikšanai valsts sekretāru līmenī ar AM valsts sekretāru kā tās vadītāju.

Izveidotā sadarbība starp ministrijām ministru darba grupas ietvaros ir sekmējusi izpratni par visaptverošas valsts aizsardzības ieviešanas procesu ministriju vidū. Katra darba grupa 2019. gada ietvaros tika sasaukta uz trīs sēdēm. Sēžu ietvaros darba grupas izskatīja, koordinēja un atbalstīja dažādus ar visaptverošas valsts aizsardzības ieviešanu saistītus procesus.

2019. gada ietvaros AM apkopoja un izvērtēja pārējo ministriju izvērtējumu par visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas ieviešanu savas atbildības jomās, kas lika secināt, ka visām ministrijām ir jāturpina pilnveidot un padziļināti analizēt to nozaru lomu visaptverošas valsts aizsardzības sistēmā, ko būtu iespējams attīstīt gan ar trauksmes un krīzes plānu izstrādi, gan ar mācībām, tajās iesaistot padotības iestādes un nozaru komersantus.

Visaptverošas valsts aizsardzības ieviešanas sākotnējā posmā kā viena no prioritātēm tika izvirzīta

2. nodaļa

sadarbības sekmēšana starp privāto un publisko sektoru aizsardzības jomā, tādējādi 2019. gada rudenī ikgadējās valsts apdraudējuma pārvarēšanas mācībās “KRISTAPS” pirmo reizi tika iesaistīts privātais sektors. Šo mācību ietvaros norisinājās 26 izspēles, kurā piedalījās aptuveni 300 dalībnieku (tai skaitā 71 komersants, 14 NVO pārstāvji un pieci pašvaldību pārstāvji). Mācību “KRISTAPS” izspēļu rezultāti likuši secināt, ka arī komersantiem ir nepieciešams organizēt mācības un regulāri apmācīt darbiniekus rīcībai krīzes situācijās. Tādējādi AM ir gatava turpināt izveidoto sadarbību ar privātā sektora pārstāvjiem, lai organizētu mācības un pilnveidotu uzņēmumu zināšanas par nepieciešamo rīcību krīzes un kara gadījumā. Balstoties uz AM veiktajiem secinājumiem par mācību KRISTAPS norisi un skatītajiem problēmjaudājumiem, tika konstatēti vairāki priekšlikumi un secinājumi saistībā ar kritiskajiem pakalpojumiem turpmākajām nepieciešamajām darbībām valsts apdraudējuma pārvarēšanai.

Lai pilnveidotu normatīvos aktus saistībā ar visaptverošu valsts aizsardzību, 2019. gada ietvaros AM izstrādāja grozījumus trīs likumos, kas ir tieši saistīti ar visaptverošas valsts aizsardzības ieviešanu. Izveidotie likumprojekti ir balstīti uz mācību “KRISTAPS” iepriekšējo gadu secinājumiem un ietver grozījumus Mobilizācijas likumā, Nacionālās drošības likumā un likumā “Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli”.

Pērn tika izstrādāta un pieņemta Nacionālās drošības koncepcija, kurā kā viena no prioritātēm militāra apdraudējuma novēršanai tika uzsvērtā visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas ieviešana, lai pilnveidotu Latvijas nacionālās atturēšanas spējas, kā arī veidotu sabiedrības noturību pret iespējamajām krīzēm un bruņoto konfliktu satricinājumiem, valsts institūcijām, savstarpēji sadarbojoties

AM 2019. gadā turpināja darbu pie Valsts aizsardzības mācības ieviešanas skolās. 2019./2020. gada mācību gadā valsts aizsardzības mācību apgūst

vairāk nekā 1000 skolēni no 54 skolām. Pērn sekmīgi noritējusi pirmā valsts aizsardzības mācības vasaras nometne, kurā piedalījās 67 bērni. Sākot ar 2024. gadu, valsts aizsardzības mācību plānots ieviest kā obligātu mācību priekšmetu visās valsts vidējās izglītības iestādēs. Ir uzsākts darbs pie profesionālās vidusskolas ar militāru ievirzi izveides Rudbāržos, šobrīd ir sagatavots attiecīgs konceptuālais ziņojums, kas tuvākajā laikā tiks iesniegts izskatīšanai Ministru kabinetā konceptuāla lēmuma pieņemšanai.

Diskusijās par visaptverošo aizsardzību tiek aktīvi iesaistīta sabiedrība. Pēc reģionāliem semināriem un diskusijām augstskolās turpinās darbs pie jaunās Valsts aizsardzības koncepcijas, kas paredz, ka visaptveroša valsts aizsardzība ir neatņemama nacionālās drošības politikas sastāvdaļa. AM arī 2019. gadā organizēja seminārus izglītības sistēmas darbiniekiem un pašvaldību pārstāvjiem par Latvijas drošības un aizsardzības nozares aktuālajiem jautājumiem, kuros notika arī krīzes situāciju izspēles. Sarunu festivālā LAMPA notika simulācijas spēle “Krēslas zonā”, savukārt krīzes situāciju izspēles tieši skolēniem ir notikušas vairākās Latvijas skolās un skautu nometnē “Rudens cerība” Madlienā. Atsevišķs krīzes scenārija vingrinājums, lai pārbaudītu nozares sagatavotību strādāt potenciālās ārkārtas situācijās tika rīkots arī finanšu sektora pārstāvjiem.

NATO kolektīvās aizsardzības principa stiprināšana

Kopš 2018. gada Latvija ir kļuvusi par vienu no nedaudzajām NATO valstīm, kura ir sasniegusi aizsardzības izdevumu vadlīniju. Apzinoties adekvāta finansējuma vitālo nozīmi, Latvija dažādos forumos ir aicinājusi arī pārējās NATO dalībvalstis straujāk palielināt aizsardzībai atvēlētos līdzekļus. Lai nodrošinātu, ka finanšu apjoma pieaugums tiek ieguldīts aizsardzības spēju attīstībā un bruņoto spēku vienību kaujas gatavības celšanā, vairāk nekā 20% no aizsardzības budžeta ir atvēlēti galvenā ekipējuma iegādēm, bet personāla izmaksas nepārsniedz 50% robežu.

Ņemot vērā vienlīdzīga sloga sadalījuma principus, Latvija starptautiskā mērogā ir spējusi sevi apliecināt kā uzticamu sabiedroto, nodrošinot NATO vadlīnijās noteikto aizsardzības finansējumu (2% apmērā no IKP), strādājot pie NATO spēju mērķu ieviešanas, kā arī iesaistoties NATO un ne-NATO operācijās un misijās. 2019. gada rudenī Rīgā notika Latvijas divpusējās konsultācijas ar NATO ekspertiem par Latvijas bruņoto spēku attīstību un NATO spēju attīstības mērķu ieviešanu. Paralēli aizsardzības spēju attīstībai arvien lielāka uzmanība tiek pievērsta civilās aizsardzības procedūru pilnveidei. 2020. gadā plānotas sarunas ar NATO pārstāvjiem par jaunu spēju mērķu sadalījumu starp dalībvalstīm, lai nodrošinātu NATO Politiskajās vadlīnijās izvirzīto mērķu sasniegšanu.

2019. gadā tika turpināts viens no redzamākajiem sabiedroto klātbūtnes stiprināšanas pasākumiem - NATO Baltijas valstu gaisa telpas patrulēšanas misija. NATO dalībvalstis Latvijas, Lietuvas un Igaunijas gaisa telpas patrulēšanu rotācijas kārtībā veic no 2004. gada marta, kad Baltijas valstis tika uzņemtas aliansē. No 2004. gada 30. marta patrulēšana notiek no Šauļu aviobāzes Lietuvā, bet kopš 2014. gada 1. maija atbalsta misija tiek veikta arī no Emari bāzes Igaunijā. 2019. gadā Baltijas valstu gaisa telpas patrulēšanas operāciju nodrošināja Polija, Ungārija, Spānija, Lielbritānija, Beļģija, Dānija un Čehija.

NATO kaujas grupa Latvijā Kanādas vadībā pērn veiksmīgi īstenoja atturēšanas pasākumus. Kaujas grupas sastāvā ir aptuveni 1500 karavīru no Kanādas, Spānijas, Polijas, Itālijas, Slovākijas, Slovēnijas, Albānijas, Čehijas Republikas. NATO pārstāvētie spēki Latvijā sniedz nozīmīgu kaujas spēku papildinājumu, jo atrodas Latvijā ar savu kaujas tehniku un militāro nodrošinājumu. Tāpat šī kaujas grupa 2019. gadā veiksmīgi piedalījās gan nacionālajās, gan starptautiskajās mācībās, uzlabojot dažādu nāciju spēku savietojamību un savstarpējo komunikāciju. Šobrīd turpinās darbs pie kaujas grupas spēju papildināšanas ar gaisa un jūras komponentēm. Papildu militārai klātbūtnei,

kaujas grupa aktīvi piedalās civilmilitārās sadarbības projektos, tādējādi demonstrējot sabiedrībai NATO vienotību.

2019. gada decembrī Londonā norisinājās NATO valstu vadītāju samits, kas bija veltīts NATO 70. gadadienai. Samitā tika pieņemti lēmumi turpināt iesāktos atturēšanas un aizsardzības pasākumus, kā arī uzsākt jaunas iniciatīvas, lai stiprinātu alianses reaģētspēju. Latvijai svarīgākais notikums bija NATO aizsardzības plānu Baltijas valstīm un Polijai apstiprināšana, kā arī valstu kopējais apliecinājums apņemties stingri sekot Vašingtonas līgumā 5. panta noteiktajam, ka uzbrukums vienam sabiedrotajam tiks uzskatīts par uzbrukumu mums visiem. Kopējā paziņojumā pēc samita dalībvalstis apliecināja savstarpējās saites un iezīmēja vajadzību uz nākotnes izaicinājumiem atbildēt vienoti. Valstu vadītāju sanāksmes laikā, Latvija kopā ar vēl astoņām NATO dalībvalstīm piedalījās ASV prezidenta rīkotajās “2% pusdienās”, kas paredzētas valstīm, kas aizsardzībai atvēl vismaz 2% no IKP. Pusdienu laikā tika uzsvērts, ka NATO dalībvalstis aizsardzībai velta aizvien vairāk līdzekļu un izteikta pateicība valstīm, kas ir priekšzīmīgas savā attieksmē pret aizsardzības nostiprināšanu.

Aizvadītā gada septembrī Latvijā pirmo reizi norisinājās ikgadējās NATO kodolpolitikas simpozījs, kas tiek organizēts kopš 1992. gada. NATO un AM rīkotais pasākums, kurā piedalījās aptuveni 100 eksperti no NATO dalībvalstu aizsardzības un ārlietu resoriem, alianses struktūrvienībām, pētniecības centriem un citām organizācijām, nodrošināja diskusiju forumu par NATO kodolatturēšanu un ar to saistītajiem izaicinājumiem drošības vides kontekstā.

Latvija kopā ar pārējām NATO dalībvalstīm 2016. gada Varšavas samitā parakstīja Kiberaizsardzības apņemšanos, kurā apņēmas stiprināt nacionālās kiberaizsardzības spējas. AM turpina darbu pie Kiberaizsardzības apņemšanās solījumu izpildes, lai veicinātu Latvijas un NATO kopējo kiberaizsardzības izturētspēju.

2. nodaļa

2019. gada janvārī Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcija (CERT.LV) un Zemessardzes Kiberaizsardzības vienības pārstāvji piedalījās ikgadējās tehniskajās kibernetikas mācībās “*Crossed Swords 2019*”, kas tapa, sadarbojoties NATO Kiberaizsardzības izcilības centram un CERT.LV. Mācībās piedalījās tehniskie eksperti, kā arī nacionālo Kiberpavēlniecību un speciālo vienību pārstāvji. Mācību galvenā uzmanība tika vērsta uz sarkanā karoga komandu ofensīvo prasmju attīstību kiberoperāciju plānošanā, izpildē un reaģēšanā uz apdraudējumu. Mācībās piedalījās vairāk nekā 100 dalībnieki no 21 valsts.

2019. gada 19. – 22. martā Latvijā notika NATO 20. Kiberaizsardzības tehniskais seminārs, kas ir ikgadēja ekspertu līmeņa sanāksme, kuras laikā ekspertiem ir iespēja apmainīties ar tehnisko un analītisko informāciju par incidentiem un apdraudējumu. Kopš saviem pirmsākumiem NATO kiberaizsardzības seminārs sniedz unikālu iespēju veicināt atklātu dialogu par kibernetikas jautājumiem starp tehniskajām un izlūkošanas kopienām no NATO, sabiedrotajiem, partnervalstīm, rūpniecības nozares pārstāvjiem un starptautiskajām organizācijām.

Starptautiskā sadarbība Eiropas Savienības ietvaros

Ieguldījumi nacionālajā aizsardzībā, kā arī NATO noteikto spēju mērķu sasniegšana 2019. gadā ir bijusi prioritāte, tomēr vienlaikus Latvija arī uzsākusi aktīvāku iesaisti aizsardzības spēju attīstības centienos Eiropas Savienības (ES) ietvarā. Kopš 2017. gada Latvija ir Pastāvīgās Strukturētās sadarbības (PESCO) dalībvalsts. PESCO paredz sadarbības stiprināšanu ES dalībvalstu starpā aizsardzības un drošības jomā, kā arī ES stratēģiskās autonomijas celšanu, ņemoties un izpildot ciešākas saistības un ieviešot starptautiskās sadarbības projektus. PESCO papildina NATO spējas un sekmē ES un NATO praktisko sadarbību. Ikviens PESCO projekts ir orientēts uz kādas konkrētas aizsardzības spējas nodrošinājumu, katram projektam ir viena vadošā valsts, un šo projektu skaits ir neierobežots. Šobrīd

PESCO darbojas 25 ES dalībvalstīs, arī Latvijā.

2019. gadā Latvija bija dalībvalsts statusā trīs PESCO projektos. Nīderlandes vadītajā militārās mobilitātes projektā, kas paredz vienotu standartu un procedūru izstrādi, atvieglojot sabiedroto militāro vienību pārvietošanos Eiropā, kas ir būtisks jautājums ne vien ES, bet arī NATO kontekstā. Šis projekts 2019. gadā atradās izstrādes fāzē un tā mērķus ir plānots sasniegt līdz 2024. gadam. Igaunijas vadītajā projektā, kas paredz integrētas bezpilota sauszemes sistēmas izstrādi, kas nozīmētu vēl nebijušas spējas attīstību NBS. Pērn projekts vēl atradās koncepta izstrādes stadijā, tomēr līdz 2021. gadam ir paredzēts veikt prototipa izveidi un testēšanu. Beļģijas vadītajā projektā, kas paredz attīstīt autonomas zemūdens, virszemes un gaisa tehnoloģijas mīnu meklēšanai un iznīcināšanai jūrā, modernizējot esošo pretmīnu cīņas spēju. Arī šis projekts 2019. gadā vēl atradās koncepta izstrādes fāzē, līdz 2025. gadam plānots sasniegt modernizētās spējas risinājuma sākotnējo operacionālo gatavību.

Latvijas dalība ES aizsardzības iniciatīvās, kā arī sadarbības ar sabiedrotajiem stiprināšana sniedz ieguldījumu transatlantiskās drošības veicināšanā. Šobrīd deklarētā dalība ir uzskatāma par samērīgu Latvijas mērogam. Latvijas dalība Militārās mobilitātes projektā papildina citus NATO / ES sadarbības formātus, bet jūras pretmīnu un sauszemes bezpilota spēju izstrādes projekti saskan ar NBS modernizācijas vajadzībām, kā arī sniedz iespējas Latvijas industrijai piedalīties ES finansiāli stimulētos projektos. Praktiskā ziņā vislielākais progress ir sasniegts militārās mobilitātes veicināšanas jomā. Papildus, Latvija ir arī izpildījusi PESCO ietvaros uzņemtās saistības par aizsardzības izdevumu kāpināšanu, vismaz 20% no šiem izdevumiem novirzot investīcijām, bet ir nepieciešams arī turpmākajos gados valsts aizsardzībai atvēlētos izdevumus noturēt vismaz šajā līmenī.

Eiropas Komisija 2019. gada 26. martā nāca klajā ar ieteikumu “5G tīklu kibernetikas”, paredzot īstenot virkni pasākumu, kas ļautu visā

ES nodrošināt augsta līmeņa kiberdrošību 5G tīkliem. Latvijā AM, sadarbībā ar kompetentajām iestādēm un pakalpojumu sniedzējiem, veica 5G tīkla infrastruktūras riska novērtējumu, tostarp identificējot sensitīvākos elementus, kuru drošības pārkāpumiem būtu ievērojama negatīva ietekme. 2019. gada 8. oktobrī Eiropas Komisija izplatīja pārskatu par ES mēroga riskiem

Baltijas valstu sadarbība

2019. gadā bija nepieciešams turpināt darbu pie reģiona drošības stiprināšanas, jo situācija saglabājās saspīlēta. Krievija turpina attīstīt savas militārās spējas Rietumu kara apgabalā t.sk. tiešā Baltijas valstu robežu tuvumā un Kaļiņingradā. Krievija attīstīja militāro infrastruktūru un organizēja regulāras militārās mācības kā sauszemes, tā jūras poligonos. Piemērs ir Krievijas organizētās mācībās “Okeāna vairogs”, kas norisinājās 2019. gada augustā, kurās Krievija izspēlēja Baltijas jūras bloķēšanas scenāriju, lai apgrūtinātu NATO papildspēku piekļuvi Baltijas jūrai.

Pērn Latvijas, Lietuvas un Igaunijas attiecībās tika īstenota veiksmīga sadarbība. Baltijas valstis turpināja izpildīt NATO vadlīnijas, atvēlot aizsardzības finansējumam 2% apmērā no IKP. NATO 70. gadadiena un 15 gadi kopš Baltijas valstu iestāšanās NATO, simboliski apliecināja sabiedroto vienotību, kopīgās vērtības un ciešās savstarpējās saites dalībvalstu starpā.

2019. gada 25. februārī tika atzīmēta Baltijas Aizsardzības koledžas dibināšanas 20. gadadiena. Šo gadu laikā Baltijas Aizsardzības koledža ir kļuvusi par plaši atpazīstamu, mūsdienīgu un kvalitatīvu profesionālās militārās izglītības mācību iestādi, nodrošinot militāro izglītību Baltijas valstu, NATO dalībvalstu un partnervalstu bruņoto spēku pārstāvjiem un civildienesta ierēdņiem.

Aizvadītā gada martā Latvijas, Igaunijas un Dānijas aizsardzības ministri atklāja NATO daudznacionālās divīzijas štābu “Ziemeļi”, kura izveides mērķis ir

uzlabot Baltijas valstu aizsardzību un stiprināt NATO kolektīvo atturēšanu un aizsardzību, nodrošinot komandvadības elementu Baltijas reģionā.

Baltijas valstis veica būtisku soli gaisa telpas un novērošanas spēju tālākā attīstīšanā un pilnveidošanā, kas ļauj no 2020. gada 1. janvāra katrai no valstīm pārņemt gaisa telpas kontroles vadību no saviem nacionālajiem Kontroles un ziņošanas centriem. Šī spēja ļaus uzlabot NATO integrētās gaisa un pretraķešu aizsardzības sistēmas spējas un savietojamību reģionā, lai palīdzētu aizsargāt sabiedroto gaisa telpu.

Stratēģiskā līmenī Baltijas valstis koordinēja savu sadarbības un uzņemošās valsts atbalsta politiku ar Latvijā, Igaunijā un Lietuvā izvietotajām NATO paplašinātās klātbūtnes (*eFP, enhanced Forward Presence*) kaujas grupām un to vadošajām valstīm – Kanādu (Latvijā), Lielbritāniju (Igaunijā) un Vāciju (Lietuvā), tai skaitā veicinot *eFP* kaujas grupu vienību dalību Baltijas valstīs notiekošajos militārajos treniņos un mācībās.

Baltijas valstis cieši sadarbojās, uzturot dialogu ar ASV, kā būtisks panākums jāmin ASV Aizsardzības departamenta un Baltijas Aizsardzības ministriju parakstītā ceļa karte par sadarbību aizsardzības jomā turpmākajos piecos gados.

2019. gada oktobrī Latvijā notiekošo militāro mācību “Sudraba bulta 2019” laikā Baltijas bataljons tika sertificēts dežūrai NATO Reaģēšanas spēkos, lai varētu nekavējoši iesaistīties operācijās ārpus dalībvalsts robežām.

Divpusējā sadarbība

2019. gadā nemainīgi intensīva sadarbība turpinājās ar Latvijas galveno stratēģisko partneri – **Amerikas Savienotajām Valstīm (ASV)**. Turpinājās ASV īstenotās militārā atbalsta programmas, kas ļauj attīstīt NBS profesionalitāti, kaujas spējas un kaujas ekipējumu, kā arī uzņemošās valsts atbalsta infrastruktūru. Maijā Latvijas un ASV Aizsardzības

2. nodaļa

ministriju pārstāvji parakstīja ceļa karti par sadarbību nākamajiem pieciem gadiem. Ceļa kartē ir atzīmētas Latvijai prioritārās aizsardzības attīstības jomas, kurās tā vēlētos lielāku ASV iesaisti un atbalstu.

Pēc ziemas perioda pārtraukuma 2019. gada februāra vidū Lielvārdē ieradās jauna, lielāka helikopteru rotācija ar 13 helikopteriem un 143 personu vienību, kas Latvijā uzturējās līdz 2019. gada oktobrim. Lai piedalītos mācībās, Latvijā, Ādažu militārajā bāzē 2019. gada vasarā uzturējās ASV Armijas tanku rota. ASV arī turpināja sūtīt savas vienības uz dažādām militārajām mācībām Latvijas teritorijā.

Pērn turpinājās Latvijas – Mičiganas Nacionālās gvardes sadarbība Valsts partnerības programmas ietvaros. Pavasarī Latviju apmeklēja jaunais Mičiganas Nacionālās gvardes komandieris ģenerālmajors Pols Rodžerss. Aizvadītā gada jūlijā un augustā 58 NBS karavīri piedalījās Mičiganā notiekošajās *Northern Strike 2019* mācībās. Mičiganas Nacionālā garde arī sniedz atbalstu, Latvijai gatavojoties uzņemt mūsu iegādātos *Black Hawk* helikopterus.

2019. gada nogalē ASV paziņoja, ka no Pentagona 2020. gada aizsardzības budžeta piešķirs 125 miljonus dolāru militārās sadarbības attīstīšanai ar Igauniju, Latviju un Lietuvu, bet vēl 50 miljoni dolāru atsevišķā budžeta ailē tika piešķirti Baltijas valstu pretgaisa aizsardzības attīstīšanas atbalstīšanai.

Kopš Latvijā ir izvietota NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupa (*eFP*), kur vadošo lomu uzņēmusies **Kanāda**, sadarbība ar Kanādu aizsardzības jomā ir nozīmīgi pieaugusi. Kanādas vadībā kaujas grupā veiksmīgi sadarbojas deviņas valstis – Kanāda, Spānija, Itālija, Polija, Slovēnija, Slovākija, Albānija, Čehijas Republika un Melnkalne. Neskatoties uz sešu mēnešu kontingentu rotācijām, kaujas grupa ir veiksmīgi iekļāvusies NBS Sauszemes spēku Mehanizētajā brigādē, kuras ietvarā piedalās gan nacionālajās, gan starptautiskajās mācībās. Kopš 2019. gada sākuma kaujas grupas sertifikāciju NBS, nevis kā bija sākotnēji – Kanādas Bruņotie spēki.

Sākotnējā militārā sadarbība ar Kanādu ir paplašinājusies un šobrīd sadarbības ietvaros Kanādas puse regulāri nodrošina dažāda veida un līmeņa apmācības iespējas NBS pārstāvjiem Kanādas militārajās institūcijās. Tāpat ir augusi arī pašu kanādiešu interese par Latviju, par ko liecina nu jau regulāras augstāko izglītības iestāžu aizsardzības un drošības studiju kursu mācību vizītes Latvijā.

Par Kanādas pausto ilgtermiņa atbalstu, liecina ne vien premjerministra J. Trudo paziņojums vizītes laikā Latvijā, ka Kanāda būs pārstāvēta Latvijā līdz 2023. gada martam, bet arī uzsāktie un arī jau īstenotie infrastruktūras objekti, kuri tiek īstenoti par Kanādas finanšu līdzekļiem.

Papildu jau esošajām saistībām, Kanāda ir pārstāvēta jaunizveidotajā NATO daudznacionālajā divīzijas štābā “Ziemeļi” Latvijā.

Stiprinot divpusējo sadarbību ar Kanādu, tiek turpināta sadarbība ar Kanādas domnīcām. 2019. gadā AM sadarbojās ar Kanādas domnīcu “NATO Asociācija Kanāda”. Sadarbības ietvarā domnīca rīkoja apaļā galda diskusijas par drošības jautājumiem Latvijā, tāpat domnīca aktīvi strādāja pie tā, lai informētu Kanādas sabiedrību par Latvijai sniegto atbalstu un skaidrotu, kāpēc tas ir nepieciešams. Pērn AM turpināja sadarbību arī ar “*Macdonald-Laurier Institute*” (MLI).

2019. gadā ir attīstījusies sadarbība starp Latvijas un Kanādas Bruņoto spēku orķestriem, kā ietvarā tika rīkoti vairāki koncerti abās valstīs, ieskaitot Kanādas orķestra dalību NBS 100. gadadienas svinībās.

Kanāda ir bijusi iniciatore un aktīva dalībniece dažādos civilmilitārās sadarbības projektos, kur iesaistās gan kaujas grupas ietvarā, gan kā nacionālie pārstāvji. Šādi projekti veicina NATO atpazīstamību un ļauj Latvijas sabiedrībai skaidrāk saprast NATO nozīmi un kaujas grupas pienesumu Latvijas drošībai.

2019. gadā Latvija turpināja uzņemt dažādas augsta līmeņa Kanādas amatpersonu un militārpersonu

vizītes, piemēram, Latvijā divas reizes viesojās Kanādas Bruņoto spēku komandieris ģenerālis Dž.Vānss, Kanādas armijas komandieris ģenerālleitnants V. Eire, kā arī Kanādas ģenerālgubernatore Ž. Pajete.

Lai veiksmīgi turpinātu gan esošo Latvijas un Kanādas sadarbību, gan rastu iespējas jaunām sadarbības iniciatīvām, kopš 2019. gada vasaras Latvijas virsnieks ir norīkots dienestam Kanādas bruņoto spēku štābā Otavā.

Balstoties un dalību *eFP* kaujas grupā Latvijā ir veidojusies ciešāka divpusējā sadarbība ar valstīm, ar kurām iepriekš ir bijuši salīdzinoši maz sadarbības projektu. Sevišķi jāatzīmē sadarbība ar **Spāniju**, kurai ir otrs lielākais kontingents kaujas grupā. Spānijas kontingents sniedz nozīmīgu spēju pienesumu kaujas grupai, kā arī aktīvi piedalās civilmilitārās sadarbības projektos Latvijā. Tāpat kā ar kanādiešiem, ir izveidojusies laba sadarbība abu valstu bruņoto spēku orķestriem.

Spānijas sabiedrībai un politiķiem ir augusi interese par Latviju un Baltijas reģionu kopumā, kas atspoguļojas gan aizsardzības, politikas un drošības mācību kursu vizītēs uz Latviju, gan dažāda līmeņa amatpersonu un militārpersonu vizītēs. Atsaucoties uz Spānijas aizsardzības ministres uzaicinājumu, Latvijas aizsardzības ministrs apmeklēja Spāniju, kur viņam bija iespēja tikties gan ar Spānijas aizsardzības ministri, gan Spānijas parlamenta pārstāvjiem un militārajām un amatpersonām, lai skaidrotu reģiona drošības jautājumus un pateiktos par Spānijas sniegto atbalstu.

Īstenojot Latvijas bruņoto spēku spēju attīstības projektus, ir augusi Spānijas militārās industrijas interese par Latvijas esošajiem un plānotajiem iepirkumiem. Lai veicinātu labāku izpratni par vajadzībām un iespējām, kā arī veicinātu abu valstu militāro industriju sadarbību, AM aizvadītā gada nogalē Latvijā rīkoja industrijas dienas Spānijas Aizsardzības ministrijas nodrošinājuma departamenta un Spānijas industrijas pārstāvjiem.

2019. gadā sadarbojoties Latvijas Kara muzejam ar Toledo Militāro muzeju, Spānijas pilsētā Toledo tika izstādīta ekspozīcija “Latvijas valstij un armijai 100. No zobena saule lēca”.

2019. gadā aktīvi turpinājās Latvijas sadarbība ar vienu no svarīgākajiem stratēģiskajiem partneriem – **Apvienoto Karalisti (AK)**.

Latvija veiksmīgi turpināja dalību AK izveidotajos Apvienotajos reaģēšanas spēkos (*Joint Expeditionary Force – JEF*). Vasarā Baltijas jūrā tika īstenotas vērienīgas JEF jūras mācības, kurās piedalījās arī Latvija. Savukārt rudenī Latvijā tikās JEF valstu Aizsardzības ministriju politiskie direktori.

Veiksmīgi turpinājās Sauszemes spēku kājnieku brigādes 1. Kājnieku bataljona mehanizācijas projekts, kura ietvaros Latvija ir saņēmusi jau 107 kāpurķēžu bruņutehnikas vienības. Sekojot iesāktajām sarunām par papildu 82 bruņutehnikas CVR(T) vienību iegādi Sauszemes spēku mehanizētās Kājnieku brigādes 2. Mehanizētā kājnieku bataljona izveidei, 2019. gadā tika saņemtas pirmās tehnikas vienības.

Turpinot veiksmīgo sadarbību, Igaunijā izvietotā AK vadītā NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupā esošie karavīri aktīvi piedalījās Latvijā notiekošajās militārajās mācībās, kā arī regulāri izmantoja Ādažu militāro bāzi dažādu mācību īstenošanai. 2019. gada septembrī un oktobrī Liepājā norisinājās mācības *Ex Mulberry Phoenix*, kur AK 170. Inženieru grupas ostu inženieri iesaistījās Liepājas ostas attīstības plānošanā.

AK vēstniecība un aizsardzības atašejs Latvijā 2019. gadā veica plašas aktivitātes Latvijas sabiedrības informēšanai saistībā ar Lielbritānijas lomu Latvijas neatkarības kara laikā un Latvijas valsts dibināšanas procesos. 2019. gada oktobrī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā ar aizsardzības ministra klātbūtni tika atklāta izstāde par britu kuģi *HMS Dragon* un tā jūrnieku iesaisti Rīgas atbrīvošanā 1919. gadā.

2. nodaļa

Turpinājās arī Latvijas dialogs ar Ziemeļvalstīm. 2019. gada 8. martā oficiālā ceremonijā tiek atklāts daudz nacionālās divīzijas Ziemeļi sākotnējais štābs Ādažos. Ceremonijā piedalījās **Dānijas**, Igaunijas un Latvijas aizsardzības ministri un bruņoto spēku komandieri. 2019. gada novembrī Latvijā ieradās pirmie Dānijas Sauszemes spēku divīzijas vadītās daudz nacionālās divīzijas Ziemeļi sākotnējā štāba virsnieki no Dānijas un Igaunijas.

2019. gada 6. februārī notika Dānijas Zemessardzes komandiera vizīte Latvijā, kuras laikā tika parakstīts Latvijas un Dānijas Zemessardzes sadarbības līgums, kas paredz stiprināt abu valstu Zemessardzes sadarbību, tostarp apmācības un militāro spēju attīstības jomā, tādējādi veicinot savstarpējo savietojamību. Savukārt Dānijas speciālā padomniece uzsāka darbu NATO *STRATCOM* centrā no 2019. gada 1. septembra.

Dānijas Gaisa spēki aizvadītā gada otrajā pusgadā piedalījās Baltijas valstu gaisa telpas patrulēšanā.

2019. gada 23. februārī Alūksnē atklāja Latvijas Neatkarības karā kritušajiem **Somijas** brīvprātīgajiem karavīriem veltītu piemiņas vietu. Latvija cieši sadarbojas ar Somiju, meklējot iespēju nodrošināt savu valstu armijas ar bruņu tehniku, veicot kopīgus pasūtījumus un iepirkumus.

Aizvadītajā gadā aizsardzības nozares amatpersonas apmeklēja **Norvēģiju**, Somiju un Zviedriju, lai iepazītos ar Ziemeļvalstu pieredzi Visaptverošās aizsardzības jautājumos, kas šobrīd Latvijas aizsardzības nozarei ir ļoti aktuāli.

Pagājušajā gadā Latvijas Gaisa spēku pārstāvji uzsāka sadarbību ar **Zviedrijas** Gaisa spēkiem, lai gūtu no tiem pieredzi *Black Hawks* helikopteru uzturēšanas jomā.

2019. gada 5. maijā AM veica 84mm munīcijas pasūtījumu zviedru prettanku ieročiem “*Carl Gustav*” četrus miljonu eiro apmērā, tādējādi stiprinot NBS, tostarp Zemessardzes, kaujas spējas un nodrošinot

apmācības procesu.

Pērn Latviju apmeklēja vairākas augstas Zviedrijas amatpersonas, kā arī AM vadība devās divpusējā vizītē uz Stokholmu, lai apspriestu abu valstu sadarbību.

2019. gadā turpinājās Latvijas augstākā līmeņa militāri politiskais dialogs ar **Franciju** un Vāciju. Latvija organizēja gan Francijas – Baltijas valstu drošības politikas semināru, gan Francijas - Latvijas industrijas semināru Latvijā, kā arī divpusējās sarunas nodrošinājuma jautājumos. Gada garumā notika regulāras divpusējās sarunas ar šīm Latvijai nozīmīgajām Eiropas lielvalstīm, apmainoties viedokļiem par Eiropas drošības politikas aktualitātēm.

Latvijai nozīmīga ir Eiropas kaimiņu politika. Turpinājās sadarbība ar **Višegradas** valstīm. Polija, Slovākija, Čehija aktīvi darbojas Kanādas vadītajā *eFP* Kaujas grupā. Ungārijas bruņotie spēki, kā galveno atbalstu NATO Austrumu flangam turpina realizēt Baltijas Gaisa patrulēšanas misiju.

Latvija turpināja sadarbību ar Austrumu partnerības valstīm **Gruziju, Ukrainu un Baltkrieviju**.

Gruzija ir viena no galvenajām Austrumu partnerības valstīm, ar kuru Latvija sadarbojas aizsardzības jomā. Abu valstu divpusējā sadarbība ietver gan bruņoto spēku kopīgu dalību militārajās mācībās, gan sadarbību apmācības jomā. Latvija piedalās NATO atbalsta programmā Gruzijas bruņoto spēku reformām, sniedzot atbalstu Gruzijas bruņoto spēku apmācībā, aizsardzības nozares iepirkumu procedūru un kontroles uzlabošanā, kā arī Jūras spēku robežsardzes spēju attīstībā, kurā tika diskutēts par izaicinājumiem to valstu drošībai, kuras vēlas pievienoties Eiropas un Eiroatlantiskajai kopienai, kā arī par NATO atvērto durvju politiku.

Ukraina ir viena no Latvijas prioritātēm Eiropas kaimiņu politikā un Austrumu partnerībā. Latvija atbalsta visaptverošu Ukrainas reformu un Eiropas

integrācijas kursu, sniedzot praktisko palīdzību Ukrainas instruktoru, kapelānu, angļu valodas apmācībā, kā arī organizē pieredzes apmaiņas seminārus. Latvija regulāri Ukrainā nogādā humanitārās palīdzības kravas un sniedz garīgo un psiholoģisko palīdzību. Aizsardzības nozares pārstāvji sūtījumus nodod Ukrainas labdarības fondiem Slovjanskā, kas to ar Ukrainas Nacionālās gvardes karavīru starpniecību tālāk nogādā Ukrainas bruņoto spēku karavīriem, viņu tuviniekiem un civiliedzīvotājiem, kas cietuši no karadarbības Austrumukrainā. Latvijas aizsardzības nozare jau piekto gadu sniedz atbalstu militārā konflikta rezultātā cietušajiem Ukrainas karavīriem un viņu ģimenēm. Kopš 2014. gada vasaras Ukrainas bruņoto spēku un Ukrainas Nacionālās gvardes karavīru bērni saņem sūtījumus, uzsākot skolas gaitas, kā arī dāvanas Ziemassvētkos, uz Ukrainu nosūtītas kravas ar humāno palīdzību. 2019. gada decembrī nogādāts jau trīspadsmitais labdarības sūtījums. Kopš 2017. gada humānās palīdzības kravas nogādātas tieši Doņeckas apgabalā, kur palīdzība gan karavīriem, gan civiliedzīvotājiem nepieciešama visvairāk.

Sadarbība turpinājās arī ar Baltkrieviju. Pērn augustā Baltkrieviju apmeklēja Latvijas bruņoto spēku komandieris. Vizītes laikā tika apspriestas turpmākās sadarbības iespējas. Gada laikā notika EDSO novērtējuma vizīte Latvijā saskaņā ar Vīnes dokumentu un abu valstu novērotāju grupas piedalījās Baltkrievijas komandvadības un Latvijas Nacionālajās mācībās NAMEJS.

Sadarbības dialoga stiprināšana ar Āzijas valstīm (Dienvīdķoreju, Japānu, Ķīnu) ir nemainīgi nozīmīga. 2019. gadā notika dažādas augsta līmeņa tikšanās ar šo valstu pārstāvjiem. 2019. gada oktobrī aizsardzības ministrs piedalījās 7. Starptautiskās Militārās sporta padomes Pasaules militāro spēļu atklāšanas ceremonijā un 9. Beidzinas Sjanšanas forumā. Pasaules karavīru sporta spēlēs piedalījās 33 NBS pārstāvji desmit dažādos sporta veidos. Latvijas šosejas riteņbraucējs zemessargs Andris Vosekalns izeināja otro vietu individuālajā braucienā, savukārt komandu vērtējumā šosejas riteņbraukšanā Latvijas

sportisti ieguva zelta godalgu.

AM turpināja uzturēt politisko dialogu arī ar **Tuvo Austrumu, Āfrikas un Latīņamerikas valstīm**. 2019. gada 9. oktobrī Latvijā tika akreditēts Nigērijas aizsardzības atašejs viceadmirālis *Olatokunbo Adebukanla Adesanya*.

Bruņojuma kontroles aktualitātes

Bruņojuma kontrole un uzticību veicinoši pasākumi ir būtiska daļa no Eiropas drošības arhitektūras. Lai veicinātu atklātību un drošību reģionā, Latvija piedalās bruņojuma kontroles pasākumu īstenošanā.

Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) Vīnes dokumenta ietvaros 2019. gadā Latvija ir uzņēmusi trīs bruņojuma kontroles inspekcijas no Ukrainas, Tadžikistānas un Krievijas, kā arī uzņemta viena novērtējuma vizīte no Krievijas. Vīnes dokumenta ietvaros Latvija izrādīja papildu atvērtību un brīvprātīgi organizēja mācību “Sudraba bulta 2019” novērošanu, uzaicinot novērotājus no Baltkrievijas, Krievijas, Somijas un Zviedrijas. Aizsardzības ministrijas ielūgumam atsaucās bruņojuma kontroles eksperti no Somijas, Zviedrijas un Baltkrievijas, lai pārliecinātos, vai Latvijas iepriekš sniegtā informācija par šīm mācībām atbilst ziņotajam.

Atvērtību un uzticību reģionā veicina arī Atvērto debesu līgums, kas paredz savstarpēju novērošanas – filmēšanas pārlidojumu veikšanu virs līguma dalībvalstu teritorijām. Šādu lidojumu Latvija kopā ar Vāciju veica pār Krievijas Federāciju un Baltkrievijas Republikas teritorijām, kā arī uzņēma pārlidojumu no Krievijas ar Baltkrievijas pārstāvju dalību.

Saskaņā ar Latvijas – Baltkrievijas Divpusējo līgumu par EDSO papildu uzticības un drošības pasākumiem 2019. gadā, Latvija uzņēma bruņojuma kontroles novērtējuma vizīti, kā arī veica to Baltkrievijā.

Ģeotelpiskās informācijas politikas plānošana

AM organizē un koordinē valsts politikas īstenošanu ģeodēzijas, kartogrāfijas un ģeotelpiskās informācijas jomā (militārām un civilām vajadzībām). Lai izpildītu uzdevumus, AM sadarbojas ar tās pārraudzībā esošo Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūru – par ģeotelpiskās informācijas produktu sagatavošanu un NBS – par militārās ģeotelpiskās informācijas nodrošināšanu bruņoto spēku vienībām.

2019. gada 26. jūnijā notika kārtējā Ģeotelpiskās informācijas koordinācijas padomes sēde. Padomes darba galvenais mērķis ir nodrošināt starpinstitūciju sadarbību ģeotelpiskās informācijas jomas (tai skaitā, ģeodēzijas un kartogrāfijas jomas) plānošanā un politikas īstenošanā. Īpaša uzmanība šajā sēdē tika veltīta mērniecības sertifikācijas un uzraudzības pilnveidošanas jautājumiem.

2019. gada nogalē – no 4. decembra līdz 6. decembrim – AM sadarbībā ar Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūru un NBS rīkoja 24. Baltijas valstu militārās ģeogrāfijas un meteoroloģijas konferenci, kurā piedalījās vairāk nekā 70 militārās ģeogrāfijas un meteoroloģijas eksperti no Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, ASV, Lielbritānijas, Kanādas, Vācijas, Zviedrijas, Polijas un citām partnervalstīm. Pasākuma ietvaros eksperti apsprieda jaunākās metodes ģeotelpiskās un meteoroloģiskās informācijas sagatavošanā militārām vajadzībām, kā arī pārrunāja starpvalstu sadarbības iespējas.

AM aktīvi sadarbojas ar visām ministrijām un to padotības iestādēm, kuras izmanto, kā arī iegūst, apstrādā un uztur ģeotelpiskos pamatdatus. AM, koordinējot darbības ģeotelpiskās informācijas jomā, sadarbojas arī ar akadēmisko sektoru – Latvijas Universitāti, Rīgas Tehnisko universitāti un Latvijas Lauksaimniecības universitāti, kā arī ar profesionālajām nevalstiskajām organizācijām – Latvijas Mērnieku biedrību, Latvijas Kartogrāfu un ģeodēzistu asociāciju, Latvijas ĢIS biedrību un Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federāciju.

Normatīvo aktu izstrāde valsts aizsardzības nozarē

2019. gadā pieņemti šādi likumi:

1. 2019. gada 10. janvāra likums “Par Kanādas Nacionālās aizsardzības departamenta pievienošanas Saprašanās memorandam starp Latvijas Republikas Aizsardzības ministriju, Igaunijas Republikas Aizsardzības ministriju, Vācijas Federatīvās Republikas Federālo aizsardzības ministriju, Itālijas Republikas Aizsardzības ministriju, Lietuvas Republikas Nacionālās aizsardzības ministriju, Nīderlandes Karalistes Aizsardzības ministriju, Polijas Republikas nacionālās aizsardzības ministru, Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes Aizsardzības ministriju par Ziemeļatlantijas līguma organizācijas izcilības centra stratēģiskās komunikācijas jautājumos izveidošanu, administrēšanu un darbību un Saprašanās memorandam starp Latvijas Republikas Aizsardzības ministriju, Igaunijas Republikas Aizsardzības ministriju, Vācijas Federatīvās Republikas Federālo aizsardzības ministriju, Itālijas Republikas Aizsardzības ministriju, Lietuvas Republikas Nacionālās aizsardzības ministriju, Nīderlandes Karalistes Aizsardzības ministriju, Polijas Republikas nacionālās aizsardzības ministru, Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes Aizsardzības ministriju, kā arī Sabiedroto spēku Augstākās virspavēlniecības Transformācijas komandiera štābu par Ziemeļatlantijas līguma organizācijas izcilības centra stratēģiskās komunikācijas jautājumos funkcionālajām attiecībām”, kurā tika apstiprināta Kanādas Nacionālā aizsardzības departamenta pievienošanās Saprašanās memorandiem, kas nosaka STRATCOM darbību, līdz ar ko Kanāda kļuva par STRATCOM dalībnieku. Likums stājās spēkā 2019. gada 23. janvārī.

2. 2019. gada 7. marta likums “Grozījumi Militārā dienesta likumā”, kurā ir apkopoti aktuālie

grozījumi, kas skar dažādas likuma darbības jomas. Ar grozījumiem cita starpā paredzēts, ka darba devējs atbrīvo no darba pienākumu veikšanas darbinieku, kurš darba laikā tiek iesaistīts rezerves karavīru militārajās mācībās. Vienlaikus darba devējam noteiktas tiesības pēc savas izvēles izmaksāt atlīdzību (darba samaksu vai vidējo izpeļņu) darbiniekam, kurš neveic darbu sakarā ar militāro apmācību. Likums stājās spēkā 2019. gada 4. aprīlī.

3. 2019. gada 7. marta likums “Grozījumi Latvijas Republikas Zemessardzes likumā”, kurā ir apkopoti aktuālie grozījumi, kas skar dažādas likuma darbības jomas. Ar grozījumiem cita starpā paredzēts, ka darba devējs vienu reizi kalendārā gada ietvaros atbrīvo no darba pienākumu pildīšanas kolektīvajā zemessargu apmācībā iesaistīto darbinieku – zemessargu, saglabājot darba (amata) vietu, līdz piecām darba dienām, kā arī izmaksājot atlīdzību (darba samaksu vai vidējo izpeļņu) par šo periodu. Vienlaikus darba devējam noteiktas tiesības pēc savas izvēles izmaksāt atlīdzību darbiniekam, kurš, iepriekš par to paziņojot darba devējam, neveic darbu sakarā ar dalību zemessargu apmācībā (izņemot gadījumu, kad zemessargs tiek iesaistīts kolektīvajā zemessargu apmācībā). Tāpat ar grozījumiem tika precizēta zemessargu dienesta laika uzskaitē un zemessargu dienesta pakāpju iedalījums. Likums stājās spēkā 2019. gada 4. aprīlī.

4. 2019. gada 7. marta likums “Grozījumi Darba likumā”, ar kuru tika papildināts Darba likuma 74. pantā ietvertais regulējums, nosakot, ka darba devējs attaisnojošu iemeslu dēļ atbrīvo no darba pienākumu veikšanas darbinieku – zemessargu, kurš piecas darba dienas pēc kārtas kalendārā gada ietvaros neveic darba pienākumus sakarā ar zemessargu kolektīvo apmācību. Tāpat grozījumi darba devējam ar 2020. gada 1. janvāri nosaka pienākumu izmaksāt atlīdzību darbiniekam, kurš tiek iesaistīts zemessargu kolektīvajā apmācībā reizi gadā līdz piecām darba dienām, saglabājot darba (amata) vietu uz minēto mācību laiku. Vienlaikus grozījumi paredz kompensēt darba devējam izdevumus, kas tam radušies, izmaksājot darbiniekam atlīdzību

(darba samaksu vai vidējo izpeļņu) par darbinieka – zemessarga atrašanos zemessargu kolektīvajā apmācībā līdz piecām darba dienām kalendārā gada ietvaros Ministru kabineta noteiktā apmērā un kārtībā. Papildus darba devējam noteiktas tiesības pēc savas izvēles izmaksāt atlīdzību (darba samaksu vai vidējo izpeļņu) darbiniekam, kurš, iepriekš par to paziņojot darba devējam, neveic darbu sakarā ar zemessarga apmācību vai rezerves karavīra militārajām mācībām (izņemot gadījumu pēc 2020. gada 1. janvāra, kad darbinieks tiek iesaistīts zemessargu kolektīvajā apmācībā). Likums stājās spēkā 2019. gada 4. aprīlī.

5. 2019. gada 30. maija likums “Grozījumi Nacionālo bruņoto spēku likumā”, kurā ir apkopoti vairāki aktuāli grozījumi, tostarp nostiprināts NBS tiesības mācību procesā izmantot bruņojumā esošus ieročus, ieroču sistēmas, speciālos līdzekļus un to munīciju citas fiziskās vai juridiskās personas īpašumā, valdījumā vai turējumā esošajā nekustamajā īpašumā (tā daļā). Precizēta Militārās policijas kompetence noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanā. Noteikts, ka Valsts militāro objektu un iepirkumu centrs ir atbildīgs par NBS militāro objektu apsaimniekošanu, bruņoto spēku vajadzībām nepieciešamo iepirkumu un būvniecības procesa organizāciju. Likums stājies spēkā 2019. gada 13. jūnijā.

6. 2019. gada 3. oktobra likums “Grozījumi Militārā dienesta likumā”, kurš ir izstrādāts administratīvo pārkāpumu reformas ietvaros, precizējot Militārā dienesta likuma regulējumu attiecībā uz karavīra formas tērpiem un atšķirības zīmēm, kā arī nosakot Militārā dienesta likumā administratīvo atbildību par karavīra formas tērpa, tā komplektējošo sastāvdaļu vai atšķirības zīmju prettiesisku apriti, karavīra formas tērpa prettiesisku valkāšanu, NBS rezerves uzskaites kārtības neievērošanu, rezerves karavīra neierašanās uz militārajām mācībām. Likums stājies spēkā 2019. gada 1. novembrī, bet nodaļa, kas noteiks administratīvo atbildību stāsies spēkā vienlaikus ar Administratīvās atbildības likumu 2020. gada 1. jūlijā.

7. 2019. gada 3. oktobra likums “Grozījumi Nacionālo bruņoto spēku likumā”, kurš ir izstrādāts administratīvo pārkāpumu reformas ietvaros, nosakot Nacionālo bruņoto spēku likumā administratīvo atbildību par patvaļīga iekļūšanu militārajos objektos vai NBS apsargājamajos objektos un militāro objektu aprīkojuma bojāšanu vai iznīcināšanu. Likums stāsies spēkā vienlaikus ar Administratīvās atbildības likumu 2020. gada 1. jūlijā.

8. 2019. gada 24. oktobra likums “Grozījumi Latvijas Republikas Zemessardzes likumā”. Tas ir izstrādāts, lai precizētu dienesta pakāpju piešķiršanu zemessargam speciālistam, zemessargam instruktoram speciālistam un zemessargam virsniekam speciālistam, precizētu zemessargiem formas tērpa un atšķirības zīmju valkāšanu, noteiktu, ka administratīvo atbildību par karavīra formas tērpa, tā komplektējošo sastāvdaļu un atšķirības zīmju prettiesisku apriti un valkāšanu nosaka Militārā dienesta likums. Likums stāties spēkā 2019. gada 20. novembrī, bet normas, kas saistītas ar administratīvās atbildības noteikšanu stāsies spēkā vienlaikus ar Administratīvās atbildības likumu 2020. gada 1. jūlijā.

9. 2019. gada 21. novembra likums “Par Slovērijas Republikas Aizsardzības ministrijas pievienošanu Saprašanās memorandam starp Latvijas Republikas Aizsardzības ministriju, Kanādas Nacionālās aizsardzības departamentu, Igaunijas Republikas Aizsardzības ministriju, Vācijas Federatīvās Republikas Federālo aizsardzības ministriju, Itālijas Republikas Aizsardzības ministriju, Lietuvas Republikas Nacionālās aizsardzības ministriju, Nīderlandes Karalistes Aizsardzības ministriju, Polijas Republikas nacionālās aizsardzības ministru, Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes Aizsardzības ministriju par Ziemeļatlantijas līguma organizācijas izcilības centra stratēģiskās komunikācijas jautājumos izveidošanu, administrēšanu un darbību un Saprašanās memorandam starp Latvijas Republikas Aizsardzības ministriju, Kanādas

Nacionālās aizsardzības departamentu, Igaunijas Republikas Aizsardzības ministriju, Vācijas Federatīvās Republikas Federālo aizsardzības ministriju, Itālijas Republikas Aizsardzības ministriju, Lietuvas Republikas Nacionālās aizsardzības ministriju, Nīderlandes Karalistes Aizsardzības ministriju, Polijas Republikas nacionālās aizsardzības ministru, Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes Aizsardzības ministriju, kā arī Sabiedroto spēku Augstākās virspavēlniecības Transformācijas komandiera štābu par Ziemeļatlantijas līguma organizācijas izcilības centra stratēģiskās komunikācijas jautājumos funkcionālajām attiecībām”, kurā tika apstiprināta Slovērijas Aizsardzības ministrijas pievienošanās Saprašanās memorandiem, kas nosaka STRATCOM darbību, līdz ar ko Slovērijas Aizsardzības ministrija kļuva par STRATCOM dalībnieku. Likums stāties spēkā 2019. gada 11. decembrī.

10. 2019. gada 21. novembra likums “Grozījums Latvijas Republikas valsts robežas likumā”, ar kuru ieviests normatīvais regulējums, kas paredzēts izņēmuma gadījumiem, kad Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts spēkos ietilpstošās personas (spēki Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalstu 1951. gada 19. jūnija līguma par to bruņoto spēku statusu 1. panta a) punkta izpratnē) Latvijā ierodas ārpus noteiktajām robežšķērsošanas vietām, tādējādi uzlabojot militāro mobilitāti valstu starpā. Likums stāties spēkā 2019. gada 24. decembrī.

11. 2019. gada 5. decembra likums “Grozījumi Elektronisko dokumentu likumā”, ar kuru veikti grozījumi pašreizējā tiesiskajā regulējumā attiecībā uz rīcību uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja darbības izbeigšanas, maksātnespējas un darbības apstiprināšanas atsaukšanas gadījumā. Likums stāties spēkā 2019. gada 31. decembrī.

12. 2019. gada 19. decembra likums “Grozījumi Mobilizācijas likumā”, kurā pilnveidots tiesiskais regulējums valsts aizsardzības jomā, precizējot gadījumus, kad Ministru kabinets ir tiesīgs pieņemt

lēmumu par zemessargu un rezerves karavīru mobilizāciju. Ar likumu būtiski pilnveidots tiesiskais regulējums attiecībā uz aizsardzības nozares atbalstu militārās rūpniecības (aizsardzības industrijas) attīstībai Latvijā. Likums stājies spēkā 2020. gada 13. janvārī.

2019. gadā ir pieņemti šādi Ministru kabineta noteikumi:

1. Ministru kabineta 2019. gada 15. janvāra noteikumi Nr. 38 “Grozījumi Ministru kabineta 2007. gada 26. jūnija noteikumos Nr. 416 “Zāļu izplatīšanas un kvalitātes kontroles kārtība””, kuri izstrādāti, lai pārņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 8. jūnija direktīvā 2011/62/ES, ar ko Direktīvu 2001/83/EK par Kopienas kodeksu, kas attiecas uz cilvēkiem paredzētām zālēm, groza attiecībā uz to, kā novērst viltotu zāļu nokļūšanu legālas piegādes ķēdē, iekļautās prasības attiecībā uz zāļu drošuma pazīmēm un veicinātu Komisijas 2015. gada 2. oktobra deleģētās Regulas Nr. 2016/161, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2001/83/EK, noteicot detalizētus noteikumus par drošuma pazīmēm uz cilvēkiem paredzētu zāļu iesaiņojuma, (turpmāk - Deleģētā regula 2016/161) īstenošanu. Attiecīgi nosakot valsts iestāžu kompetences zāļu uzraudzības jomā saistībā ar uzraudzību par Deleģētās regulas 2016/161 īstenošanu, nosakot izņēmumus zāļu drošuma pazīmju verificēšanā atbilstoši Deleģētajai regulai 2016/161, precizējot regulējumu zāļu ražošanas, marķēšanas, ieviešanas un izplatīšanas noteikumos.

2. Ministru kabineta 2019. gada 15. janvāra noteikumi Nr. 16 “Grozījumi Ministru kabineta 2015. gada 28. jūlija noteikumos Nr. 442 “Kārtība, kādā tiek nodrošināta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sistēmu atbilstība minimālajām drošības prasībām””, kuru mērķis ir pabeigt ieviest Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 6. jūlija direktīvas (ES) 2016/1148 par pasākumiem nolūkā panākt vienādi augsta līmeņa tīklu un informācijas sistēmu drošību visā Savienībā prasības daļā par informācijas un komunikācijas

tehnoloģiju drošības prasībām pamatpakalpojuma sniedzējiem un digitālo pakalpojumu sniedzējiem, kā arī izpildīt Informācijas tehnoloģiju drošības likuma 8. panta piektajā un sestajā daļā Ministru kabinetam noteikto deleģējumu. Noteikumi paredz, ka Ministru kabineta 2015. gada 28. jūlija noteikumu Nr. 442 “Kārtība, kādā tiek nodrošināta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sistēmu atbilstība minimālajām drošības prasībām” normas attieksies uz privāto tiesību juridiskajām personām, kas ir pamatpakalpojuma sniedzēji vai digitālā pakalpojuma sniedzēji. Noteikumu normas ir attiecinātas arī uz informācijas tehnoloģiju kritisko infrastruktūru.

3. Ministru kabineta 2019. gada 15. janvāra noteikumi Nr. 15 “Noteikumi par drošības incidenta būtiskuma kritērijiem, informēšanas kārtību un ziņojuma saturu”, kuru mērķis ir noteikt par kādiem incidentiem pamatpakalpojuma sniedzējiem un digitālā pakalpojuma sniedzējiem jāziņo kompetentajai Drošības incidentu novēršanas institūcijai, par to, kāda informācija jānorāda sākotnējā ziņojumā un gala ziņojumā, kā arī kādā kārtībā ziņojumi jāiesniedz kompetentajā Drošības incidentu novēršanas institūcijā.

4. Ministru kabineta 2019. gada 15. janvāra noteikumi Nr. 43 “Noteikumi par nosacījumiem drošības incidenta būtiski traucējošās ietekmes noteikšanai un kārtību, kādā piešķir, pārskata un izbeidz pamatpakalpojuma sniedzēja un pamatpakalpojuma statusu”, kuri izstrādāti, lai transponētu Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 6. jūlija direktīvas (ES) 2016/1148 par pasākumiem nolūkā panākt vienādi augsta līmeņa tīklu un informācijas sistēmu drošību visā Savienībā (turpmāk – NIS direktīva) 25. panta 1. punktā noteikto, ka dalībvalstis līdz 2018. gada 9. maijam pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, lai izpildītu NIS direktīvas prasības, kā arī, lai īstenotu Informācijas tehnoloģiju drošības likuma 3.¹ panta sesto daļu.

5. Ministru kabineta 2019. gada 15. janvāra noteikumi Nr. 44 “Grozījumi Ministru kabineta

2015. gada 22. decembra noteikumos Nr. 770 “Noteikumi par jaunsargiem apmaksājamiem veselības aprūpes pakalpojumiem, to saņemšanas nosacījumiem un samaksas kārtību””, kuri izstrādāti, lai pašreizējo regulējumu papildinātu ar normām, kas ļautu apmaksāt jaunsargu izdevumus par rehabilitāciju un zobu protezēšanu Jaunsardzē gūtu traumu gadījumā.

6. Ministru kabineta 2019. gada 29. janvāra noteikumi Nr. 48 “Studējošo speciālās militārās apmācības kārtība””, kuri izstrādāti, lai noteiktu kārtību, kādā tie Latvijas augstskolu studējošie, kuri iestājušies Zemessardzē, brīvprātīgi var apgūt speciālu militārās apmācības kursu. Noteikumi nosaka militārās apmācības posmus, kā arī pēc tās apgūšanas izmaksājamās kompensācijas apmēru, izmaksas kritērijus un kārtību.

7. Ministru kabineta 2019. gada 5. februāra noteikumi Nr. 56 “Grozījumi Ministru kabineta 2011. gada 26. aprīļa noteikumos Nr. 327 “Noteikumi par elektronisko sakaru komersantu rīcības plānā ietveramo informāciju, šā plāna izpildes kontroli un kārtību, kādā galalietotājiem tiek īslaicīgi slēgta piekļuve elektronisko sakaru tīklam””, kuri nosaka, kāds drošības incidents ir uzskatāms par incidentu, kuram ir būtiska ietekme uz elektronisko sakaru tīklu vai elektronisko sakaru pakalpojuma nepārtrauktību, kā arī uzskaita drošības incidenta būtiskuma kritērijus. Grozījumi noteikumos paredz, ka pēc drošības incidenta konstatācijas elektronisko sakaru komersants 24 stundu laikā iesniedz sākotnējo reaģēšanas ziņojumu kompetentajai Drošības incidentu novēršanas institūcijai. Noteikumi nosaka arī to, kāda informācija ir iekļaujama sākotnējā reaģēšanas ziņojumā, konstatējot būtisku drošības incidentu.

8. Ministru kabineta 2019. gada 5. februāra noteikumi Nr. 61 “Par Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas, Dānijas Karalistes Aizsardzības ministrijas un Igaunijas Republikas Aizsardzības ministrijas saprašanās memorandu par daudznacionālā divīzijas štāba “Ziemeļi”

izveidošanu” izstrādāts, lai pieņemtu un apstiprinātu “Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas, Dānijas Karalistes Aizsardzības ministrijas un Igaunijas Republikas Aizsardzības ministrijas saprašanās memoranda par daudznacionālā divīzijas štāba “Ziemeļi” izveidošanu” projektu. Noteikumi izstrādāti, lai īstenotu 2016. gada 3. maijā apstiprinātās Valdības deklarācijas 79. un 82. punktu, kas paredz Latvijas līdzdarbošanos NATO kolektīvās aizsardzības stiprināšanā un ilgtermiņa NATO sabiedroto klātbūtnes reģionā nodrošināšanu.

9. Ministru kabineta 2019. gada 12. marta noteikumi Nr. 107 “Par grozījumiem Lietuvas Republikas Nacionālās aizsardzības ministrijas, Igaunijas Republikas Ārlietu ministrijas, Vācijas Federatīvās Republikas Federālās aizsardzības ministrijas, Francijas Republikas aizsardzības ministra, Itālijas Republikas Aizsardzības ministrijas, Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas, Turcijas Republikas Nacionālās aizsardzības ministrijas, Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes Aizsardzības ministrijas un ASV Aizsardzības departamenta saprašanās memorandā par NATO Enerģētiskās drošības izcilības centra (NATO EDC) izveidošanu, administrēšanu un darbību””. Noteikumi izstrādāti, lai nostiprinātu Lietuvas kā NATO Enerģētiskās drošības izcilības centra (Centrs) uzņēmējvalsts iespējas sniegt Centram papildu finansējumu, precizētu atsevišķas Centra dalībvalstu kopīgi sedzamo izdevumu pozīcijas un paplašinātu Centra iespējas sadarboties ar NATO dalībvalstīm un partnervalstīm. Noteikumi izstrādāti, lai pieņemtu un apstiprinātu grozījumu Saprašanās memorandā par Centra izveidošanu, administrēšanu un darbību projektu, nosakot izmaiņas Centra dalībnieku sarakstā, kā arī izmaiņas attiecībā uz institūciju, kas pārstāv Igaunijas Republikas dalību Centrā, paredzot iespēju uzņēmējvalstij sniegt papildu finansiālo atbalstu Centram tā spēju stiprināšanai, kā arī precizējot dalībnieku kopīgi sedzamo izdevumu pozīcijas, lai mainītu situāciju, ka atsevišķi ar Centra darba plānu saistītu projektu izdevumi (publikācijas, pagaidu darbuzņēmēji, kā arī pētniecība un

konsultācijas) ir saistīti tikai ar ceļa izdevumiem.

10. Ministru kabineta 2019. gada 2. aprīļa noteikumi Nr. 142 “Par Igaunijas Republikas Aizsardzības ministrijas, Latvijas Republikas valdības, Lietuvas Republikas valdības, Polijas Republikas Nacionālā aizsardzības ministra un Sabiedroto spēku augstākās virspavēlniecības Eiropā tehnisko vienošanos par uzņemošās valsts atbalsta sniegšanu ienākošajiem spēkiem NATO paplašinātās klātbūtnes ietvaros”. Noteikumi izstrādāti, lai pieņemtu un apstiprinātu tehniskās vienošanās projektu par uzņemošās valsts atbalsta sniegšanu ienākošajiem spēkiem NATO paplašinātās klātbūtnes ietvaros (eFP).

11. Ministru kabineta 2019. gada 21. maija noteikumi Nr. 200 “Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 17. augusta noteikumos Nr. 775 “Noteikumi par karavīru un zemessargu augstāko virsnieku dienesta pakāpēm atbilstošajiem amatiem””, kuri izstrādāti, lai papildinātu Ministru kabineta 2010. gada 17. augusta noteikumus Nr. 775 “Noteikumi par karavīru un zemessargu augstāko virsnieku dienesta pakāpēm atbilstošajiem amatiem” un paredzētu šajā normatīvajā aktā jaunus brigādes ģenerāļa un ģenerālmajora dienesta pakāpei atbilstošus karavīru amatus.

12. Ministru kabineta 2019. gada 28. maija noteikumi Nr. 214 “Grozījums Ministru kabineta 2009. gada 15. decembra noteikumos Nr. 1418 “Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra nolikums””, kuri izstrādāti, lai valsts aizsardzības nozarē nodrošinātu vienotu pieeju iestāžu padotības īstenošanai. Noteikumi papildināti, nosakot, ka aizsardzības ministrs centra pakļautību īsteno ar AM starpniecību. Noteikta padotības īstenošanas forma, kurā tiek nodrošināta efektīvāka sasaiste starp politikas plānošanu un īstenošanu, tiek nodrošināta ātrāka lēmumu pieņemšana, tiek pilnveidots centra darbības tiesiskuma nodrošināšanas mehānisms, efektīvāk tiek veiktas nepieciešamās pārbaudes pakļautības iestādē.

13. Ministru kabineta 2019. gada 18. jūnija noteikumi Nr. 252 “Grozījumi Ministru kabineta 2009. gada 15. decembra noteikumos Nr. 1419 “Jaunsardzes un informācijas centra nolikums””, ar kuriem iestādes nosaukums “Jaunsardzes informācijas centrs” tika aizstāts ar nosaukumu “Jaunsardzes centrs”, kā arī svītroti uzdevumi, kurus Jaunsardzes centrs vairs neveic.

14. Ministru kabineta 2019. gada 18. jūnija noteikumi Nr. 253 “Grozījumi Ministru kabineta 2018. gada 16. oktobra noteikumos Nr. 632 “Kārtība, kādā jaunsargu instruktoram kompensē mācību izdevumus un šo izdevumu kompensēšanas un atmaksāšanas nosacījumi””, ar kuriem iestādes nosaukums “Jaunsardzes informācijas centrs” tika aizstāts ar nosaukumu “Jaunsardzes centrs”.

15. Ministru kabineta 2019. gada 18. jūnija noteikumi Nr. 254 “Grozījumi Ministru kabineta 2015. gada 22. decembra noteikumos Nr. 770 “Noteikumi par jaunsargiem apmaksājamiem veselības aprūpes pakalpojumiem, to saņemšanas nosacījumiem un samaksas kārtību””, ar kuriem iestādes nosaukums “Jaunsardzes informācijas centrs” tika aizstāts ar nosaukumu “Jaunsardzes centrs”, kā arī svītrotas normas, kas neatbilst Militārā dienesta likumā paredzētajam deleģējumam.

16. Ministru kabineta 2019. gada 18. jūnija noteikumi Nr. 255 “Grozījums Ministru kabineta 2003. gada 29. aprīļa noteikumos Nr. 236 “Aizsardzības ministrijas nolikums””, ar kuriem iestādes nosaukums “Jaunsardzes informācijas centrs” tiek aizstāts ar nosaukumu “Jaunsardzes centrs”.

17. Ministru kabineta 2019. gada 2. jūlija noteikumi Nr. 282 “Grozījumi Ministru kabineta 2014. gada 26. augusta noteikumos Nr. 508 “Kārtība, kādā veidojams, finansējams un sagatavojams Latvijas Nacionālo bruņoto spēku kontingents, kas piedalās starptautiskajās operācijās un ātrās reaģēšanas spēkos””, kuri

2. nodaļa

izstrādāti, lai pielāgotos starptautisko operāciju veida un uzdevumu izmaiņām, kuras paredz nepieciešamību palielināt reprezentācijas pasākumiem paredzēto līdzekļu apmēru, kā arī paplašināt personu loku, kam šādus līdzekļus izsniedz un kas apstiprina izdevumu mērķus un tāmi.

18. Ministru kabineta 2019. gada 3. septembra noteikumi Nr. 411 “Grozījumi Ministru kabineta 2007. gada 20. novembra noteikumos Nr. 779 “Kārtība, kādā rezerves karavīrus un rezervistus reģistrē, uzskaita un iesauc aktīvajā dienestā, kā arī pieprasa un izsniedz informāciju par rezerves karavīriem un rezervistiem””. Noteikumi nosaka, ka darba devējs, pie kura strādā uz kārtējām vai pārbaudes militārajām mācībām iesaucamais rezerves karavīrs, pēc pavēstes uzrādīšanas (bet ne vēlāk kā 24 stundas pirms pavēstē norādītā laika, kad jāierodas uz militārajām mācībām) atbrīvo darbinieku no darba (amata) pienākumu pildīšanas saskaņā ar Militārā dienesta likumā noteikto kārtību. Tāpat noteikumi paredz, ka regulāro spēku vienība, kurā militārās mācībās iesaukts rezerves karavīrs, pēc pieprasījuma izsniedz rezerves karavīram izziņu (arī elektroniski, parakstītu ar drošu elektronisko parakstu) par viņa dalību militārajās mācībās, lai dokumentāli apliecinātu faktu, ka persona noteiktā laika periodā ir piedalījies rezerves karavīra militārajās mācībās.

19. Ministru kabineta 2019. gada 3. septembra noteikumi Nr. 412 “Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 14. septembra noteikumos Nr. 863 “Kārtība, kādā zemessargu iesaista Zemessardzes uzdevumu izpildē un apmācībā””. ar kuriem noteikumos ietvertais regulējums tika sinhronizēts ar jaunu Latvijas Republikas Zemessardzes likuma 6. panta redakciju, kas ir spēkā no 2019. gada 4. aprīļa.

20. Ministru kabineta 2019. gada 10. decembra noteikumi Nr. 617 “Kārtība, kādā Nacionālie bruņotie spēki darba devējam kompensē darbiniekam izmaksāto atlīdzību”. ar kuriem noteikta kārtība, kādā NBS darba devējam kompensē darbiniekam izmaksāto atlīdzību, jo Darba likuma

74. panta pirmās daļas 10. punkts nosaka, ka darba devējam ir pienākums izmaksāt šā panta trešajā daļā noteikto atlīdzību, ja darbinieks neveic darbu sakarā ar zemessargu kolektīvo apmācību.

2019. gadā pieņemti vairāki Ministru kabineta rīkojumi. Būtiskākie no tiem:

1. Ministru kabineta 2019. gada 3. aprīļa rīkojums Nr. 142 “Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku vienību un ārvalstu bruņoto spēku vienību kopīgajām militārajām mācībām Latvijas Republikas teritorijā”. ar kuru Latvijas NBS vienībām atļauts piedalīties šādās ar ārvalstu bruņoto spēku vienībām kopīgajās militārajās mācībās Latvijas Republikas teritorijā: “FURIOUS HAMMER” no 2019. gada 12. aprīļa līdz 5. maijam; “SUMMER SHIELD XVI” no 2019. gada 13. maija līdz 25. maijam; “SWIFT RESPONSE 19” no 2019. gada 13. maija līdz 14. jūlijam; “eFP EST KG CERTEX” no 2019. gada 27. maija līdz 2. jūnijam; “JEF(M)19 AMPHIBEX BALTIC PROTECTOR” no 2019. gada 26. jūnija līdz 9. jūlijam.

2. Ministru kabineta 2019. gada 22. maija rīkojums Nr. 234 “Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku vienību un ārvalstu bruņoto spēku vienību kopējām militārajām mācībām Latvijas Republikas teritorijā”. ar kuru Latvijas NBS vienībām atļauts no 2019. gada 7. jūnija līdz 25. jūnijam Latvijas Republikas teritorijā piedalīties ar ārvalstu bruņoto spēku vienībām kopējās militārajās mācībās “BALTOPS 19”.

3. Ministru kabineta 2019. gada 5. jūnija rīkojums Nr. 264 “Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku vienību un ārvalstu bruņoto spēku vienību kopīgajām militārajām mācībām ārvalstīs”. ar kuru Latvijas NBS vienībām atļauts piedalīties šādās, ar ārvalstu bruņoto spēku vienībām kopējās militārajās mācībās: “SEA BREEZE 19” - no 2019. gada 1. jūlija līdz 2019. gada 12. jūlijam Ukrainas teritorijā; “RAPID TRIDENT 19” - no 2019. gada 26. augusta līdz 2019. gada 15. septembrim Ukrainas teritorijā; “AGILE SPIRIT 19” - no 2019. gada 29.

jūlija līdz 2019. gada 10. augustam Gruzijas teritorijā.

4. Ministru kabineta 2019. gada 14. augusta rīkojums Nr. 387 “Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku vienību un ārvalstu bruņoto spēku vienību kopējām militārajām mācībām Latvijas Republikas teritorijā”, ar kuru Latvijas NBS vienībām atļauts piedalīties šādās ar ārvalstu bruņoto spēku vienībām kopējās militārajās mācībās Latvijas Republikas teritorijā: „SUDRABA BULTA 19 (SILVER ARROW 19)” no 2019. gada 23. septembra līdz 6. oktobrim; „FURIOUS AXE 19” no 2019. gada 28. oktobra līdz 10. novembrim.

Nodrošinājuma politika

Nodrošinājuma politika un aizsardzības investīcijas

2019. gadā aizsardzības budžets veidoja 2% no iekšzemes kopprodukta jeb 634,45 miljonus eiro. Tie tika ieguldīti NBS spēju attīstībā, tostarp bruņojuma, individuālā un kolektīvā ekipējuma atjaunošanā, personāla piesaistē un izglītošanā un infrastruktūras pilnveidošanā.

Pagājušajā gadā uzmanība pievērsta šādām nodrošinājuma politikas un aizsardzības investīciju prioritātēm:

- nodrošinājuma reforma, tai skaitā iepirkumu centralizācija, ar mērķi pakāpeniski attīstīt profesionālo kompetences centru NBS miera laika apgādes funkciju nodrošināšanai uz VAMOIC kā civilās iestādes bāzes. Paralēli veikti priekšdarbi nodrošinājuma jomas digitalizācijas projekta turpināšanai, kas ļaus turpmākajos gados veikt nozīmīgus normatīvos un tehnoloģiskos uzlabojumus NBS apgādē, atvieglojot aprīkojuma uzskaiti un izsniegšanu;
- divpusējā un daudzpusējā dialoga uzturēšana gan ar starpvalstu konsultāciju palīdzību, gan starptautisko organizāciju ietvaros. Pēdējos gados tiek īstenota sadarbība kopīgo iepirkumu jomā, kas 2019. gadā ir īstenojusies vairākos

kopīgos iepirkumos ar Baltijas un Skandināvijas valstīm. Tāpat Latvija turpina saņemt atbalstu no ASV dažādu materiāltehnisko līdzekļu iegādei;

- pērn kopā veikti vairāk nekā 190 iepirkumi atbilstoši vidējā termiņa Centralizēto iepirkumu plānam 2019. – 2021. gadam, vienlaikus nostiprinot un dažādojot iepirkumu kanālus un sadarbības partnerus, kā arī izmantojot iespējas, ko sniedz NATO Atbalsta un iepirkumu aģentūra iepirkumu administrēšanā;
- īpaša uzmanība tika pievērsta karavīru un zemessargu apgādei ar individuālo un kolektīvo ekipējumu ar mērķi tuvākajos gados pilnībā nosegt ekipējuma deficītu, militārā transporta spējas attīstībai, militāras medicīnas jomas attīstībai, sekmējot medicīnas spējas efektivizāciju un stiprināšanu NBS un Zemessardzē, kā arī mediķu karjeras motivāciju darbam militārajā dienestā, veiktas ar inženierspēju saistītas iegādes. Turpinājās munīcijas iegādes NBS mācību un vingrinājumu ikgadēja cikla nodrošināšanai un kritisko krājumu izveidošanai. Noslēgusies Valsts robežsardzes pārābruņošana ar NBS standarta ieročiem;
- veikti nozīmīgi industrijas un pētniecības atbalsta pasākumi, sniedzot atbalstu vietējo ražotāju un pētnieku dalībai Latvijas un starptautiskās atpazīstamības pasākumos, pirmo reizi izsludinot valsts grantu programmu inovatīvu militāra vai divējāda lietojuma produktu attīstības atbalstam, kā arī uzsākot darbu pie Valsts pētījumu programmas izstrādes aizsardzības jomā. 2019. gada laikā sniegts atbalsts Latvijas industriālajai iesaistei starptautiskā projektā Eiropas Aizsardzības fonda (EAF) ietvaros, kas paredz modulāru bezpilota sauszemes sistēmu attīstību. Paralēli uzsākts darbs pie vēl vairākiem potenciāliem EAF projektiem, kas paredz militāro tehnoloģiju attīstību tādās jomās kā, piemēram, militārā medicīna, virtuālā realitāte, jūras pretmīnu spējas vai paaugstinātas veiktspējas militārā transporta platformas;

2. nodaļa

- īstenoti apjomīgi *infrastrukturā projekti*, lielākoties militārajās bāzēs Ādažos un Lielvārdē, kas vērsti uz karavīru apstākļu uzlabošanu, apgādes un transporta infrastruktūras būvniecību, kā arī uzņemošās valsts atbalsta spēju uzlabošanu. Paralēli veikta militāro poligonu Vidzemē un Latgalē paplašināšana un izveide, kā arī Ādažu militārā poligona attīstība. Papildu nacionālajam finansējumam būtisku ieguldījumu militārajā infrastruktūrā sniedz NATO un ASV, ka arī pērn finansiālu atbalstu piesārņojuma novēršanai militārajos objektos ir piešķīrusi Luksemburgas hercogiste.

Nodrošinājuma reforma

Lai nodalītu civilos un militāros uzdevumus apgādes jomā, 2019. gada ietvaros VAMOIC ir pārņēmis Rīgas garnizona individuālā ekipējuma noliktavas un pārcēlušī centrālo noliktavu nodaļu (iepriekš zināms kā Apgādes un pakalpojumu centrs) uz jaunām telpām ar mūsdienu prasībām atbilstošu aprīkojumu. VAMOIC turpina apgādāt vienības un Reģionālos nodrošinājuma centrus (RNC), kā arī izsniedz individuālo ekipējumu profesionālā dienesta karavīriem no Reģionālās noliktavas nodaļas Rīga (iepriekš zināma kā Rīgas garnizona noliktavas).

VAMOIC turpināja darbu pie restrukturizācijas, lai sadalītos divās iestādēs:

- Valsts Aizsardzības Loģistikas un Iepirkumu Centru (VALIC) – atbildīgs par MTL dzīvesciklu;
- VAMOIC – par infrastruktūras uzturēšanu atbildīgais centrs.

2019. gada ietvaros VAMOIC ir veicis priekšdarbus, lai pārņemtu visus RNC un palielinātu savu klātbūtni reģionos. RNC pārņemšana ļaus arī palielināt nodarbināto skaitu ārpus Rīgas. Tiek analizētas iespējas optimizēt administratīvos resursus starp VALIC un VAMOIC, lai centralizētu cilvēkresursu vadību, IKT atbalstu un potenciāli arī grāmatvedību.

VAMOIC sadarbībā ar AM strādāja pie apgādes sistēmas digitalizācijas un komerciālu risinājumu ieviešanas VAMOIC noliktavās, lai uzlabotu noliktavu darbību un atvieglotu noliktavas darbinieku darbu. Digitālu risinājumu ieviešana samazinās administratīvo slogu un nodarbināto grāmatvežu un uzskaitvežu skaitu noliktavās. Ir arī veikta tirgus izpēte par elektroniskajiem MTL uzskaites līdzekļiem (piem. svītrkodiem), kas uzlabos MTL izsekojamību un samazinās pazaudēto MTL skaitu.

Starptautiskā sadarbība

Viena no 2019. gada nodrošinājuma jomas prioritātēm bija sadarbības veicināšana ar starptautiskajiem partneriem, to koordinējot gan daudzpusējā (NATO, ES, Baltijas valstu un Ziemeļvalstu), gan divpusējā sadarbības formātā. Nozīmīga ir bijusi iepirkumu kanālu dažādošana un nostiprināšana, kādēļ aktīvi tiek izmantotas NATO Atbalsta un iepirkumu aģentūras piedāvātās dažādās partnerības.

Lai nodrošinātu Baltijas valstu bruņoto spēku savstarpējo sadarbību un savietojamību, optimizētu iepirkumu procedūras un ilgtermiņā samazinātu iepirkumu izmaksas, 2019. gadā tika veikts būtisks darbs pie Baltijas valstu kopīgu iepirkumu organizēšanas aizsardzības nozarē. Lai attīstītu vienotu izpratni par kopīgu iepirkumu veikšanu un veidotu zināšanu bāzi, Latvija, saņemot atbalstu no ASV Aizsardzības sadarbības biroja, organizēja apmācību kursu iepirkumu ekspertiem no visām trīs Baltijas valstīm. Pērn notika divas Baltijas iepirkumu ekspertu sanāksmes, kurās valstu pārstāvji darba līmenī tikās, lai apmainītos ar informāciju par iepirkumu plāniem, identificējot kopīgu iepirkumu iespējas, kā arī koordinējot progresu esošajos projektos.

Sadarbībā ar Lietuvu un Igauniju ir noslēgti četri iepirkumu un sadarbības līgumi par kopīgu iepirkumu veikšanu. Divi līgumi ar Lietuvu par kopīgu gāzmasku un gāzmasku filtru iegādi 1,8 miljonu eiro apmērā, viens līgums ar Igauniju par M-14 šauteņu durkļu iegādi 8 tūkstošu eiro apmērā

(bez PVN), kā arī viens nodoma līgums ar Igauniju par sadarbību mācību granātu iepirkuma īstenošanu.

Sadarbība turpinās ar Zviedrijas iepirkumu aģentūru un Igauniju *Carl Gustaf* sistēmas līguma ietvaros. 2019. gadā līgums tika grozīts, ļaujot iegādāties plašāku spektru ar *Carl Gustaf* sistēmu saistītu MTL. Pērn maijā Latvija veica arī 4 miljonu eiro vērtu munīcijas pasūtījumu.

Būtiskākās 2019. gada aktualitātes divpusējas un daudzpusējas sadarbības formātos:

- pastāvīgi norit darbs pie divpusējo attiecību stiprināšanas, organizējot konsultāciju vizītes gan Latvijā, gan ārzemēs. 2019. gadā konsultācijas tika veiktas ar Norvēģijas, Somijas, Lielbritānijas, Polijas, Spānijas, Austrijas, Zviedrijas un citu valstu pārstāvjiem. Divpusējo attiecību stiprināšana ļauj meklēt izmaksu efektīvākos risinājumus NBS spēju attīstībai;

- uzņemtas vairāku valstu aizsardzības industriju delegācijas, īpaši jāizceļ industrijas seminārs ar Spāniju, kura ietvaros tika organizēta arī Spānijas Aizsardzības ministrijas valsts sekretāra vizīte pie spāņu eFP kontingenta Ādažu poligonā;

- 2019. gadā ASV Pārdošanas programmas ietvaros veiktas dažāda veida sakaru iekārtu un mācību simulācijas sistēmu iegādes, tāpat finansējums novirzīts dažādu apmācību nodrošināšanai. Savukārt ASV valdības piešķirtais finansējums militāro atbalsta programmu ietvaros ir sniedzis iespēju iegādāties tādu būtisku ekipējuma iegādi kā, piemēram, komandvadības konteinerus, inženiertehniku, medicīnas iekārtas un nakts redzamības ierīces.

2019. gadā ir turpināta Latvijas līdzdalība arī starptautiskajās iniciatīvās NATO un ES ietvaros, pārstāvēt nacionālo nostāju un veicot konsultācijas bruņojuma direktoru līmenī, kā arī saistītajās ekspertu grupās.

NATO sadarbības ietvarā:

- tika saņemti pirmie NATO Sauszemes novērošanas (*NATO Alliance Ground Surveillance*) projekta rezultāti – 2019. gadā NATO sabiedroto virszemes izlūkošanas spēki, kuri izvietoti Sigonellas aviācijas bāzē Itālijā, saņēma pirmās divas no piecām pasūtītajām “*Global Hawk*” bezpilota lidmašīnām. Latvija bija viena no 15 NATO dalībvalstīm, kas ieguldījusi līdzekļus izlūkošanas sistēmas pirksnā, kā arī vairāki Latvijas speciālisti darbojušies par iepirkumu atbildīgajā NATO aģentūrā;

- Latvija turpina savu dalību NATO viedās aizsardzības iniciatīvā Sauszemes kaujas munīcijas nodrošināšanai (*Land Battle Decisive Munitions - LBDM*), kurai uz 2020. gada februāri jau pievienojušās 23 valstis. Šī ir viena no perspektīvākajām NATO gudrās aizsardzības iniciatīvām, kuras ietvaros NATO dalībvalstis un partnervalstis veic kopīgus iepirkumus un apmainās ar informāciju. Iniciatīva ir vērsta uz dalībvalstu izmaksu samazināšanu, apvienojot un koordinējot vidēja un liela kalibra munīcijas iegādes ar citām dalībvalstīm;

- lai nodrošinātu, ka tiek izmantoti dažādi iepirkumu kanāli, 2019. gadā mērķtiecīgi izmantotas NATO Atbalsta un iepirkumu aģentūras piedāvātās partnerības, tai skaitā Munīcijas partnerība un Loģistikas birža. Pagājušajā gadā Munīcijas partnerības ietvaros parakstīti 15 līgumi par dažāda veida munīciju (155mm, 120mm un 60mm lādiņiem) un dažāda veida granātām, savukārt caur NATO Loģistikas biržu veikti 33 pasūtījumi gan NBS, gan Jaunsardzes vajadzībām, iegādājoties gan individuālo ekipējumu, rezerves daļas, pistoles un citus materiāltehniskos līdzekļus. Šāda veida partnerības ļauj veikt kopīgus iepirkumus ar citām valstīm, ekonomējot finanšu līdzekļus;

- ar 2019. gada janvāri Latvija kļuva par pilntiesīgu NATO Operacionālās loģistikas atbalsta partnerības dalībvalsti. Partnerības ietvaros Latvija turpmāk varēs izmantot iespēju iegādāties materiāltehniskos līdzekļus un komerciālos

2. nodaļa

pakalpojumus NBS operāciju, mācību un vingrinājumu apgādes vajadzībām miera un krīzes laikā.

Savukārt Eiropas Aizsardzības aģentūras bruņojumu direktoru sanāksmes ir lielākais Eiropas Savienības sadarbības formāts nodrošinājuma jautājumos, kurā Latvija aktīvi piedalās. Viens no būtiskākajiem jautājumiem šajā formātā ir Eiropas Aizsardzības fonds.

Iepirkumi

2019. gadā turpinājās nozīmīgs darbs pie iepirkumu procesu centralizācijas un efektīvizācijas. Jau šobrīd ir secināms, ka, lai gan ir budžeta pieaugums, tomēr, centralizēti plānojot un konsolidējot iepirkumu vajadzības nozarē, ir sasniegti būtiski iepirkumu efektivitātes uzlabojumi. Kopumā pērn Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs, kas ir atbildīgs par centralizēto iepirkumu veikšanu AM un NBS vajadzībām, ir veicis vairāk nekā 190 iepirkumu procedūru atbilstoši vidējā termiņa Centralizēto iepirkumu plānam no 2019.–2021. gadam. Tāpat aizvadītajā gadā nozīmīgs darbs tika turpināts pie ilgtermiņa nodrošinājuma un iegāžu plānošanas, izstrādājot Nacionālo bruņoto spēku ilgtermiņa plānu 2019.-2027. gadam.

Lai turpinātu attīstīt NBS spējas, pērn lielākie finanšu resursi no aizsardzības nozares iepirkumu finansējuma tika ieguldīti bruņojumam, sakaru un informācijas tehnoloģiju nodrošinājumam, transportlīdzekļu, jūras un gaisa kuģiem, kā arī munīcijas iegādēm. 2019. gada iepirkumu periodā īpaša uzmanība tika pievērsta karavīru un zemessargu apgādei ar individuālo un kolektīvo ekipējumu, ar mērķi tuvākajos gados pilnībā nosegt ekipējuma deficītu.

Atskatoties uz 2019. gadu, jāmin, ka NBS nodrošinājuma attīstībai un apmācības procesa nodrošināšanai, tika noslēgti vairāki būtiski līgumi kā, piemēram, komandvadības sistēmas programmnodrošinājuma iegādei un ieviešanai,

bezpilota lidaparātu sistēmu piegādei un uzturēšanai, kā arī starpvaldību sadarbības ietvaros, saņemti būtiski ekipējumi NBS kaujas gatavības attīstībai, piemēram, AT4 vienreizlietojamie prettanku granātmetēji, *Carl Gustaf* apmācības munīcija. Pērn, izmantojot NATO Atbalsta un iepirkumu aģentūras Munīcijas atbalsta partnerību, ir veikti dažāda veida munīcijas pasūtījumi aptuveni 49,3 miljonu eiro vērtībā. Savukārt, izmantojot NATO Atbalsta un iepirkumu aģentūras Loģistikas biržu ir veikti aptuveni 36 dažādu materiāltehnisko līdzekļu pasūtījumu, bet kā viens no lielākajiem pasūtījumiem ir jāatzīmē vairāk kā 500 gab. sešriteņu kvadriciklu *CAN AM MAX 650XT Military version* piegāde, kas kalpos kā būtisks NBS kaujas spēju pastiprinājums nākotnē.

2019. gadā tika turpināts darbs pie NBS transporta jomas attīstības, kur plānotas tādas nozīmīgas iegādes kā dažādās funkcionalitātes loģistikas transporta (5t-15t) iegāde, 4x4/6x6 bruņotu transportlīdzekļu iegāde un militārās inženiertehnikas iegāde.

Medicīna

2019. gadā sadarbībā ar Veselības ministriju ārsta profesijas standartā ir iekļauta prasība par militārās medicīnas pamatzināšanu apgušanu, lai veicinātu jauno ārstu izpratni par militārās medicīnas pamatprincipiem.

Aizvadītajā gadā, sadarbībā ar Rīgas Stradiņa universitāti, Militārās medicīnas kursa apraksts ir iekļauts studiju programmas “Medicīna 2.0” projektā ārstu studiju kursa 5. studiju gadā kā obligāts mācību kurss. Studiju kursa mērķis ir sekmēt praktisko un teorētisko zināšanu apguvi par militāro medicīnu, tās uzdevumiem kara un miera laika apstākļos, uzsvērt militārās medicīnas lomu dabas un tehnogēnu katastrofu apstākļos, sniegt informāciju par kara apstākļu epidemioloģiju, tai skaitā infekciju un sanitāri higiēnisko principu īpatnībām militārpersonām un civilpersonām militāro darbību vidē, kā arī veicināt jauno ārstu interesi par iespējām turpināt karjeru NBS kā militārajiem mediķiem.

Tuvojas noslēgumam ārstniecības iestāžu reģistrācija ārstniecības iestāžu reģistrā, līdz ar to tiek izveidoti, skaidri, sistēmiski nosacījumi ārstniecības iestāžu līmeņiem un attiecīgām prasībām katram līmenim. Līdz 2020. gada beigām jāizstrādā vienotas prasības bataljona līmeņa Pagaidu medicīnisko punktu darbībai un to sadarbībai Medicīnas rotas ietvaros.

2019. gadā izstrādāti grozījumi Farmācijas likumā un likumā “Par narkotisko un psihotropo vielu un zāļu likumīgās aprites kārtību”, kuri tiek virzīti Ministru kabinetā atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai, kā arī tiks izstrādāti jauni Ministru kabineta noteikumi, kuri noteiks ārstniecības līdzekļu apriti NBS, specifiski ņemot vērā bruņoto spēku darbības nosacījumus miera laikā, speciālo operāciju laikā un krīzes situācijās.

Ir panākta vienošanās ar veselības nozares profesionālajām asociācijām, ka atbilstoši normatīvajiem aktiem tiks pielīdzināti un ieskaitīti tālākizglītības punkti militārajiem mediķiem, kuri piedalās militārajās mācībās, kas palīdzēs veikt sertifikācijas un resertifikācijas procesu un veicinās mediķu motivāciju tajās piedalīties.

Notiek darbs pie pirmās paplašinātās palīdzības apmācības sistēmas pilnveidošanas Zemessardzē un grozījumu izstrādāšanas normatīvajos aktos, lai precizētu prasību līmeni pasniedzējiem, precizētu organizatoriskos nosacījumus, veidojot individuālās paplašinātās pirmās palīdzības apmācības iespējas Zemessardzē. Pamatmērķis ir veicināt individuālajā paplašinātajā palīdzībā apmācīto zemessargu skaita pieaugumu, kas ļautu pilnvērtīgi pildīt ikdienas uzdevumus un krīzes laika uzdevumus.

Infrastruktūra

2019. gadā militārās infrastruktūras attīstībai tika atvēlēti 54,9 miljoni eiro, kas ļāva turpināt NBS nepieciešamās infrastruktūras izbūvi. Būtiska finansējuma daļa investēta Ādažu un Lielvārdes militārajās bāzēs. Ādažu militārajā bāzē pabeigtas otrās daudzfunkcionālās kazarmas, munīcijas

noliktavas un ceļu infrastruktūras būvniecība. Daudzfunkcionālās kazarmas būvniecībai piesaistīts Luksemburgas finansējums 3 miljonu apmērā. Lielvārdes militārajā bāzē izbūvēta garāža tehnikas uzglabāšanai, kā arī turpināts pie kazarmas būvniecības.

Pērn poligonā “Lāčusils” izbūvēta un atklāta pirmā modernā 300m šautuve. Turpinās iesākto projektu īstenošana, kas paredz uzlabot karavīru sadzīves apstākļus un nodrošināt atbilstošu sporta infrastruktūru, kā arī stiprināt militārās bāzes drošību.

Nozīmīgākie 2019. gadā uzsāktie objekti ir Ādažu militārās bāzes sporta kompleksa, bāzes ārējā nožogojuma un divu multifunkcionālo kazarmu būvniecība, kurai piesaistīts NATO Drošības un investīciju programmas finansējums. Citos militāros objektos veikti infrastruktūras uzlabošanas darbi, kā arī uzsākta noliktavas būvniecība Alūksnes militārajā bāzē.

2019. gadā uzsākta arī Kanādas bruņoto spēku štāba ēkas būvniecība Rīgā, kuru īsteno un finansē Kanādas puse.

Uzņemot valsts atbalsta funkciju nodrošināšanai pērn turpinājās infrastruktūras attīstība Ādaži militārajā bāzē, t.sk. izmantojot NATO Drošības investīciju programmas finansējumu, tika veikta izvērtējamās infrastruktūras (telšu un konteineru) piegāde, kura nodrošinās papildu kapacitāti sabiedroto spēku uzņemšanai.

Turpinās privātpersonām piederošo nekustamo īpašumu pārņemšana valsts aizsardzības vajadzībām, paplašinot esošās teritorijas un nodrošinot nepieciešamo apmācību infrastruktūru NBS un sabiedrotajiem.

2019. gadā tika veikta militāro poligonu Vidzemē un Latgalē paplašināšana un izveide, kā arī Ādažu militārā poligona attīstība.

Lai paplašinātu militārā poligona “Lāčusils” teritoriju

2. nodaļa

Alūksnes novadā, 2019. gada sākumā AM pārņēma valdījumā no Zemkopības ministrijas zemes vienības 2 387,43 ha platībā. Savukārt lai paplašinātu militārā poligona “Meža Mackeviči” teritoriju Daugavpils novadā, 2019. gada novembrī tika pieņemts Ministru kabineta rīkojums, kas paredz pārņemt AM valdījumā no Zemkopības ministrijas zemes vienības 2 042,68 ha platībā. Abi minētie mācību poligoni būs alternatīvas apmācību vietas vienībām līdz rotas / bataljona līmenim, veicot individuālo un kolektīvo apmācību un tādējādi paaugstinot vienību kaujas gatavību, kā arī atslogojot Ādažu militāro poligonu, kurā šobrīd nav iespējams nodrošināt visu NBS vienību apmācību pieprasījumus.

2019. gada aprīlī, izskatot MK informatīvo ziņojumu “Par nekustamo īpašumu atsavināšanu Skrundas novada Raņķu un Rudbāržu pagastā un Kuldīgas novada Laidu pagastā NBS poligona “Mežaine” paplašināšanai”, tika uzsākts arī militārā poligona “Mežaine” Skrundas novadā paplašināšanas process.

Tiek turpināta arī sadarbība ar pašvaldībām, kuru teritorijās atrodas lielākie militārie objekti, AM, piešķirot pašvaldībām ministrijas budžeta līdzekļus, atbalsta infrastruktūras, piemēram, pašvaldības ceļu sakārtošanu (2019. gadā finansējums piešķirts Alūksnes novada domei ielas pārbūvei un Ādažu novada domei – ceļa seguma būvprojekta izstrādei).

Papildu nacionālajam finansējumam būtisku ieguldījumu militārajā infrastruktūrā sniedz gan NATO, gan ASV, kas ir Latvijas stratēģiskais partneris. NATO un ASV infrastruktūras finansējuma mērķis ir nodrošināt un stiprināt Latvijas kā uzņemošās valsts atbalsta spējas.

Zinātniskās pētniecības darbības koordinēšana un atbalsts aizsardzības industrijai

AM veicina zināšanu un cilvēkkapitāla attīstību, izmantojot dažādus nacionāla un starptautiska līmeņa instrumentus. 2019. gadā, turpinot 2018. gadā uzsākto AM grantu programmu inovatīvu militāra vai divējāda lietojuma produktu attīstības atbalstam,

izsludināts un īstenots otrais AM grantu projektu konkurss militāra vai divējāda lietojuma produktu attīstībai, kura ietvaros AM saņēma 25 projektu pieteikumus no 22 uzņēmumiem, kas pārstāv dažādas ar aizsardzības industriju un bruņoto spēku nodrošinājumu saistītas jomas, tai skaitā, ieroču un to sastāvdaļu ražošanu, mašīnbūvi, informācijas un komunikācijas tehnoloģijām, būvniecību, pārtikas ražošanu, bezpilota sistēmu izstrādi, medicīnu.

2019. gada grantu projektu konkursa uzsaukumam bija pieejams AM līdzfinansējums 350 000 eiro apmērā. Pēc izvērtēšanas, kurā tiek ņemta vērā produkta pielietojamība aizsardzības un drošības nozarē, komersanta vispārējā spēja attīstīt projektu, produkta novitāte, tehnoloģiskā ietilpība, pētniecības organizāciju iesaiste, kā arī starptautiskā konkurētspēja un ekonomiskā ietekme uz komersanta turpmāko komercdarbību, atbalsts piešķirts sešiem uzņēmumiem to iesniegto projektu attīstībai, tostarp, neatliekamās medicīniskās palīdzības virtuālās realitātes apmācību treniņa simulatora izstrādei, drošas komunikācijas sistēmas prototipa izstrādei, sertificētas kaujas transporta kapitālā remonta metodoloģijas izstrādei, sauszemes bezpilota platformu virzienbāku sistēmas izstrādei, karavīru sausās uzturdevas gatavo pamatēdienu izstrādei, analīzei un pielāgošanai rūpnieciskai ražošanai, kā arī sertificētas kaujas munīcijas testēšanas un kvalitātes kontroles metodoloģijas izstrādei.

2019. gadā tika izsniegti divi militārā ražotāja sertifikāti un militāro ražotāju darbības īpaši nosacījumi (SIA “VLADCOM” un SIA “TETERS”). Kopumā tika izsniegtas 11 un pārreģistrētas speciālās atļaujas (licences) komercdarbībai ar Eiropas Savienības Kopējā militāro preču sarakstā minētajām precēm.

Starptautiskā līmenī AM koordinē Latvijas pētniecības iestāžu un uzņēmumu dalību Eiropas Aizsardzības fonda (*European Defence Fund – EAF*) projektos. EAF mērķis ir veicināt industriālā un zinātniskā kapitāla veidošanu un attīstīšanu Eiropas Savienības iekšienē, 2019. un 2020. gadā projektu

īstenošanai paredzot kopā 500 miljonus eiro, savukārt laika posmā no 2021. līdz 2027. gadam projektu finansēšanai tiks atvēlēts finansējums 13 miljardu eiro apjomā. Eiropas Aizsardzības fonda ietvaros pērn sniegts atbalsts Latvijas industriālajai iesaistei starptautiskā projektā, kas paredz modulāru bezpilota sauszemes sistēmu attīstību. Paralēli uzsākts darbs pie vēl vairākiem potenciāliem EAF projektiem, kas paredz militāro tehnoloģiju attīstību tādās jomās kā, piemēram, militārā medicīna, virtuālā realitāte, jūras pretmīnu spējas vai paaugstinātas veiktspējas militārā transporta platformas. Šo projektu ietvaros Latvijas aizsardzības industrijas paveras iespējas aktīvai pārrobežu sadarbībai ar inovatīviem aizsardzības uzņēmumiem tādās valstīs kā Somija, Igaunija, Vācija, Francija, Beļģija u.c.

2019. gadā AM turpināja veicināt Latvijas zinātnieku un pētnieku iesaisti starptautiskos forumos, tai skaitā NATO Zinātņu un tehnoloģiju organizācijas (*Science and Technology Organisation – STO*) ietvaros, nodrošinot pārstāvību NATO STO Cilvēkfaktora un medicīnas (*Human Factors and Medicine*) darba grupā. Tādējādi tiek radīta iespēja ne tikai paaugstināt pētnieku kompetenci, bet arī valsts aizsardzības nozarei svarīgu zināšanu iegūšana un iepazīšanās ar aktuālākajām tehnoloģijām.

Joprojām sekmīgi tiek turpināta sadarbība ar Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federāciju (DAIF Latvija). Sadarbībā ar DAIF Latvija 2019. gada 14. martā rīkota kārtējā “Industrijas diena 2019”, kurā kā ik gadu aizsardzības nozares eksperti tiek ar uzņēmējiem un pētniekiem, radot iespēju ražotājiem iepazīstināt ar saviem produktiem un pakalpojumiem, kā arī vienlaikus sniedzot aktuālāko informāciju par NBS vajadzībām un plānotajiem iepirkumiem. Ar AM atbalstu DAIF Latvija un tās biedri 2019. gada 10.-13. septembrī piedalījās nozīmīgākajā aizsardzības un drošības industriju izstādē “Starptautiskais aizsardzības un drošības ekipējums” (*Defence and Security Equipment International – DSEI*) Londonā, kur Latviju nacionālajā standā pārstāvēja astoņi uzņēmumi. Latvija var arī lepoties, ka 2019. gadā SIA “VALPRO” spēja integrēties NATO piegādes

ķēdēs, noslēdzot līgumu ar NATO Atbalsta un iepirkumu aģentūru par tiesībām apgādāt NATO militāros spēkus ar militārā izpildījuma metāla degvielas kannām.

Ar aizsardzības nozari saistītās pētniecības atbalstam 2019. gadā uzsākts darbs pie Valsts pētījumu programmas izstrādes aizsardzības jomā. 2020. gada laikā šī nacionālā pētnieku atbalsta formāta ietvaros paredzētas plašas diskusijas ar Latvijas pētniecības organizācijām, par programmas ietvaros atbalstāmajiem pētniecības virzieniem, kā arī iesniegto pētniecības projektu vērtēšanas un atlases kritērijiem.

2019. gadā padziļināti tika pētīta drošības vide Latvijā un pasaulē. Balstoties uz pētniecības ceļā gūtajiem secinājumiem, Drošības un stratēģiskās pētniecības centra (DSPC) pētnieki sniedza rīcībpolitiku rekomendācijas, kā arī organizēja virkni publisku pasākumu ar mērķi veidot Latvijas sabiedrības izpratni par aktuālajiem drošības un aizsardzības politikas jautājumiem. Tāpat tika īstenota zinātniskā sadarbība starptautiskā līmenī, DSPC sadarbojoties ar Zviedrijas Aizsardzības universitāti, ASV Kara koledžu un NATO Zinātnes un tehnoloģiju organizāciju.

Aizvadītā gada decembrī norisinājās DSPC ikgadējā konference “*Deterrence in the XXI Century*” (“Atturēšana 21. gadsimtā”). Gada laikā tika organizētas vairākas lekcijas AM un NAA, kā arī astoņas vieslekcijas. Tāpat sadarbībā ar AM tika organizēti semināri “Vērtību pamats visaptverošai valsts aizsardzībai”. DSPC pētnieki astoņas reizes ar referātiem uzstājās starptautiskās konferencēs, kā arī veica četras publikācijas *SCOPUS* un *Web of Science* datubāzēs. Pērn tika vadīti septiņi bakalaura un astoņi maģistra darbi.

Nacionālā kiberdrošības politika

2019. gadā aizsardzības ministra pakļautībā esošā Digitālās drošības uzraudzības komiteja (DDUK) pieņēma lēmumu saglabāt kvalificēta uzticama

2. nodaļa

sertifikācijas pakalpojuma sniedzēja statusu VAS “Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs” (LVRTC) un tā sniegtajiem sertifikācijas pakalpojumiem, kā arī LVRTC statusu kā kvalificētam paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas pakalpojumu sniedzējam.

2019. gada sākumā DDUK, saskaņā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 910/2014 (2014. gada 23. jūlijs) par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu veikšanai iekšējā tirgū, iesniedza Eiropas Komisijai izvērtēšanai pirmo Latvijas elektroniskās identifikācijas shēmu, kurā ietilpst četri LVRTC nodrošinātie elektroniskās identifikācijas līdzekļi – *eID karte*, *eParaksts karte*, *eParaksts karte* + un mobilā lietotne *eParaksts* (kvalificēti paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas pakalpojumi nacionālā līmenī). Latvijas elektroniskās identifikācijas shēmas izvērtēšanas process noslēdzās 2019. gada 18. decembrī, ES dalībvalstu ekspertiem to novērtējot būtiskā un augstā uzticamības līmenī. Līdz ar to, Latvija ir kļuvusi par vienu no 13 ES dalībvalstīm, kuru elektroniskās identifikācijas līdzekļi ir atzīti par pietiekami drošiem un uzticamiem, lai ar tiem piekļūtu un saņemtu citu ES dalībvalstu elektroniskos pakalpojumus.

2019. gada 17. septembrī Ministru kabinets apstiprināja informatīvo ziņojumu „Latvijas kiberdrošības stratēģija 2019.–2022. gadam” (Stratēģija), kas raksturo Latvijas kiberdrošības situāciju, identificē nākotnes izaicinājumus un definē nacionālās kiberdrošības politikas rīcības virzienus. Jāuzsver, ka kiberdrošība Stratēģijas izpratnē ir visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas elements, kiberaizsardzībai ir aizvien lielāka nozīme, ņemot vērā sekas, kādas valstij un sabiedrībai var nodarīt pret to vērsti kibernetiskie uzbrukumi.

Stratēģija turpina iepriekšējās kiberdrošības stratēģijas uzsākto ceļu veidot drošu, atvērtu, brīvu un uzticamu kibertelpu, kas garantē drošu, uzticamu un nepārtrauktu valstij un sabiedrībai būtisku pakalpojumu saņemšanu un sniegšanu, kā arī ievēro

individuāla cilvēktiesības fiziskā un virtuālā vidē, uzsvars ir uz iepriekšējā periodā izveidoto kiberdrošības sistēmas pamatu nostiprināšanu un pilnveidošanu. Stratēģijā definētais kiberdrošības politikas mērķis ir stiprināt un attīstīt kiberaizsardzības spējas, paaugstinot noturību pret kibernetiskiem uzbrukumiem un veicināt sabiedrības izpratni par draudiem kibertelpā. Lai sasniegtu mērķi, ir noteikti pieci rīcības virzieni:

- kiberdrošības veicināšana un digitālās drošības risku mazināšana;
- informācijas un komunikāciju tehnoloģiju izturētspēja;
- sabiedrībai kritiski svarīgu informācijas un komunikāciju tehnoloģiju un pakalpojumu nodrošināšanas stiprināšana;
- sabiedrības izpratne, izglītība un pētniecība;
- starptautiskā sadarbība; tiesiskums kibertelpā un kibernetiskās drošības mazināšana.

Vienlaikus ar Stratēģiju Ministru kabinets apstiprināja arī informatīvo ziņojumu “Par pamatnostādņu “Latvijas kiberdrošības stratēģija 2014.–2018. gadam” rīcības plāna īstenošanu”, kurā izvērtēta uzdevumu izpilde iepriekšējā plānošanas periodā, no kuriem būtiskākie bija normatīvās bāzes izstrāde kiberdrošības jomā, kā arī informācijas un komunikāciju tehnoloģiju drošības sistēmas izveide visās nozarēs.

Nacionālās informācijas tehnoloģiju drošības padome 2019. gadā turpināja nozīmīgu darbu informācijas tehnoloģiju drošības politikas izstrādes koordinēšanā un ar to saistīto uzdevumu un pasākumu īstenošanā – iesaistoties jaunās kiberdrošības stratēģijas izstrādē, vērtējot jautājumu par elektroniskās identifikācijas līdzekļu izmantošanu valsts un pašvaldību institūciju sniegtajiem elektroniskajiem pakalpojumiem, tiekoties ar nevalstiskajām organizācijām un privāto sektoru, lai pārrunātu jautājumus par e-pārvaldību Latvijā.

Novērtējums par stratēģijas ieviešanu

Aizsardzības stratēģijas ieviešana ir nepārtraukts process. Atturēšanas politika Latvijā primāri balstās uz nacionālajām aizsardzības spējām jeb nacionālo militāro spēju pilnveidošanu un visaptverošas aizsardzības ieviešanu, NATO kolektīvo aizsardzību jeb sabiedroto politisku un militāru spēku gatavību atbalstīt Latvijas aizsardzību gan miera, gan kara laikā un sabiedroto klātbūtni.

Abi šie virzieni ir cieši saistīti. NATO ir kolektīvās aizsardzības aliansi, bet vienlaikus tās līguma 3. pants skaidri norāda, ka katras valsts pienākums ir rūpēties par savu aizsardzību. Latvija turpina attīstīt militārās spējas, pērn NBS ir saņēmuši plānoto nepieciešamo ekipējumu un tehniku, kā arī piedalījušies militārajās mācībās un vingrinājumos. Līdztekus tam tiek attīstīts uzņemošās valsts atbalsts, 2019. gadā ievērojami ieguldījumi veikti infrastruktūras attīstībā vairākās NBS teritorijās, tostarp Ādažos, Cēsīs un Meža Mackevičos.

Kopš 2019. gada ir uzsākta visaptverošas valsts aizsardzības ieviešana. Tās mērķis ir stiprināt valsts institūciju sadarbību, nodrošināt efektīvu publiskās un privātās partnerības mehānismu izstrādi un padziļināt sabiedrības izpratni par iespējām aizsargāt sevi, savu ģimeni un Latvijas valsti krīžu gadījumos. Lai gan visaptverošā aizsardzības sistēma ir jauna iniciatīva, tās ietvaros aizvadītajā gadā ir veikts būtisks darbs pie sabiedrības informēšanas, normatīvo aktu pilnveidošanas un sabiedrības iesaistes veicināšanas valsts aizsardzībā.

Ņemot vērā spēku samēru reģionā, Latvijai arī ilgtermiņā būs nepieciešams sabiedroto valstu atbalsts. Latvijai jāturpina stiprināt sadarbības saites ar sabiedrotajām valstīm, lai atturētu potenciālo agresoru vai atvairstu pret Latviju vērstu uzbrukumu, ja tāds tiktu veikts. 2019. gadā Latvijā tika nodrošināta NATO paplašinātās klātbūtne, stiprinot atturēšanas un aizsardzības spējas visā Baltijas reģionā. Pērn NATO daudznacionālo kaujas grupu Latvijā veidoja deviņas valstis – Kanāda, Albānija, Čehija, Itālija,

Melnkalne, Polija, Slovākija, Slovēnija un Spānija. Kopš 2014. gada Latvijā atturēšanas politiku ar savu klātbūtni īsteno arī ASV karavīri. Visas minētās sabiedrotās valstis Latvijā nodrošina pastāvīgu klātbūtni.

2018. gadā tika likti pamati NATO daudznacionālā divīzijas štāba “Ziemeļi” izveidei, kas stiprina ne vien Baltijas reģiona, bet arī NATO kopējās aizsardzības spējas. 2019. gada februārī Dānijas, Igaunijas un Latvijas aizsardzības ministri parakstīja saprašanās memorandu par daudznacionālā divīzijas štāba “Ziemeļi” izveidi, gada laikā ir īstenoti štāba attīstības pasākumi, t.sk. nepieciešamās dokumentācijas sagatavošana, infrastruktūras pielāgošana, personāla komplektēšana un citi.

Latvija aktīvi piedalās arī ES PESCO (Eiropas Savienības Pastāvīgā strukturētā sadarbība) programmā, lai attīstītu jaunas militārās spējas un uzlabotu militāro vienību un ekipējumu pārvietošanās ātrumu pa Eiropu jeb militāro mobilitāti.

Kavējoši faktori Latvijas ārējo draudu pārvarēšanai ir Krievijas centieni sašķelt NATO un ES valstu vienotību, Krievijas militāro spēju attīstība, kas primāri vērsta tieši uz NATO spēku sakaušanu, neproporcionālu militāro spēju izvietošana tiešā Baltijas valstu tuvumā, nemilitāro ietekmes instrumentu pielietošana pret NATO un ES valstīm. Nemilitārās metodes ietver iejaukšanos demokrātiskās vēlēšanās, dezinformācijas kampaņas, kuru mērķis ir ar pārspīlētām vai nepatiesām ziņām sašķelt rietumvalstu sabiedrības, kiberuzbrukumus, elektroniskās karadarbības uzbrukumus, korupciju, etniska, nacionāla vai politiska naida kurināšanu. Latvijai ir būtiski stiprināt vienotu ES politiku cīņai ar dezinformāciju un cita veida nemilitāro apdraudējumu, piedaloties gan atbilstošu pasākumu finansēšanā, gan atbalstot attiecīgās ES struktūrvienības.

Neskatoties uz Krievijas centieniem vājināt Latvijas rīcībspēju un gribu, situācija aizsardzības jomā uzlabojas, sabiedrības novērtējums par aizsardzības

2. nodaļa

attīstību saglabājas augsts, kā arī individuālā vēlme iesaistīties pieaug, kas norāda uz pozitīvu virzību izvēlētajās stratēģijas ieviešanā. Kopumā saskaņā ar Latvijas atturēšanas politikas stratēģiskajiem principiem 2019. gadā ir gūti panākumi gan sadarbībā ar sabiedrotajiem spēkiem, gan nacionālo spēju attīstībā.

Iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmas

Iekšējais audits

Pārskata gadā audita darba apjomā bija iekļautas aizsardzības nozares četras pamatdarbības funkciju sistēmas, kas pēc Finanšu ministrijas ieteikuma sadalītas 11 apakšsistēmās un septiņās vadības un atbalsta funkciju sistēmās. Pamatdarbības sistēmu/apakšsistēmu auditu īpatsvars ir 61% no kopējā auditējamā apjoma, vadības un atbalsta funkciju sistēmas 39% no kopējā auditējamo sistēmu skaita.

Pārskata gadā auditori ir veiksmīgi strādājuši, lai veicinātu iekšējā audita sistēmas attīstību, padarītu to efektīvāku un racionālāku, pilnveidotu AM, tās padotības iestāžu t.sk. NBS darbību, sekmētu mērķu sasniegšanu aizsardzības resorā, kā arī sniegtu pietiekamu pārliecību par izveidoto iekšējās kontroles efektivitāti auditējamajās sistēmās, ka riski tiek vadīti un iestādes mērķis tiks sasniegts.

2019. gada auditos ir secināts, ka iekšējās kontroles sistēmas darbojas, lai gan ir nepieciešami atsevišķi uzlabojumi. Lai arī konstatēti atsevišķi, specifisku kontroļu trūkumi, tomēr kopumā novērtētās kontroles ir atbilstošas, pietiekamas un efektīvas, kas ļauj sniegt pietiekamu pārliecību, ka riski tiek vadīti un institūcijas mērķi sasniegti.

2019. gadā ir notikušas trīs AM Iekšējā audita padomes sēdes, kurās izskatīts AM padotības iestāžu lēmums par nedrošo (šaubīgo) prasību norakstīšanas saskaņošanu.

Pārskata gadā ir sniegti 24 audita ieteikumi iekšējās

kontroles sistēmas uzlabošanai. 2019. gada beigās datu bāzē pēcauditu apkopošanas rezultātā bija 71 audita ieteikums. No 63 audita ieteikumiem, kuriem izpildes termiņš bija 2019. gads, 57 (90.5%) audita ieteikumi ir izpildīti, tajā skaitā izpildīts viens ieteikums ar ieviešanas termiņu 2020. gads. Par diviem audita ieteikumiem pieņemts lēmums "atcelt", jo funkcionālu apstākļu dēļ (digitalizācija, informācijas un pakalpojuma pieejamība) tie nav izpildāmi, tajā pašā laikā ir rasti alternatīvi risinājumi. Septiņiem audita ieteikumiem lūgts termiņa izpildes pagarinājums.

Audita nodaļas auditori pārskata gadā ieguldīja nozīmīgu darbu, veicot no NATO Atbalsta un iepirkumu aģentūras (*Support and Procurement Agency – NSPA*) saņemtā valdības kvalitātes nodrošināšanas pieprasījuma novērtējumu un uzraugot lielāko daļu no NSPA izvirzītajiem riskiem.

2019. gadā noritējusi sekmīga darbība ar Valsts kontroles darbiniekiem, kā arī nodrošināta Valsts kontroles iepriekšējo gadu revīziju ieteikumu ieviešanas uzraudzība. Sadarbībā ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju, AM un padotības iestādēs, tajā skaitā NBS, izveidota, tiek uzraudzīta un nepieciešamības gadījumā uzlabota iekšējās kontroles sistēma korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai, kas sastāv no savstarpēji saistītiem elementiem, sākot ar iestādes darbības plānošanu un beidzot ar kontroles pasākumiem un uzraudzību.

Ģenerālinspekcija

Ģenerālinspekcija ir izskatījusi 17 karavīru un fizisku personu iesniegumus, sagatavojot attiecīgus atzinumus un AM atbildes iesniedzējiem. Papildus ir sniegtas konsultācijas karavīriem par interesējošiem jautājumiem saistībā ar dienesta gaitu un tiesību ievērošanu.

Nodrošinot karavīru dienesta apstākļu, savstarpēju attiecību un militārās disciplīnas pārkāpumu izvērtēšanu, ir veiktas arī karavīru aptaujas NBS atsevišķās vienībās, kā arī aptaujas pēc karavīru

dalības starptautiskajās operācijās, sagatavojot priekšlikumus konstatēto problēmu risināšanai.

Nodrošinot dienesta pārbaudes AM centrālajā aparātā, NBS un citās ministra un AM padotībā esošajās valsts pārvaldes iestādēs, ir vadītas un veiktas 23 dienesta pārbaudes, viena disciplinārlietas izmeklēšanas komisija, kā arī sagatavots ziņojums/atzinums par situāciju. Ģenerālinspekcijas personāls ir bijis iesaistīts arī kaujas gatavības pārbažu veikšanā NBS.

Lai nodrošinātu Trauksmes celšanas likuma ieviešanu, AM nozarē ir izveidota vienota AM trauksmes celšanas sistēma. 2019. gadā tika saņemti trīs trauksmes cēlēju iesniegumi. Par trauksmes cēlējiem tika atzīts viens ziņojums, kurš ir arī izskatīts.

2.3. Aizsardzības ministrijas padotības iestāžu, t.sk. Nacionālo bruņoto spēku darbības galvenie virzieni un rezultāti

Jaunsardzes centrs

Jaunsardzes centrs (JC) izglīto jaunatni valsts aizsardzības jomā, īstenojot Jaunsargu mācību paraugprogrammu un valsts aizsardzības mācības.

2019. gadā tika aktualizēta Jaunsargu interešu izglītības programma, kuras realizācija tiks uzsākta 2020. gada septembrī. Programmas mērķis ir attīstīt dzīvei modernā sabiedrībā nepieciešamās prasmes un iemaņas, veicināt jaunatnes mērķtiecīgu izglītošanos valsts aizsardzības jomā, patriotismā, pilsoniskās apziņas veidošanā, biedriskuma, drošsirdības, disciplīnas veidošanā un fizisko spēju pilnveidošanā.

Jaunsargu mācību paraugprogramma tika īstenota 289 mācību vietās 556 grupās. 2019. gada nogalē Jaunsardzes kustībā aktīvi darbojās un jaunsargu mācību procesā iesaistījās vairāk nekā 7000 bērnu un jauniešu. Pērn jaunsargiem tika organizēti 2469 pasākumi: 171 nometnes – 5259 dalībnieki, 47 pasākumi sadarbībā ar NBS (militarizētas sacensības, šķēršļu joslas, u.c.) – 764 dalībnieki, 366 pārgājieni

– 6281 dalībnieki, seši starptautiskie pasākumi – 45 dalībnieki, 355 pilsoniskās un patriotiskās audzināšanas pasākumi – 6925 dalībnieki, 210 ekskursijas – 5206 dalībnieki, 627 sporta sacensības, spēles – 9020 dalībnieki, 687 talkas, prezentācijas u.c. pasākumi – 7668 dalībnieki. Kopējais pasākumu dalībnieku skaits – 41 168.

2019. gadā jaunsargu mācību programmas 4. līmeni apguva 189 jaunsargi, 4.līmeņa testa nometnē piedalījās 114 jaunsargi un ieguva apliecību par jaunsargu programmas apguvi.

Pērn Valsts aizsardzības mācības (VAM) tika īstenotas piecdesmit četrās skolās. VAM vidējās izglītības standartā tika iekļauts kā specializētais kurss ar 140 mācību stundām. VAM nodarbību īstenošanā iesaistīti 42 jaunsargu instruktori.

2019. gadā no 3. jūnija līdz 12. jūnijam norisinājās VAM pilotprojekta nometne. Nometnes laikā dalībnieki apguva ieroču mācību, šaušanas mācību, ierindas mācību, sakaru mācību, militāro topogrāfiju un lauka kaujas iemaņas.

2019. gadā Saldus tehnikumā turpinājās Kiberjaunsardzes programmas īstenošana. Mācības notika divās grupās (ar un bez priekšzināšanām).

Darbu turpināja Jaunsargu pašpārvalde, kas aktīvi darbojās sociālajos tīklos, regulāri piedalījās pasākumos, piemēram, kā brīvprātīgie darbojās Latvijas armijas 100 gades pasākumā, organizēja akciju “Kopā varam”, aicinot jaunsargus visā Latvijā piedalīties kritušo karavīru piemiņas vietu sakopšanā savā dzimtajā pusē, u.c. aktivitātēs.

Jaunsargiem bija iespēja piedalīties fiziskās sagatavošanas nodarbībās kvalificētu speciālistu vadībā. JC organizēja sadarbību ar sporta federācijām, sporta skolām un pašvaldībām, iespēju robežās nodrošinot jaunsargus ar sporta veidam nepieciešamo specifisko ekipējumu un atbalstot jauniešu dalību sacensībās. Pērn tika noslēgti sadarbības līgumi ar trīs sporta veidu federācijām – Latvijas biatlona

2. nodaļa

federāciju, Latvijas modernās piecīņas federāciju un Latvijas vieglatlētikas savienību.

Latvijas biatlona federācija organizēja divas ziemas biatlona sacensības, kurās piedalījās 118 jaunsargi. Latvijas modernās piecīņas federācija organizēja trīs sacensības, kurās piedalījās 131 jaunsargs. Latvijas vieglatlētikas savienība organizēja trīs sacensības, kurās piedalījās 220 jaunsargi.

Jaunsargi 2019. gadā aktīvi piedalījās arī TET Rīgas maratonā, kopskaitā 140 bērni un jaunieši.

2019. gadā no 25. maija līdz 26. maijam Mālpilī notika 4. Jaunsardzes sporta spēles, kurās piedalījās 300 jaunsargi. Sporta spēļu mērķis bija veicināt fiziskās sagatavotības un sporta attīstību Jaunsardzē, noskaidrot labākās komandas un noteikt spēcīgākos sportistus no jaunsargu vidus.

No 2019. gada 9. jūlija līdz 11. jūlijam 42 jaunsargi piedalījās NBS spartakiādē Salacgrīvā, un no 2019. gada 29. jūlija līdz 2. augustam desmit jaunsargi piedalījās Baltijas karavīru sporta spēlēs Lietuvā (Klaipēdā).

2019. gadā tika apstiprināta Vispusīgās fiziskās sagatavotības sistēma, kas nosaka kārtību, kādā jaunsargi piedalās sporta aktivitātēs un pasākumos.

Cieša sadarbība JC ir ar NBS, kas ļauj veiksmīgi organizēt Jaunsargu mācību programmā paredzētās praktiskās nodarbības NBS vienībās. NBS savu iespēju robežās piedāvā infrastruktūru praktisko nodarbību un nometņu organizēšanai, kā arī atbalsta Jaunsardzes aktivitātes ar materiāli tehniskajiem līdzekļiem un personālu.

2019. gadā JC turpināja sadarbību ar Baltijas jauniešu radniecīgajām organizācijām – “Kodututred”, “Noored Kotkad” (Igaunija), “Šauliu sajunga” (Lietuva). Starptautiskā sadarbība tika organizēta ar Lielbritānijas kadetu organizāciju “Army Cadet Force”, Polijas un Zviedrijas kolēģiem.

2019. gadā no 22. līdz 27. jūlijam Lietuvā norisinājās starptautiskā vasaras nometne “Baltic Guard 2019”, kurā piedalījās jaunsargi no Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, Lielbritānijas, Polijas un Ukrainas. Nometnes mērķis bija piedāvāt daudzveidīgas un kvalitatīvas brīvā laika pavadīšanas iespējas, lai veicinātu starpvalstu sadarbību, pieredzes apmaiņu un attīstītu līdera prasmes jauniešiem.

Nozīmīgākais JC starptautiskais pasākums 2019. gadā norisinājās Skrundā – starptautiskās orientēšanās sacensības “Vējiņa kauss”, kurās piedalījās 98 jaunsargi, septiņi Lietuvas un desmit Polijas dalībnieki.

2019. gadā no 29. jūlija līdz 2. augustam JC organizēja nometni Ukrainas Bruņoto spēku un Ukrainas Nacionālās gvardes karavīru bērniem, kuru vecāki ir piedalījušies vai cietuši militārajā konfliktā Ukrainā. Nometnes laikā bērni piedalījās dažādās aktivitātēs un ekskursijās.

Sadarbībā ar NBS tiek mērķtiecīgi organizēta jaunsargu instruktoru apmācība. Īpaša uzmanība ir pievērsta tieši militāro zināšanu un prasmju uzturēšanai.

2019. gada janvārī un augustā tika organizēti divi jaunsargu instruktoru mācību semināri, kur tika aplūkotas tādas tēmas kā paaugstinātas un augstas bīstamības nodarbību sagatavošana un vadīšana, stacionārās šaušanas ar mazkalibra ieročiem nodarbību sagatavošana un vadīšana, paplašinātās pirmās palīdzības kurss, lauka kaujas iemaņu nodarbību sagatavošana un vadīšana, sporta tūrisma apmācību seminārs.

Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs

Būvniecība

2019. gadā Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs (VAMOIC) nodrošināja pilna cikla būvniecības procesa organizēšanu un projektu vadību

visā valsts teritorijā esošajos valsts aizsardzības objektos – ēku un būvju apsekošanu, projektēšanas uzdevumu izstrādi, projektēšanas darbu uzraudzību, būvdarbu autoruzraudzību un būvuzraudzību, objektu pieņemšanu ekspluatācijā un konsultēšanu garantijas termiņa laikā. Pērn nekustamo īpašumu atjaunošanai, pārbūvei un būvdarbiem (līgumu ietvaros) tika izlietoti 65,09 milj. EUR.

Nozīmīgākie pabeigtie būvniecības objekti 2019. gadā:

- NBS Ādažu militārajā bāzē – Munīcijas noliktavu, angāra (apmācību simulatoru glabāšanai) un 2. tipveida kazarmas būvniecība. Life support area (LSA) telšu laukuma 3.sadzīves ēkas un katlu mājas būvniecība. Sadzīves kanalizācijas spiedvada Kadaga-Ādaži izbūve un teritorijas iekšējo ceļu remontdarbi;
- NBS Alūksnes militārajā bāzē – 300m šautuves pārbūve, “Lāčusils”, Alsviķu pagastā, Alūksnes novadā;
- NBS Liepājas militārajā bāzē – Jūras spēku Mācību centra ēkas (001) daļēja atjaunošana Atmodas bulvārī 9, Liepājā;
- NBS Aviācijas bāzē „Lielvārde” – Garāžas boksu būvniecība lidlauka uzturēšanas tehnikas novietošanai, Testēšanas ēkas un apsardzes ēkas būvniecība.

Citās NBS militārajās bāzēs pabeigtie būvniecības objekti 2019. gadā ir tehniskās ēkas (003) pārbūve “Rīti”, Olaines novadā. Ēkas (001) jumta pārbūve Valmieras ielā 8, Cēsīs. Angāra (apmācību simulatoru glabāšanai) jaunbūve Ezermalas ielā 8, Rīgā un kopmītnes ēkas (001) 1.stāva pārbūve Ezermalas ielā 6F, Rīgā. Administratīvās ēkas atjaunošana (I., II., un III. kārtā), Lāčplēša ielā 20, Daugavpilī, ēku (001), (002), (004) pārbūve Lidotāju ielā 1A, Daugavpilī un ēkas (001) pārbūve, Dzintaru ielā 7, Rēzeknē. Ēkas (005) I, II, III, IV, V stāvu telpu un jumta remontdarbi Jaunatnes ielā 4A, Lūznavas pagasts, Rēzeknes novads. Ēkas (001) ielas fasāžu vienkāršotā atjaunošana Skolas ielā 1, Rīgā.

2019. gadā pabeigti ERAF projekti:

- administratīvās ēkas fasāžu atjaunošana Rīgas ielā 199, Jēkabpilī;
- komunālās daļas darbnīcas ēkas pārbūve, Lāčplēša ielā 1, Alūksnē, Alūksnes novadā.

2019. gadā pabeigtais emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta (EKII) projekts ir siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšana Jūras virsniņu sapulču ēkā, Atmodas bulvārī 9, Liepājā.

Nozīmīgākie uzsāktie būvniecības objekti 2019. gadā:

- NBS Ādažu militārajā bāzē – NATO Bataljona kaujas grupas izvietojuma C laukuma izbūve. NBS NP 3.RC Kazarmas ēkas (007) pārbūves darbi. Kolektīvā ekipējuma noliktavu kompleksa būvniecība;
- NBS Aviācijas bāzē „Lielvārde” – Pretgaisa aizsardzības apmācību ēkas jaunbūve. Radiolokācijas centra ēkas (003) pārbūve un remontdarbnīcas būvniecība;
- NBS Alūksnes militārajā bāzē – MVP Kājnieku skolas bruņojuma noliktavu izbūve Lāčplēša ielā 1, Alūksnē, Alūksnes novadā;
- NBS Liepājas militārajā bāzē – Jūras spēku Mācību centra ēkas (001) vienkāršotā fasādes atjaunošana un ierindas laukuma izbūve Atmodas bulvārī 9, Liepājā;
- Rīgas militārajā bāzē – Noliktavas ēkas jaunbūve Krustabaznīcas ielā 9, Rīgā. Autoparka pārbūve, laukuma un stāvlaukuma izbūve Dzintara iela 63, Rīgā.

Citos NBS objektos 2019. gadā tika uzsākti šādi projekti - ēkas (027) pārbūve Cēsu ielā 54, Valmierā. Teritorijas labiekārtošana Pils raj.38., Jēkabpilī.

ERAF projekti – NBS viesnīcas “Oskars” un sporta kompleksa fasāžu atjaunošana un kazarmas ēkas (006) fasāžu siltināšana Krustabaznīcas ielā 9, Rīgā.

Turpināta vidi degradējošo ēku un būvju nojaukšanas

2. nodaļa

programma AM valdījumā esošajos īpašumos visā Latvijā, Liepājas Karostas Virsnieku saieta nama restaurācija. Sporta kompleksa izbūve un bāzes ārējā nožogojuma un kontrolpunktu būvniecība Ādažu militārajā bāzē. Kazarmas jaunbūve NBS Aviācijas bāzē „Lielvārde”. Ēkas (009) pārbūve, Dzirnavu ielā 52/54, Cēsīs.

Vide

VAMOIC veica vides aizsardzības pasākumus valsts aizsardzības militāros objektos, tostarp, piesārņojuma izpēti un monitoringu, dabas vērtību izpēti un aizsardzību.

2019. gadā uzsākta centralizēta bīstamo atkritumu savākšana, lai nodrošinātu, ka objektos ir droša un no piesārņojuma draudiem brīva vide un bīstamie atkritumi tiktu apsaimniekoti atbilstoši normatīvo aktu nosacījumiem.

VAMOIC veica AM valdījumā esošās meža zemes apsaimniekošanu, kā arī ārpus meža zemes augošu koku kopšanu. Sastādīti 45 000 priežu un egļu stādi, jaunaudzes koptas 40ha platībā, un sagatavota augsne meža atjaunošanai 65 ha platībā, nodrošināta atmežošanas procesam nepieciešamo dokumentu sagatavošana un iesniegšana, kā arī nepieciešamā koku ciršana. Lai nodrošinātu atbilstošu hidroloģisko režīmu militārajos objektos un poligonos, pērn uzsākts veikt pasākumus, kas vērsti uz meliorācijas sistēmu uzturēšanu un to stāvokļa uzlabošanu. Atjaunota ūdenstece Lāčusila poligona meliorācijas sistēmās 3 kilometru kopgarumā.

Ugunsdrošības paaugstināšanai militārajos poligonos atjaunotas, un no jauna izveidotas mineralizētās joslas vairāk nekā 170 km kopgarumā, izveidotas divas jaunas ūdens ņemšanas vietas Ādažu poligonā.

Ādažu poligonā savākti sadzīves atkritumi 330 hektārus plašā meža teritorijā un veikta šautuvju uzturēšana pļaujot zāli un atvases 70 hektāru platībā.

Ādažu poligonā un Lāčusila poligonā uzsākta ceļu

planēšana, paveikts kopā 90 kilometru garumā.

Sadarbībā ar NBS un LĢIA sagatavota karavīru lauka karte Ādažu militārā poligona teritorijai (3000 eksemplāri, angļu valodā), kā arī izdots buklets – Dabas un vides aizsardzības prasības Ādažu poligonā AM 21.04.2018. noteikumu Nr. 18-NOT “Dabas un vides aizsardzības noteikumi Ādažu poligonā” saīsinātā versija (5000 eksemplāri angļu un latviešu valodā). Minētie informatīvie eksemplāri paredzēti militāro mācību plānotājiem un karavīriem, kas piedalās militārajās mācībās Ādažu poligonā.

Apsaimniekošana

2019. gada nogalē AM valdījumā bija 229 nekustamie īpašumi, t. sk. 238 zemes vienības 19.4 tūkstoši ha kopplatībā un 1164 būves.

Pērn sagatavoti dokumenti, t.sk. Ministru kabineta rīkojuma projekti, un organizēta 27 nekustamo īpašumu pārņemšana valsts aizsardzības vajadzībām un viena AM valdījumā esošā nekustamā īpašuma nodošana pašvaldībai.

NBS apgāde

Lai stiprinātu NBS kaujasspējas, aizsardzības sistēmā uzsākta nodrošinājuma sistēmas pilnveide atbilstoši izvirzītajiem valsts drošības un aizsardzības mērķiem (tai skaitā pilna dzīves cikla pieeja, materiāltechnisko līdzekļu standartizācija atbilstoši NATO prasībām, piegādes drošības un kvalitātes kontroles sistēmas). Atbilstoši izvirzītajiem uzdevumiem ir uzsākta miera laika apgādes sistēmas restrukturizācija, koncentrējot kompetenci vienuviet. Turpinot nodrošinājuma reformu, pērn VAMOIC veica darbu pie vienota materiāli tehnisko līdzekļu dzīves cikla pārvaldības ieviešanas, pakāpeniski pārņemot individuālā ekipējuma noliktavas, krājumu vadību un jaunu pārvaldības risinājumu ieviešanu. Ar 2019. gada oktobri centrs koordinē NBS nodrošinājuma reformas ieviešanas plānošanu un pārvaldību.

Iepirkumu dokumentācijas sagatavošana, līgumu administrēšana, kodifikācija

VAMOIC īsteno atsevišķas NBS apgādes funkcijas - centralizēto iegāžu veikšana, līgumu administrēšana, militāro materiāli tehnisko līdzekļu standartizācija un kodēšana. Pērn centrs NBS apgādes funkcijas ietvaros administrēja aptuveni 136 materiāli tehnisko līdzekļu iegāžu līgumus un veica materiāltehnisko līdzekļu iegādi (pasūtījumus esošo līgumu ietvaros) 16.7 miljonu EUR vērtībā.

Papildus VAMOIC turpina darbu pie vienotas iepirkumu un Materiāli tehnisko līdzekļu dzīves cikla uzturēšanas institūcijas izveides un veic iepirkumu uzsākšanai nepieciešamās dokumentācijas sagatavošanu. Individuālā ekipējuma tehnisko specifikāciju izstrādes jomā, pērn centrs ir nodrošinājis 86 tehnisko specifikāciju izstrādi un uzlabošanu, kā arī ir izstrādāts, un testa režīmā darbojas tehnisko specifikāciju elektroniskais katalogs, kurā tiek ievadītas iepriekšējo periodu tehniskās specifikācijas. Papildus tam, elektroniskais katalogs nodrošina jauno iepirkumu tehnisko specifikāciju elektronisku sagatavošanu un apriti. Centrā ir ieviests process "MTL kvalitātes kontroles procesa vadība", saskaņā ar kuru tiek nodrošināta piegādāto un noliktavas krājumos esošo MTL kvalitātes atbilstības pārbaude un nepieciešamības gadījumā veikta augstākā līmeņa pārbaude laboratorijā.

Militāro materiāli tehnisko līdzekļu kodēšanas un izpētes jomā centrs nodrošina kodifikācijas moduļa MC CATALOGUE uzturēšanu AM un NBS vajadzībām starptautisko NATO sistēmas kodu piešķiršanu katram materiāltehniskajam līdzeklim (MTL) un Latvijas kompānijām atbilstoši NATO pieņemtajai uzskaites sistēmai, vienotai grāmatvedības un noliktavu uzskaites sistēmai, konsultācijas normatīvo dokumentu sagatavošanai kodēšanas jomā, sadarbību ar *NATO Support Agency* (NSPA) un citu valstu kodēšanas birojiem

Datu bāzē ir NCAGE kodi 796 Latvijas kompānijām, kas ļauj tām piedalīties starptautiskajos NATO

valstu konkursos un 16 104 NSN kodi materiāli tehniskajiem līdzekļiem. 2019. gada laikā ir piešķirti 1229 NSN kodi.

Loģistika un noliktavu pārvaldība

2019. gadā VAMOIC uzsāka darbu pie vienotas iepirkumu un Materiāli tehnisko līdzekļu dzīves cikla II kārtas ieviešanas. Pērn centrs pārņēma NBS Nodrošinājuma pavēlniecības (NBS NP) Apgādes un pakalpojumu centra Rīgas garnizona noliktavu pārvaldību, tās integrējot VAMOIC sistēmā.

2019. gadā tika uzsākta un noslēdzās nomas piedāvājumu atlases procedūra, kuras ietvaros VAMOIC centrālā noliktava tika pārvietota no novecojušām telpām, kuras būvētas vēl pirms Pirmā pasaules kara, uz modernām nomas telpām Biksēres ielā 6, Rīgā. Noliktavas pārvietošana uz jaunajām telpām ļāvusi padarīt efektīvākus preču pieņemšanas un apstrādes procesus, MTL uzglabāšanas apstākļus un darba apstākļus noliktavu darbiniekiem.

Pērn no Centrālās noliktavas tika izsniegtas 445 MTL kravas (izpildīti rīkojumi par iesniegšanu) un pieņemtas 346 MTL piegādes.

Centralizētais publiskais iepirkums

Atbilstoši nolikumā noteiktajam, VAMOIC veic centralizētās iepirkuma procedūras AM, tās padotībā esošo iestāžu un NBS vajadzībām. Pērn centrs kopumā veica darbu pie aptuveni 220 centralizētajām iepirkuma procedūrām, no kurām 122 iepirkuma procedūras tika uzsāktas 2019. gadā un turpinājās darbs pie procedūrām, kas uzsāktas 2018. gadā (92 procedūras) un 2017. gadā (septiņas procedūras).

2020. gadā turpinās darbs pie 79 iepirkuma procedūrām, kas uzsāktas 2019. gadā un 18 iepirkuma procedūrām, kas uzsāktas 2018. gadā. 18% no 2019. gadā uzsāktajām iepirkuma procedūrām tika rīkotas saskaņā ar Aizsardzības un drošības jomas iepirkumu likumu.

Latvijas Kara muzejs

Latvijas Kara muzejs (LKM) veicina sabiedrības izglītošanu, vāc, saglabā, pēta, izstāda un popularizē ar Latvijas militāro un politisko vēsturi saistītās garīgās un materiālās liecības. Muzejam ir divas teritoriālās struktūrvienības-nodaļas: “Ziemassvētku kauju muzejs” Jelgavas novada Valgundes pagastā un “Oskara Kalpaka muzejs un piemiņas vieta “Airītes”” Saldus novada Zirņu pagastā.

LKM 2019. gada darba prioritātes bija Latvijas valsts simtgades un Neatkarības kara simtgades projektu īstenošana muzejā.

Pētnieciskais darbs

2019. gada 11. janvārī tika atklāta muzeja Latvijas valsts 100 gades programmā iekļautā pamatekspozīcijas sadaļa “Latvijas valsts izveidošana un Neatkarības karš 1918.-1920”. Muzeja un uzņēmuma Dd studio veidotā ekspozīcija Latvijas Muzeju biedrības 2019. gada konkursā saņēma balvu kā labākā gada ekspozīcija.

Tika izveidota un sadarbībā ar Latvijas vēstniecību Spānijā 2019. gada 6. septembrī atklāta plaša izstāde Toledo armijas muzejā “No zobena saule lēca. Latvijas armijai un valstij 100”.

Turpinājās darbs pie izstāžu cikla “1417 vēstures mirkli valstiskuma veidošanās ceļā”. Sagatavotas četras izstādes sadaļas par notikumiem Latvijā laikā no 1919. gada marta līdz 1919. gada novembrim. Izstādes latviešu un angļu valodā tika eksponētas muzeja ārtelpā, kas nodrošināja izstādes pieejamību bez laika ierobežojuma, bet apmeklētāju skaitu nebija iespējams noteikt.

Sagatavotas divas izstādes par mūsdienu armijas tēmu. Muzejā eksponēta NBS formas tērpa piedurkņu uzšuvju kolekcija “Ko stāsta karavīra formas tērps”, kā arī fotodokumentu izstāde par militārajam mācībām Latvijā laikā no 1993. līdz 2018. gadam.

Ziemassvētku kauju muzejā Pirmā pasaules kara latviešu strēlnieku Ziemassvētku kauju piemiņas pasākumam izveidotas izstādes par karavīru un zemessargu sadzīvi.

Vairākas muzeja sagatavotās izstādes eksponētas citās institūcijās: Aizsardzības ministrijā “Latvijas valsts augstākie apbalvojumi un valsts simbolika (1918.-1940)”, Latvijas Nacionālajā bibliotēkā “Nosargāt brīvību. Lielbritānijas militārais un diplomātiskais atbalsts Latvijai 1918.-1920. gadā”, 2. Zemessardzes brigādē Kaugurmuizā “Ziemeļlatvijas brigāde un Latvijas armijas vienības Valmieras apkārtnē 1920.-1940. gadā”.

Sadarbībā ar ārvalstu institūcijām muzejā eksponētas piecas izstādes, to skaitā Francijas institūta organizētā “Francijas un sabiedroto ieguldījums cīņā par Latvijas neatkarību (1918.-1921.)”.

Akadēmisko vēstures pētniecību ietvaros viens LKM darbinieks izstrādāja promocijas darbu doktora grāda iegūšanai, pētījuma tēma “Vācijas okupācijas politika Kurzemes guberņā (1915.-1918.)”. Studijas doktorantūrā uzsāka vēl viens LKM darbinieks, kura pētījuma tēma par latviešu partizāniem un paš aizsardzības vienībām Vācijas - PSRS kara sākumā 1941. gadā.

Pabeigti un izdoti trīs darbi Latvijas Neatkarības kara 100 gades programmā: J. Ciganova grāmata “Latvijas armija”; krājuma katalogs “100 liecības par Latvijas armijas tapšanu”, autore B. Ekmane; ceļvedis “Pa bermontiādes vietām. Rīga, Zemgale, Kurzeme”, autors K. Pildiņš. Astoņi raksti sagatavoti Latvijas digitālajai enciklopēdijai.

Tika aktivizēta ilustrētu publikāciju par vēstures notikumiem, personībām un muzeja krājumu ievietošanu muzeja mājas lapā, kopumā publicēts 21 raksts, no tiem 14 raksti par Latvijas armijas ģenerāļiem. Sagatavoti 23 raksti par vēsturi citiem izdevumiem.

Latvijas valsts 100. gades programmas ietvarā

organizētas divas konferences. 2019. gada 10. jūlijā notika starptautiska konference par Latvijas Neatkarības karu un Latvijas armijas izveidošanos laikā no 1918 līdz 1920. gadam. Daļa no konferences referātiem publicēti grāmatā. Sadarbībā ar Francijas institūtu, Igaunijas, Īrijas un Lielbritānijas vēstniecībām organizēta konference “Cīņa par Latvijas neatkarību un tās atzīšanu Eiropas valstu viedokļu krustpunktā (2019. g. 7. oktobris).

Latvijas Kara muzeja darbinieki ar referātiem piedalījušies citu institūciju rīkotajās konferencēs un semināros Latvijā un ārvalstīs (Lietuva, Ukraina, Polija, Rumānija), nolasot 17 referātus par Latvijas vēstures tēmām.

Krājuma darbs

2019. gadā muzeja krājums papildinājies ar 3218 krājuma priekšmetiem (2834 - pamatkrājumā, 384 - palīgkrājumā). Palīgkrājuma lielu daļu veido mūsdienu vēsturi fiksējošās krāsainās fotogrāfijas. Muzeja krājumā tagad ir 359 144 artefakti.

Lielāko daļu jaunieguvumu veidoja privātpersonu dāvinājumi - 2491 vienības, 431 muzeja priekšmeti bija pirkumi no privātpersonām. Muzejs, veicot mūsdienu norišu fotodokumentēšanu, ieguva 116 materiālus. Lielākais papildinājums ir fotogrāfiju kolekcijai - 1006 un vēsturisko dokumentu kolekcijai - 818.

Vērtīgs vēstures avots ir muzejam dāvinātas trīs latviešukaravīru dienasgrāmatas. Divas no tām rakstītas Pirmā pasaules kara gados, trešā atspoguļo 1941.- 1942. gada notikumus. Fotogrāfiju vidū izceļama 1. Daugavgrīvas latviešu strēlnieku bataljona komandiera R. Bangerska 1916. gada fotogrāfija, vienīgais šī perioda R. Bangerska portrets muzeja krājumā. Iegūti 16 vācu karavīra A. Menkofa zīmējumi, kuros atainota Rīga 1918. gada vasarā. Iegādātas 13 gravīras, kurās atspoguļotas svarīgākās kaujas Lielajā Ziemeļu karā 18. gadsimta pirmajā pusē. Tekstiliju kolekcija papildināta ar 1929. gadā darinātu 5. Rīgas aizsargu pulka Tomes

nodaļas karogu.

Dāvinājumi saņemti arī no mūsdienu karavīriem. Majors E. Ozols dāvinājis 67 priekšmetus, kas atspoguļo viņa dienesta gaitu NBS.

Vērtīgs papildinājums ieroču kolekcijai bija sešu šaujamo ieroču pirkums no kolekcionāra. Starp tiem ir Somijā 1935. g. ražota *Lahti L-35* pistole, kura tajā laikā bija labākā ziemas apstākļiem piemērota pistole.

Krājuma dokumentēšanas ietvaros sagatavoti dāvinājuma un pirkumu līgumi, priekšmetu uzskaites akti, veikti ieraksti inventāra grāmatās, priekšmeti signēti, sagatavota krātuvju dokumentācija. Veiktas esības un saglabātības pārbaudes tekstiliju, preses, dokumentu un fotogrāfiju kolekcijās, kopā pārbaudītas 52 345 vienības.

Turpināta krājuma finansiālā novērtēšana. Pārskata gadā ir novērtēti 19 890 priekšmeti, novērtējuma summa - 58 607,54 EUR. Turpināts darbs pie krājuma saglabāšanas elektroniskā formātā. Pārskata gadā digitalizēti 9513 muzeja priekšmeti.

Muzeja ekspozīcijās un izstādēs par Latvijas vēsturi eksponēti 6599 kolekciju priekšmeti. Muzeja krājuma materiālus interesenti izmantoja kā avotu pētniecībai un projektu veidošanai (6581 vienības), citiem muzejiem izstādēm deponētas 1366 vienības. Nacionālā muzeja krājuma kopkatalogu tika papildināts ar informāciju un attēliem par 9370 muzeja priekšmetiem, kopkatalogā tagad ir pieejami apskatei 51 173 Latvijas Kara muzeja kolekciju priekšmeti. Kopumā 2019. gadā krājuma pieejamība un izmantošana tika nodrošināta 65 719 priekšmetiem, jeb 18,3 % muzeja krājuma.

Zinātniski izglītojošais darbs

Pārskata gadā LKM apmeklēja 148 001 cilvēki, t.sk. 13 256 - Ziemassvētku kauju muzeju, 5459 - Oskara Kalpaka muzeju un piemiņas vietu “Airītes”. Apmeklētāju skaits, kurš bija pieaudzis

2. nodaļa

valsts simtgades gadā, salīdzinot ar 2018. gadu, ir samazinājies, bet neliels pieaugums ir Oskara Kalpaka muzejā. Apmeklētāju skaits samazinājies arī citos lielos vēstures profila muzejos, kas galvenokārt saistīts ar apmeklētāju kritumu Muzeju naktī, jo Kultūras ministrija aicināja apmeklēt nelielos un ārpus Rīgas atrodošos muzejus.

2019. gadā pieaudzis muzeja darbinieku apkalpoto ekskursiju skaits no 526 līdz 581. (Latvijas Kara muzejā - 327, Ziemassvētku kauju muzejā - 213, O. Kalpaka muzejā un piemiņas vietā "Airītes" - 41 ekskursija). Palielinājās iedzīvotāju un ārvalstu pētnieku interese par dažādiem Latvijas vēstures jautājumiem un muzeja materiāliem, sniegta 762 konsultācijas.

Palielinājies novadīto izglītojošo (muzejpedagoģisko) nodarbību skaits, kuras tiek piedāvātas projekta "Skolas soma" ietvaros. Muzeja darbinieki vadījuši 389 tematiskas nodarbības skolēniem, tostarp, 214 - Latvijas Kara muzejā, 171 - Ziemassvētku kauju muzejā, četras - O. Kalpaka muzejā. Viena no pieprasītākajām nodarbībām Latvijas Kara muzejā joprojām bija nodarbība "Kā kļūt par karavīru", to pasūtīja 81 grupa, otra pieprasītākā nodarbība bija "No Lāčplēša leģendas līdz Lāčplēša ordenim"- 46 grupas. Tika izstrādātas trīs jaunas nodarbības projektam "Skolas soma", kuras atbilst kompetenču izglītības modulim un tiks iekļautas 2020. gada piedāvājumā. Turpinājās projekts - Rīgas sociālo dienas centru bērnu un jauniešu muzeja apmeklējums, to Latvijas Kara muzejs organizē sadarbībā ar Valsts policijas Rīgas reģionālo pārvaldi.

Plašākie muzeja organizētie pasākumi bija Muzeju nakts 18. maijā (apmeklētāji Rīgā Latvijas Kara muzejā - 5685, Ziemassvētku kauju muzejā - 222, O. Kalpaka muzejā un piemiņas vietā "Airītes"- 482) un Lāčplēša Kara ordeņa kavalieru dzimtu saiets 9. novembrī (250 apmeklētāji). Oskara Kalpaka muzeja rīkotajā pulkveža O. Kalpaka piemiņas pasākumā "Airītēs" piedalījās 435 cilvēki, Ziemassvētku kauju muzejā rīkotajā kauju piemiņas pasākumu apmeklēja 334 interesenti.

Valsts simtgades un Lāčplēša dienai veltītie pasākumi - lentīšu locīšana, koncerti, pasākumi bērniem un pieaugušajiem, pārgājieni risinājās vairākas dienas. Tajos kopumā piedalījās 11 649 cilvēki. Atzīmējams ir O. Kalpaka muzeja 17. novembrī rīkotais lāpu gājieni "No Kalpaka muzeja līdz Kalpaka laukumam Saldū", kurā piedalījās 80 Saldus novada ļaudis.

Muzejs sadarbojās un atbalstīja citu ierosmes muzeja profilam atbilstošu pasākumu rīkošanā, piemēram, Otrā pasaules kara dalībnieka Jāņa Blūma sarakstītās grāmatas "Pazudušā karavīra atmiņas" prezentēšana LKM, Oskara Kalpaka muzejā notika Jaunlutiņu amatiereteātra izrāde par vēsturi, Ziemassvētku kauju muzejā biedrības "Meža takas skrējieni" rīkotais skrējieni "Patriots".

Starptautiskā sadarbība

Sadarbībā ar Slovērijas, Ukrainas, Polijas vēstniecībām tika eksponētas šo valstu sagatavotās izstādes. Polijas izstāde bija veltīta Otrā pasaules kara tematikai, Ukraina eksponēja fotogrāfes K. Fetisovas foto par notikumiem Ukrainā.

Plaša sadarbība bija ar Francijas un Lielbritānijas vēstniecībām, piedaloties un atbalstot šo valstu izstāžu un semināru projektus par sabiedroto līdzdalību Latvijas Neatkarības karā. No Lielbritānijas majora Kīnana pēctečiem tika saņemta eksponēšanai muzejā piemiņas zīme, kuru Latvijas prezidents K. Ulmanis dāvinājis britu militārās misijas majoram Kīnanam.

Vērienīgs sadarbības projekts bija Latvijas Kara muzeja izstāde Spānijā, Toledo Armijas muzejā. Muzeja darbinieki sadarbojās ar ārvalstu zinātniekiem, sniedzot informāciju par Latvijas vēstures notikumiem un muzeja krājumu, piedalījās zinātniskajās konferencēs ārvalstīs.

Infrastruktūra

Pērn atbalstītas muzeja ieceres Oskara Kalpaka muzeja un piemiņas vietas "Airītes" attīstībai. Tika izsludināts iepirkums saimniecības ēkas būvprojekta

izstrādei. Turpināta muzeja stratēģijā noteiktā uzdevuma - krājumu glabāšanas apstākļu uzlabošana, iegādātas iekārtas vienai krātuvei.

Finanses

2019. gadā muzeja darbības nodrošināšanai izlietoti 1 465 784 EUR. Sagatavoti un iesniegti Kultūrkapitāla fonda konkursam pieci projekti, no tiem atbalstīti trīs projekti par summu 14 500 EUR.

Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra

Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra (LĢIA) īsteno valsts politiku ģeodēzijas, kartogrāfijas un ģeotelpiskās informācijas jomā, iegūst, apstrādā un uztur ģeodēziskos un kartogrāfiskos pamatdatus militārajām un civilajām vajadzībām, kā arī nodrošina ģeotelpisko pamatdatu informācijas sistēmas darbību.

2019. gadā ģeodēzijas jomā turpinājās darbi, lai modernizētu ģeodēzisko atskaites sistēmu, un pilnveidotu sasaisti ar Eiropas Zemes atskaites sistēmu ETRS89, kā arī nodrošinātu Latvijas 1992. gada ģeodēziskās sistēmas (LKS-92) starptautisku piesaisti Zemes rotācijas elipsoīdam GRS-80, šo darbu ietvaros iegūti ģeodēziskie raksturlielumi no G0 punktiem Vaiņodē un Alūksnē, veikta šo datu analīze un apstrāde, pabeigta jaunas G0 bāzes stacijas "Daugavpils" ierīkošana.

Pērn tika uzsākta pastāvīgo globālās pozicionēšanas bāzes staciju sistēmas "Latvijas Pozicionēšanas sistēma" (LatPos) modernizācija, kuras laikā esošo bāzes staciju antenas tiek nomainītas uz modernākām, individuāli kalibrētām antenām. Savukārt bāzes staciju uztvērēji tiek mainīti uz tādiem, kas spēj uztvert signālus no visām globālās navigācijas satelītu sistēmām GPS-NAVSTAR, GLONASS, BeiDou un Galileo. Lai optimizētu sistēmas pārklājumu, veikta staciju izvietojuma pārplānošana, kā rezultātā četrās vietās uzstādītas jaunas bāzes stacijas (Aizpute, Kolka, Ludza un Barkava), savukārt Rēzeknes pastāvīgā bāzes stacija beigusi savu darbību.

Neskatoties uz modernizācijas darbiem, nodrošināta nepārtraukta LatPos pakalpojuma darbība.

Aizvadītajā gadā veikta valsts ģeodēzisko punktu apsekošana un sakārtošana Kurzemes reģionā. Visi iegūtie dati pēc apstrādes tika uzkrāti Ģeodēziskā tīkla informācijas sistēmā, līdz ar to pilnībā pabeidzot valsts ģeodēziskā tīkla punktu apsekošanas četrus gadu ciklu. Turpinājās valsts kombinētā ģeodēziskā tīkla izveidošana, šajā tīklā katram ģeodēziskajam punktam tiek noteikti visi iespējamie raksturlielumi - koordinātas, augstums un gravimetriskā vērtība. Šo darbu ietvaros ir uzskaitīti 46 valsts ģeodēziskā tīkla punkti. Ierīkoti trīs jauni absolūtie gravimetriskie punkti (Alūksnē, Daugavpilī un Vaiņodē), un sadarbībā ar Somijas Zemes dienestu veikti uzmērījumi un iegūtas augstas precizitātes Zemes smaguma spēka vērtības, kas tiks izmantotas valsts ģeodēziskās atskaites sistēmas modernizēšanai.

LĢIA turpināja piedalīties UNESCO Pasaules mantojuma objekta - Strūves ģeodēzisko loka saglabāšanas un popularizēšanas aktivitātes. 2019. gada augustā, sadarbībā ar Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi, UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju, Madonas novada fondu un Cesvaines pašvaldību tika atjaunots vēsturiskais loka punkts "Nessaule-kalns". Lai popularizētu Strūves ģeodēzisko loku, aģentūras ģeodēzijas eksperti piedalījās starpvalstu sadarbības projektā "Strūves maršruta tīkls".

Pērn tika sniegts ģeodēziskais atbalsts NBS – artilēristi iepazīstināti ar globālās pozicionēšanas un tahimetra mērījumu pamatiem, kā arī tika izveidota kompasas kalibrēšanas vieta Zemessardzes mācību centram Dobelē.

LĢIA turpināja darboties dažādās starptautiskās ģeodēzijas jomas darba grupās, piemēram, Ziemeļvalstu Ģeodēzijas komisijas darba grupās par ģeoīdu un augstumu sistēmu, ģeodinamiku, globālo pozicionēšanu un ģeodēziskajām atskaites sistēmām.

Veicot Latvijas rietumu daļas aerofotografēšanu

2. nodaļa

20 650 km² platībā, uzsākts valsts teritorijas aerofotografēšanas 7. cikls (2019.-2021. gads). Nodrošināta iegūto datu pieņemšana, apstrāde un ortofotokaršusagatavošana. Ieviesta jaunā tehnoloģija un programmatūra tālīzpētes datu apstrādē, kas nodrošinās ne tikai kvalitatīvāku aerofotografēšanas datu apstrādi, bet arī radīs iespēju izveidot jaunus produktus un pakalpojumus, piemēram, dažāda veida digitālos augstuma modeļus, izveidot sistēmu apvidus izmaiņu analīzei, ko perspektīvā varētu iekļaut citu ģeotelpisku datu sagatavošanas tehnoloģijās. LĢIA turpināja izmantot bezpilota lidaparātu tehnoloģijas kā atbalstu topogrāfisko karšu sagatavošanas procesiem. Pērn veikta atsevišķu teritoriju aerofotografēšana Daugavpilī un Ludzā ar 3 cm izšķirtspēju. Atbilstoši jaunajam valsts regulējumam, Civilās aviācijas aģentūra piešķīra LĢIA bezpilota gaisa kuģa ekspluatanta numuru, un vairāki aģentūras darbinieki saņēma bezpilota gaisa kuģa pilota sertifikātus.

2019. gada beigās, pēc datu iegūšanas par pēdējo teritoriju Vidzemē ar teritorijas platību 11 635 km² tika pabeigta Latvijas teritorijas vienlaidus aerolāzerskenēšana, kas sākās 2013. gada rudenī. Nodrošināta iegūto datu pieņemšana, daļēji veikta to apstrāde un digitālā reljefa modeļa pamatdatu sagatavošana. Turpinājās arī digitālā, topogrāfiskajām kartēm paredzētā reljefa slāņa sagatavošana horizontāļu veidā no aerolāzerskenēšanas datiem.

Aizvadītajā gadā LĢIA uzsākta ūdensteču un ūdenstilpju skenēšanas testa pilotprojektu, lai iegūtu ticamus datus par nozīmīgāko ūdensteču un ūdenstilpju dziļumiem, jo šāda informācija, kas ir īpaši nozīmīga militāriem mērķiem, faktiski nav pieejama. Testa pilotprojekta ietvaros iegūti dati par Daugavas upi posmā no Ķeguma HES līdz Rīgas HES ar kopējo platību 36 km².

Sadarbībā ar Ziemeļvalstu un Baltijas vadošajām valsts iestādēm ģeotelpiskās informācijas jomā 2019. gada 28. un 29. novembrī LĢIA organizēja ikgadējo starptautisko tālīzpētes speciālistu sanāksmi. Šī sanāksme Latvijā notika pirmo reizi. Sanāksmē kopā

ar dalībniekiem no Latvijas piedalījās 28 ārvalstu vadošie tālīzpētes jomas eksperti – no Dānijas, Islandes, Somijas, Zviedrijas, Norvēģijas, Lietuvas un Igaunijas.

Nodrošināta ģeotelpisko pamatdatu sagatavošana un aktualizēšana militārajām un civilajām vajadzībām – sagatavotas topogrāfiskās kartes mērogos 1:10 000, 1:25 000, 1:50 000 un 1:100 000. Pabeigta topogrāfisko plānu mērogā 1:2 000 sagatavošana Daugavpils, Siguldas un Ludzas pilsētām, turpināta datu sagatavošana par Liepājas un Jelgavas pilsētām.

Regulārā apjomā uzsākta topogrāfiskās kartes mērogā 1:10 000 datu sagatavošanu atbilstoši vienotajam kodējumam. Šis kodējums nodrošinās topogrāfiskās kartes mērogā 1:10 000 datu savietojamību ar citu mērogu (1:25 000 – 1:100 000) topogrāfiskajām kartēm, kā arī perspektīvā ļaus ieviest automatizāciju visu mērogu topogrāfisko karšu sagatavošanā, par pamatu tām ņemot tieši topogrāfisko karti mērogā 1:10 000. Atbilstoši šai tehnoloģijai sagatavotas 87 nosacītās karšu lapas Dienvidlatgales teritorijā.

Turpinājās Vietvārdu datubāzes papildināšana, tajā no jauna ievadīti 1255 un koriģēti 3364 vietvārdi, iezīmētas 12 jaunas un precizētas 426 esošās ūdensteču līnijas. 2019. gada beigās datubāzē bija 172 526 vietvārdi, kas attiecas uz 128 266 ģeogrāfiskajiem objektiem. Tipogrāfija “Latvijas karte” pērn izpildīja 357 dažādus aizsardzības resora pasūtījumus un tiražēja 393 dažādas karšu lapas. Lai palielinātu tipogrāfijas darba efektivitāti un kvalitāti, gada nogalē tika iegādāta jauna tehnika – divas digitālās drukas iekārtas, papīra locīšanas un spirāļošanas iekārtas.

2019. gadā LĢIA sasniegusi teicamus rezultātus Starptautiskās augstas izšķirtspējas augstumu datu apmaiņas programmā TREx, kas paredz digitālā augstuma modeļa datu sagatavošanu par projekta dalībvalstu interešu teritorijām un šo datu savstarpēju apmaiņu. Latvijai ir labākais rādītājs TREx datu sagatavošanas plāna izpildē starp aptuveni 30 dalībvalstīm.

Sadarbojoties ar Igaunijas un Lietuvas atbildīgajām struktūrām, sagatavots jauns izdevums Baltijas valstu zemo lidojumu kartei mērogā 1:500 000, kas tiek izmantota Baltijas valstu gaisa telpas patrulēšanas un glābšanas darbu vajadzībām.

LĢIA 2019. gada 11. jūnijā saņēma kvalitātes pārvaldības sistēmas sertifikātu, kas apliecina atbilstību standarta ISO 9001:2015 prasībām. Sertificētā darbības sfēra ietver procesus, kas saistīti ar aeronavigācijas datu un aeronavigācijas informācijas ģenerēšanu, sagatavošanu, apstrādi, uzglabāšanu un sniegšanu. Sertifikācijas procesu veica “Bureau Veritas Latvia”. Aģentūra gatavo digitālos datus par gaisa kuģu lidojumiem potenciāli bīstamiem objektiem (šķēršļiem) visā valsts teritorijā, kuru augstums virs to atrašanās vietas reljefa ir 100 metri vai vairāk un aeronavigācijas vajadzībām paredzēto digitālo reljefa (apvidus) modeli visai valsts teritorijai.

Nodrošināta ģeotelpisko pamatdatu informācijas sistēmas (ĢPIS) darbība, tai skaitā nodrošinātas ģeotelpisko datu tīmekļa pakalpes dažādu valsts informācijas sistēmu vajadzībām. Izstrādāta jauna aplikācija valsts ģeodēziskā tīkla datubāzei, izstrādāta jaunā LĢIA Karšu pārlūka testa versija. Pēc AM pieprasījuma izstrādāta speciāla interneta platforma, kas veltīta Latvijas armijas simtgadei (www.neatkaribaskars.lv). Lai uzlabotu ĢPIS darbību un veiktspēju, datu sagatavošanas tehnoloģijas, pērn uzsākta LĢIA informācijas un komunikāciju tehnoloģiju infrastruktūras modernizācija.

Nodrošināta LĢIA sagatavotās un uzturētās ģeotelpiskās informācijas izplatīšana un pakalpojumu sniegšana – pieprasījuma reģistrā fiksēti 272 pieteikumi ģeoinformācijas jomā, 526 pieteikumi LatPos pakalpojuma abonēšanai (kopējais reģistrētais aktīvo lietotāju skaits – 1352). Pērn vispopulārākais LĢIA bezmaksas pakalpojums bija LatPos abonēšana un Karšu pārlūka (<https://kartes.lgia.gov.lv>) izmantošana, vispieprasītākie dati – no aerolāzerskenēšanas datiem sagatavotie digitālā augstuma modeļa pamatdati, topogrāfiskās kartes un

plāni.

Sākot ar 2019. gada 2. pusgadu, kad LĢIA visas savas atvērtās datu kopas pārcēla uz Valsts vienotā loģiskā datu centra infrastruktūru, LĢIA pilnībā nodrošināja savu saistību izpildi ģeotelpisko datu atvēršanā, kā to paredz Ministru kabineta 2017. gada 25. jūlija sēdes protokollēmums (prot. Nr.37, 1.§) un citi tam sekojošie Ministru kabineta lēmumi. Valsts vienotajā loģiskā datu centrā tika ievietotas ne tikai 6. cikla (2016.-2018. gads) ortofotokartes krāsainajā spektrā, bet arī papildus datu kopas - no aerolāzerskenēšanas datiem sagatavotos digitālā augstuma modeļa pamatdatus un 6. cikla ortofotokartes infrasarkanajā krāsu spektrā visas Latvijas teritorijai. Visi LĢIA atvērtie dati ir pieejami no LĢIA mājas lapas (www.lgia.gov.lv/lv/atvertie-dati), kā arī no valsts vienotā ģeotelpiskās informācijas portāla (Ģeoportāla) (<https://geolatvija.lv>) un no Latvijas Atvērto datu portālā (<https://data.gov.lv>).

Uzturēta un aktualizēta informācija LĢIA oficiālajā mājas lapā (www.lgia.gov.lv) un LĢIA Produktu un pakalpojumu mājas lapā (<http://map.lgia.gov.lv>). Sagatavotas, aktualizētas un publicētas LĢIA produktu un pakalpojumu kartītes, kas izvietotas gan valsts pārvaldes pakalpojumu portālā “Latvija.lv”, gan Ģeoportālā.

Pērn tika turpināta arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 14. marta direktīvas Nr.2007/2/EK “Par Telpiskās informācijas infrastruktūru Eiropas Kopienā (INSPIRE)” prasību izpilde attiecībā uz LĢIA pamatdatiem un elektroniskajiem pakalpojumiem.

LĢIA Arhīvs un aprites materiālu fonds turpināja sniegt konsultācijas jautājumos, kas saistīti ar vēsturiskajiem un jaunākajiem ģeodēzijas un kartogrāfijas materiāliem.

Atbilstoši uzdevumam noteikt valsts robežas līniju un valsts robežzīmju ģeodēziskās koordinātas un sastādīt demarkācijas kartes, turpinājās Latvijas Republikas un Baltkrievijas Republikas valsts

2. nodaļa

robežas uzturēšanas darbi.

Militārās izlūkošanas un drošības dienests

Militārās izlūkošanas un drošības dienests (MIDD) ir valsts drošības iestāde, kas veic militāro pretizlūkošanu, izlūkošanu un citus Valsts drošības iestāžu likumā un citos normatīvos aktos noteiktos uzdevumus.

2019. gadā MIDD pildīja Valsts drošības iestāžu likumā un citos normatīvos aktos tam noteiktos uzdevumus:

- nodrošināja AM, tās padotībā esošās iestādes un NBS ar to darbībai nepieciešamo pretizlūkošanas un izlūkošanas informāciju;
- veica ievērojamu darba apjomu, lai atklātu un sadarbībā ar citām valsts drošības iestādēm novērstu ārvalstu speciālo dienestu, kā arī organizāciju vai atsevišķu personu graujošo darbību (spiegošanu, sabotāžas, pretvalstisku darbību vai terorismu) AM, tās padotībā esošajās iestādēs un NBS;
- veica pasākumus, lai aizsargātu valsts noslēpumu AM, tās padotībā esošajās iestādēs un NBS, un kontrolēja to izpildi;
- pārbaudīja pretendentes, kas vēlas saņemt speciālās atļaujas (licences), kuras izsniedz AM atsevišķu licencēšanai pakļautu komercdarbības veidu veikšanai, kā arī sniedza atzinumus par speciālo atļauju izsniegšanu;
- veica personu un telpu atbilstības drošības prasībām pārbaudes AM, tās padotībā esošajās iestādēs, NBS, militārajos objektos, kā arī iestādēs, organizācijās un komercsabiedrībās, kuru darbība ir saistīta ar valsts noslēpumu militārās aizsardzības jomā;
- saskaņā ar MK 2011. gada 22. jūnija rīkojumu Nr. 264 "Par Latvijas Republikas institūciju atbildības sadalījumu Ziemeļatlantijas līguma organizācijas komitejās, darba grupās un Ziemeļatlantijas līguma organizācijas padotībā esošajās organizācijās" nodrošināja dalību NATO aģentūrās, komitejās un darba grupās;
- kā Latvijas Republikas nacionālā signālu izlūkošanas iestāde veica un kontrolēja signālu izlūkošanu, kā arī nodrošināja iegūtās informācijas aizsardzību;
- kā informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcija īstenoja informācijas tehnoloģiju drošības pasākumus, nodrošināja informācijas apriti par AM, tās padotībā esošajās iestādēs un NBS konstatētajiem drošības incidentiem, kā arī veica citus Informācijas tehnoloģiju drošības likumā minētos uzdevumus.

Vienlaikus MIDD pildīja citus normatīvajos aktos un starptautiskajos līgumos, kā arī MK un AM noteiktos uzdevumus, t.sk. nodrošināja efektīvu informācijas apmaiņu ar NATO un ES struktūrām un partnervalstīm, veica fiziskās drošības pasākumu pārbaudi MIDD kompetencē esošajos nacionālajai drošībai svarīgajos objektos (kritiskajā infrastruktūrā).

Nacionālie bruņotie spēki

Nacionālie bruņotie spēki ir militāro formējumu kopums, ko veido militāri organizēta, apmācīta un apbruņota tautas daļa, kura aizsargā Latvijas valsts suverenitāti, teritoriālo nedalāmību un tās iedzīvotājus no agresijas.

NBS ieguldījums valsts aizsardzības sistēmā pērn bija saistīts ar kaujas gatavības spēju uzturēšanu un pilnveidošanu iespējamā valsts apdraudējuma novēršanai un pārvarēšanai, ieguldījumu starptautiskās operācijās un atbalsta sniegšanu civilajai sabiedrībai avāriju, ugunsdzēsības, meklēšanas un glābšanas darbos, terorisma draudu novēršanā, sabiedriskās kārtības uzturēšanā un apdraudējumu izraisīto seku likvidēšanā. Tika saglabāta gatavība veikt arī citus, likumos un starptautiskajos līgumos, noteiktos uzdevumus.

Personāla apmācība

NBS Mācību vadības pavēlniecības (MVP) pakļautībā esošajās skolās tika uzsākti 13 jauni apmācību kursi. Kopumā pērn MVP skolās un mācību centros tika realizēti 268 kursi, kuros savu kvalifikāciju paaugstināja 3604 NBS karavīri un civilie darbinieki, kā arī 26 Partnerattiecību mieram (PfP) valstu karavīri.

Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā (NAA) studējošo un mācību spēku mobilitātes veicināšanai tika īstenota ERASMUS (+) programmas un partnervalstu sadarbība. Tikai veikta arī NAA akreditēto programmu pārakreditācija - akreditācija ir pagarināta līdz 2023. gada 31. decembrim.

2019. gadā NAA absolvēja un ieguva pirmo virsnieka pakāpi leitnants 47 kadeti, no tiem profesionālo bakalaura studiju programmu "Sauszemes spēku militārā vadība" pabeidza - 21 kadets, profesionālo bakalaura studiju programmu "Gaisa spēku militārā vadība" – septiņi kadeti, profesionālo bakalaura studiju programmu "Jūras spēku militārā vadība" – septiņi kadeti, Komandējošā sastāva virsnieka programmu apguva 12 kadeti. Savu profesionālo kvalifikāciju paaugstināja 67 karavīri, no tiem Virsnieka speciālista pamatkursā – 16 karavīri, Jaunākā štāba virsnieka kursā – 27 karavīri, Vecākā virsnieka speciālista kursā – 10 karavīri, Jūras spēku Vidējā līmeņa vadības štāba virsnieka kursā – 14 karavīri.

Tika organizēta un vadīta BALTBAT 2020 mācību sertifikācija, kā arī Ukrainas bruņoto spēku instruktoru apmācība Ukrainā.

Darbības procesa uzlabošanai, pērn tika pilnveidots arī MVP radiosakarņu tīkls.

Lielākās vietējās un starptautiskās mācības

2019. gadā militāro mācību ciklā vienotā scenārijā bija apvienotas NBS vienību rudens lauka taktiskās mācības, tostarp Sauszemes spēku Mehanizētās

kājnieku brigādes organizētās starptautiskās militārās mācības "Sudraba bulta", Zemessardzes brigāžu mācības "Zobens", Gaisa spēku mācības "Gaisa dūre", Jūras spēku mācības "Flotex", Mācību vadības pavēlniecības mācības "Wise Adder", Štāba bataljona mācības "Zibens" un Militārās policijas mācības "Kodols".

Lai nodrošinātu Latvijas saistību NATO kolektīvajā aizsardzībā izpildi, pērn NBS karavīri piedalījās tādās starptautiskajās mācībās, kā „Baltic Protector 2019” un „Wessex Storm 2019”.

Dalība starptautiskajās operācijās un spēku struktūrās

Pērn skaitliski lielākais NBS ieguldījums bija dalība starptautiskajā apmācību misijā Afganistānā "SOLUTE SUPPORT", kurā piedalījās 101 NBS karavīrs.

45 NBS karavīri piedalījās NATO reaģēšana spēkos (NATO *Response Force - NRF*) VJTF (L) sastāvā, bet 108 NBS karavīri – *NRF Initial Follow on Forces Group* (IFFG) sastāvā. NRF mērķis ir nodrošināt NATO gatavību nekavējoties iesaistīties pilna spektra operācijās jebkurā reģionā.

Seši NBS karavīri piedalījās arī Eiropas Savienības (ES) apmācību misijā "EUTM" Malī, kuras uzdevums ir atbalstīt Malī bruņoto spēku apmācību un reorganizāciju. Savukārt septiņi NBS karavīri piedalījās ANO misijā "MINUSMA" Malī, kuras galvenie uzdevumi ir nodrošināt stabilitāti un drošību, aizsargāt civilos iedzīvotājus, atbalstīt nacionālo politisko dialogu, asistēt valsts pārvaldes un drošības iestāžu darbības atjaunošanā.

Divi NBS karavīri piedalījās ES pretpirātisma operācijā "ATALANTA" pie Somālijas krastiem, kuras uzdevums ir aizsargāt humānās palīdzības piegādi un nodrošināt kuģošanas ceļu drošību reģionā. Divi NBS karavīri piedalījās arī ES militārajā nelegālo migrantu kontrabandas apturēšanas un migrantu plūsmas ierobežošanas jūras spēku

2. nodaļa

operācijā Vidusjūrā “*Sophia*”.

Tika turpināta arī dalība pret teroristisko organizāciju “Islāma valsts” vērstajā starptautiskās koalīcijas militārajā operācijā Irākā “*Inherent Resolve*”, kurā piedalījās 12 NBS karavīri.

Pagājušajā gadā Latvija turpināja piedalīties Apvienotās Karalistes vadītajā Apvienoto reaģēšanas spēku (*Joint Expeditionary Force – JEF*) struktūrā, kurā piedalījās 100 NBS karavīri. Apvienoto reaģēšanas spēku mērķis ir izveidot ātri reaģējošus, apmācītus un ekipētus spēkus, kuri spētu reaģēt uz jebkāda veida konfliktiem, tostarp piedalīties ANO, NATO un Eiropas Savienības operācijās.

Deviņi NBS karavīri piedalījās ES kaujas grupas EUBG2020/2 vienības sagatavošanas posmā. ES kaujas grupu galvenais uzdevums ir sniegt palīdzību ES dalībvalstīm un citām valstīm, kas lūdz palīdzību, un, kurās izraisās krīze, kuru nav iespējams atrisināt diplomātiskā ceļā, vai arī, ja izceļas ārēji vai iekšēji militāri draudi, nemieri un konflikti.

Viens NBS karavīrs piedalījās NATO Jūras operāciju vadības un atbalsta spēkos “*STRIKEFORNATO*”, kas ir nozīmīga iespēja kā sabiedroto un partnervalstu spēkiem uzlabot spējas sadarboties un stiprināt iemaņas, kas nepieciešamas reģionālās drošības stiprināšanā. Viens NBS karavīrs piedalījās arī Spānijas Jūras spēku vadītajā štābā “*SPMARFOR*”.

NBS sniegtais atbalsts civilajai sabiedrībai

Jūras spēku (JS) Krasta apsardzes dienesta Jūras meklēšanas un glābšanas koordinācijas centra vadītajās glābšanas operācijās JS peldlīdzekļi iesaistīti 44 reizes, izglābti pieci cilvēki.

25 JS peldlīdzekļi tika iesaistīti 24 cilvēku meklēšanas un glābšanas operācijās, izglābts viens cilvēks. Piecās MEDEVAC, MEDICO operācijās tika iesaistīti divi JS peldlīdzekļi, izglābts viens cilvēks.

Divi JS peldlīdzekļi tika iesaistīti divās glābšanas

operācijās uz sēkļa uzsēdošos kuģu glābšanai, savukārt četri JS peldlīdzekļi tika iesaistīti četrās operācijās „kuģis zaudējis vadības spēju”.

JS peldlīdzekļi 15 reizes tika iesaistīti Valsts vides dienesta (VVD) Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldes (JIŪP) vides inspektoru zvejas reidu nodrošināšanā. Reidu laikā jūrā tika veiktas 67 zvejas kuģu pārbaudes un 80 zvejas rīku pārbaudes

JS Latvijas teritoriālajā jūrā mācību laikā iznīcinājuši 47 jūras mīnas un vienu torpēdu. Savukārt ārpus militārajām mācībām iznīcināta viena torpēdas gaisa sekcijas daļa, viens 82mm mīnmetēja lādiņš, četri 105mm artilērijas lādiņi, divi 110mm artilērijas lādiņi un divas torpēdas.

Gaisa spēki (GS) veikuši 14 slimnieku transportēšanu, sešus ugunsgrēku dzēšanas darbus ar GS helikopteri. Tāpat GS 12 gadījumos nodrošinājuši cilvēku meklēšanu no gaisa.

Militārā policija trīs gadījumos sniegusi atbalstu Valsts Policijai sprādzienbīstamu priekšmetu meklēšanā.

Zemessardze (ZS) piecos gadījumos iesaistījies pazudušu cilvēku meklēšanā. ZS arī trīs gadījumos sniegusi atbalstu Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam (VUGD) ugunsgrēku dzēšanā, bet vienā gadījumā atbalstu VUGD ar ķīmisko vielu noplūdi.

ZS joprojām iznīcina lielu skaitu nesprāgušo lādiņu, kas tiek atrasti visā Latvijas teritorijā. Pērn ZS iznīcināja 5817 sprādzienbīstamus priekšmetus un 82 844 vieglās strēlnieku munīcijas vienības.

3. nodaļa Aizsardzības ministrijas personāls

2019. gadā AM bija apstiprinātas 258 amata vietas. Strādājošo skaits 2019. gada 31. decembrī bija 243, no tiem 169 ierēdņi, 49 darbinieki un 25 karavīri.

AM administratīvo vadību 2019. gadā nodrošināja trīs valsts sekretāra vietnieki (politikas jautājumos, nodrošinājuma jautājumos un finanšu jautājumos), izpildsekretārs militāro spēju attīstības jautājumos, 10 departamentu direktori un pieci patstāvīgo nodaļu vadītāji.

Aizvadītajā gadā reorganizēts Krīzes vadības departaments, apvienojot Civilmilitārās sadarbības nodaļu un Mobilizācijas un uzņēmējvalsts atbalsta plānošanas nodaļu, izveidota Visaptverošas valsts aizsardzības ieviešanas koordinācijas nodaļa.

Darbu starptautiskajās organizācijās, t.sk. *NATO* struktūrās, pērn veica 77 AM darbinieki un karavīri, t.sk. četri aizsardzības atašeji, divi aizsardzības padomnieki, 10 pārstāvji starptautiskā organizācijā, viens vecākais referents, viens vecākais grāmatvedis, divi vecākie eksperti. Militāro pārstāvju grupas (MPG) ietvaros militāro dienestu ārvalstīs pildīja 57 NBS karavīrs.

2019. gadā AM pieņemti darbā 39 jauni darbinieki t.sk. ierēdņu amatos iecelti 20 darbinieki un ierotēti četri karavīri. 2019. gadā AM no darba atbrīvoti – 38 darbinieki, t.sk. septiņi – pēc paša vēlēšanās, divi – sasniedzot pensijas vecumu, 10 – pamatojoties uz savstarpēju vienošanos, viens – darbinieku skaita samazināšana, 10 – sakarā ar termiņa izbeigšanos, viens – sakarā ar pārbaudes neizturēšanu, trīs – pārcelti uz citām iestādēm, četri karavīri rotēti uz NBS.

Aizvadītajā gadā AM strādāja 153 (63%) sievietes un 90 (37%) vīrieši. 17.3% darbinieku bija vecumā no 20 līdz 29 gadiem, 32.5% – vecumā no 30 līdz 39 gadiem, 35.8% – vecumā no 40 līdz 49 gadiem, 10.3% – vecumā no 50 līdz 59 gadiem un 4.1% – vecumā no 60 gadiem.

4.5% AM darbinieku ir vidējā profesionālā izglītība, bet 95.5% augstākā izglītība (t.sk. 39.1% – bakalaura un 52.7% – maģistra grāds).

Aizvadītajā gadā bērna kopšanas atvaļinājumā atradās 10 darbinieki.

2019. gadā ministrija izsludināja 24 konkursus uz 22 amata vietām, uz kurām kopumā pieteicās 183 pretendenti.

4. nodaļa. Komunikācija ar sabiedrību

4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi

2019. gadā AM informēja sabiedrību par Latvijas armijas un Neatkarības kara 100. gadadienu, aizsardzības nozares aktualitātēm, nozīmīgākajiem spēju attīstības projektiem, visaptverošas valsts aizsardzības un valsts aizsardzības mācības ieviešanu, nacionālajām un starptautiskajām militārajām mācībām, NATO veiktajiem pasākumiem reģionālās drošības stiprināšanā, kā arī Latvijas ieguldījumu starptautiskās drošības stiprināšanā.

AM un NBS uzsāka vērienīgas Latvijas armijas un Neatkarības kara 100. gadadienas svinības, kas turpinās arī 2020. gadā. Svētku pasākumi norisinājās hronoloģiski atbilstoši vēstures notikumiem visā valstī, atspoguļojot to vēsturisko virzību Latvijas teritorijā un izšķirošās cīņas. AM skaidroja sabiedrībai Latvijas armijas un Neatkarības kara 100. gadadienas nozīmīgākos notikumus un informēja par iespējām apmeklēt nozares organizētos svētku pasākumus.

2019. gadā AM skaidroja budžeta izlietojumu aizsardzības nozares iepirkumiem, uzsverot, ka lielākie finanšu resursi paredzēti transportlīdzekļu, munīcijas, bruņojuma un individuālā ekipējuma iegādei. Pērn tika sniegta informācija par "SAAB Dynamics AB" prettanku granātmetēju "AT4", kā arī munīcijas granātmetējiem "Carl Gustav" un automātiskajiem granātsāvējiem "GMG" iegādi. Tāpat sabiedrība tika informēta par 582 6x6 motortehnikas vienību iegādi NBS vajadzībām.

AM informēja sabiedrību arī par 2019. gadā uzsāktu NBS nodrošinājuma reformu, kā arī par investīcijām militārās infrastruktūras attīstībā, norādot, ka pērn par 39 148 652 eiro pabeigti kopskaitā 11 infrastruktūras objekti.

AM informēja sabiedrību arī par Latvijas aizsardzības

industrijas nozīmi valsts aizsardzības spēju attīstībā, organizētajiem un atbalstītajiem pasākumiem uzņēmēju iesaistīšanā, kā arī sniegto nozares atbalstu vietējiem uzņēmējiem.

Visa gada garumā AM informēja sabiedrību par Latvijas karavīru un zemessargu dalību vairāk nekā 130 militārajās mācībās un vingrinājumos, kā arī sniegto atbalstu sabiedrībai. AM proaktīvi informēja sabiedrību par lielākajām militārajām mācībām Latvijā "Namejs 2019", kurās piedalījās vairāk nekā 3000 karavīru, vairāk nekā 2300 zemessargu, sabiedroto bruņoto spēku karavīri, rezerves karavīri, rezervisti, aizsardzības nozares civilie darbinieki, kā arī policisti un robežsargi.

2019. gadā AM informēja arī par NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas Latvijā aktualitātēm, ziņojot par dalību militārajās mācībās kopā ar NBS, tādējādi uzlabojot savietojamību ar reģionālajiem sabiedrotajiem, lai spētu reaģēt uz drošības vides izaicinājumiem. Tāpat AM turpināja informēt sabiedrību par citiem NATO pasākumiem valsts drošības stiprināšanā, tostarp patrolēšanas misiju NATO gaisa telpā virs Baltijas un NATO 1. pastāvīgās jūras pretmīnu grupas (SNMCMG1) dežūrām Baltijas jūrā.

Pērn AM turpināja sabiedrības informēšanu par visaptverošas valsts aizsardzības ieviešanu. 2019. gadā AM rosināja veidot visaptverošu valsts aizsardzības sistēmu, kura ietver ne tikai valsts aizsardzības jomas vai valsts pārvaldes institūcijas, bet arī privātā sektora pārstāvjus, uzņēmumus, nevalstiskās organizācijas, iedzīvotājus un citas personas.

Pārskata periodā AM sniedza informāciju arī par Latvijas dalību starptautiskajās operācijās – NATO apmācības operācijā „*Resolute Support*” Afganistānā, pret teroristisko organizāciju “Daesh” vērstās starptautiskās koalīcijas Apvienoto spēku militārajā operācijā “*Inherent Resolve*” Irākā, Eiropas Savienības apmācības misijā Mali, Eiropas Savienības Jūras spēku Vidusjūrā “*EUNAVFOR*”

Med” militārajā operācija “*Sophia*”, ANO vadītajā visaptverošajā integrētajā stabilizācijas operācijā Mali “*Minusma*”.

2019. gadā AM turpināja darbu pie Baltijā pirmā aizsardzības un drošības tematiem veltītā portāla *sargs.lv* izstrādes, kas tika atklāts 6. novembrī. Portāla mērķi ir nodrošināt lasītājus ar operatīvu, interesantu un noderīgu informāciju par aizsardzības un drošības tematiem, veicināt sabiedrības informētību par aizsardzības jomu, stiprināt valstspiederību un patriotismu, kā arī veicināt sabiedrības medijpratību informācijas telpas apdraudējuma jomā. Portālā aptverts plašs tēmu spektrs, piemēram, NBS aktualitātes, nozares politika, uzņēmējdarbība, izglītība, ārvalstu ziņas, NATO, tehnika un ekipējums, vēsture, dzīvesstils u.c., lasītājiem piedāvājot gan aktuālo informāciju, gan noderīgus ieteikumus un notikumu plašāku analīzi.

Jauno portālu pirmo divu mēnešu laikā apmeklēja 51 528 lasītāji, bet kopējais skatījumu skaits sasniedza 88 517, kas vairāk nekā trīs reizes pārsniedz sākotnēji izvirzīto mērķi. Salīdzinot ar portāla iepriekšējās versijas apmeklētības datiem šajā pašā periodā (divu mēnešu laikā), unikālo lietotāju skaits pieaudzis par 569,11%, bet apmeklējumu skaits – par 393,76%.

Pārskata periodā pieaudzis lietotāju skaits gandrīz visos AM un NBS sociālo mediju kontos. Vislielākais lietotāju skaita pieaugums pārskata periodā bijis NBS *Instagram* un *Facebook* kontiem, tādējādi apliecinot pieprasījumu pēc informācijas foto un videoformātā.

2019. gadā *@Latvijas_armija Facebook* konts sasniedza 27 600 sekotāju, bet AM konts – 1 573 sekotāju. Plašās auditorijas un daudzveidīgo satura formātu dēļ *Facebook* ir primārā sociālo mediju platforma komunikācijai gan ar iekšējo, gan ārējo auditoriju.

NBS *Instagram* konts *@latvijas_armija* pērn sasniedza 9325 sekotāju, dubultojot iepriekšējā pārskata periodā fiksēto sekotāju skaitu.

Savukārt NBS *Twitter* kontam *@Latvijas_armija* 2019. gadā bija 12100 sekotāju, bet AM kontam – 5 034 sekotāju. *Twitter* platforma tiek izmantota, lai ziņotu par nozares aktualitātēm, mācībām un pasākumiem u.c. operatīvās informācijas vajadzībām.

2019. gadā Latvijas armijas *Youtube* kontam bijuši 8 950 abonenti un kanālā augšupielādēti vairāk nekā 100 video, sabiedrību informējot par aktualitātēm un nozīmīgiem pasākumiem NBS ikdienā. Pārskata periodā videoklipi skatīti vairāk nekā 734 000 reizi.

Savukārt Latvijas armijas *Flickr* kontā publicētas 213 fotogalerijas, bet AM kontā – vairāk nekā 150 fotogalerijas, atspoguļojot dažādus pasākumus, vizītes, militārās mācības, parādes, notikumus u. c.

Aizsardzības nozare pērn piedāvāja plašu publisku pasākumu programmu, kas bija veltīta Latvijas armijas un Neatkarības Kara simtgadei. Pasākumi tika veltīti Kurzemes atbrīvošanas cīņu atcerei aizvadītā gada pavasarī, Cēsu kauju simtgadei 22. jūnijā, Latvijas armijas dibināšanas simtgadei 6. jūlijā, ikgadējā ugunsкура par godu brīvības cīnītājiem iedegšanai pie Latvijas Kara muzeja 8. novembrī un bermontiādes simtgades atzīmēšanai 11. novembrī.

Atzīmējot simto gadadienu kopš Latvijas armijas uzvaras pār Bermonta karaspēku, 11. novembrī ierastās Lāčplēša dienas militārās parādes pie Brīvības pieminekļa vietā notika NBS un Iekšlietu ministrijas vienību militārā parāde un tautas gājiens. Tas virzījās no 11. novembra krastmalas pāri Akmens tiltam Gaismas pils virzienā, simboliski atkārtojot ceļu, kas bija jāveic latviešu karavīriem uzvaras kaldināšanai pirms 100 gadiem. Sabiedrība tika aicināta pievienoties gājenam, ņemot līdzī lāpas un svečītes.

Latvijas armijas simtgades pasākumus apmeklēja tūkstošiem cilvēku, tie guva plašu pozitīvu publicitāti. Pasākumu organizēšanā aizsardzības nozare sadarbojās gan ar pašvaldībām, gan izglītības iestādēm un nevalstiskajām organizācijām. Papildus

4. nodaļa

centrālajiem svētku pasākumiem pērn Latvijas pašvaldībās notikuši aptuveni 70 pasākumi, lai atzīmētu Latvijas armijas simtgadi. Par godu nozīmīgajai gadadienai AM piedalījās arī *Muzeju naktī* ar militārās tehnikas izstādi un NBS mūziķu uzstāšanos. Aizvadītajā gadā tika ieguldīts arī liels darbs, lai izstrādātu Latgales atbrīvošanas simtgades pasākumu koncepciju, kur vērienīgākie publiskie pasākumi norisinājās 2020. gada janvārī Latgales pilsētās, kur pirms simts gadiem norisinājās sīvas Latvijas atbrīvošanas cīņas.

2019. gadā tika izveidota tīmekļa vietne www.neatkaribaskars.lv, kas atspoguļo gan galvenās Latvijas Neatkarības kara cīņu vietas, gan Latvijas Neatkarības kara simtgades pasākumus Latvijas kartē. Lai popularizētu adresi www.neatkaribaskars.lv, tika rīkots konkurss sociālajā tīklā *Facebook*, aicinot dalībniekus apmeklēt 10 Neatkarības kara cīņu vietas un apmeklējumu publicēt savā kontā. Tīmekļa vietni, pēc AM iniciatīvas, izstrādājusi tās padotības iestāde – Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra.

Vērienīgs darbs tika ieguldīts skaidrojošajā darbā par visaptverošas valsts aizsardzības koncepcijas ieviešanu un sabiedrības gatavību, lai pārvarētu dažādas iespējamās krīzes. Paredzams, ka iespējamajā krīzes situācijā atbildīgie dienesti un bruņotie spēki īstēnos apdraudējuma pārvarēšanas pasākumus, tāpēc ikvienam iedzīvotājam ir jābūt spējīgam noturēties pirmās krīzes dienas – vismaz 72 stundas.

Portālā *sargs.lv* izveidota atsevišķa informatīvā sadaļa par 72 stundām, <https://www.sargs.lv/lv/tema/72-stundas>. Nozīmīgs darbs tika ieguldīts, lai izstrādātu bukletu “Kā rīkoties krīzes situācijā?”. Tā veidošanā ir iesaistījušies aizsardzības nozares sadarbības partneri – Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests, Valsts robežsardze, Valsts policija.

AM sadarbībā ar Drošības un stratēģiskās pētniecības centru organizēja semināru “Vērtību

pamats visaptverošai valsts aizsardzībai”. Seminārā pētnieki, Latvijas augstāko izglītības iestāžu mācītbspēki, žurnālisti un citu nozaru pārstāvji diskutēja par Latvijas sabiedrības vērtību sistēmu, kā arī Eiropas vērtībām. Savukārt diskusijā par gatavību aizstāvēt savu valsti žurnālisti, kuri 2018. gadā piedalījās pirmajā brīvprātīgo rezervistu apmācības kursā, dalījās ar personiskās pieredzes stāstiem par apmācību procesu NBS.

AM organizēja arī pirmo Valsts aizsardzības semināru iestāžu, uzņēmumu un nevalstisko organizāciju vadītājiem, politiķiem, akadēmiskās vides pārstāvjiem un žurnālistiem, lai pārrunātu visaptverošas valsts aizsardzības īstenošanu un sekmētu starpnozaru sadarbību. Tajā piedalījās aptuveni 80 dalībnieki. Semināra galvenais mērķis bija rosināt diskusiju, lai iespējamās krīzes gadījumā katrs zinātu savu lomu un pienākumus valsts aizsardzībā. Semināra dalībnieki uzzināja jaunāko informāciju par tādiem tematiem kā pasaules globālie riski, Latvijas drošības vērtējums, valsts militārā aizsardzība, NATO un Eiropas Savienības aktualitātes un nākotne, mazo valstu aizsardzības stratēģijas, digitālā drošība un citiem, kā arī piedalījās dažādu krīzes scenāriju izspēlē, pilnveidojot iemaņas krīzes situāciju pārvarēšanā.

2019. gadā AM sadarbībā ar NBS turpināja iepazīstināt vidusskolēnus ar valsts aizsardzības jautājumiem, rīkojot lekcijas Latvijas vidusskolās “Kā mēs sargājam Latviju?”. Uz vairākām skolām devās arī Latvijā rotācijas kārtībā izvietotie NATO paplašinātās kaujas grupas karavīri. Šī projekta ietvaros Latvijas vidusskolu skolēniem bija iespēja tikt ar aizsardzības nozares civilajiem ekspertiem un NBS un sabiedroto karavīriem, kas iepazīstināja ar valsts aizsardzības un drošības stiprināšanas stratēģiju, prioritātēm un pasākumiem, un iespējām iesaistīties aizsardzības nozarē, veicinot jauniešu izpratni par Latvijas aizsardzību, sabiedrības atbildību, lomu, tiesībām un pienākumiem tās nodrošināšanā. Īpaša uzmanība tika veltīta informācijai par visaptverošu valsts aizsardzību, Latvijas dalību NATO, atturēšanas politiku, to

skaidrojot ar NATO paplašinātās kaujas grupas izvietošanu Baltijas valstīs un Polijā 2017. gadā. Interesenti varēja uzzināt arī par karavīru ikdienu, iespējām iesaistīties Jaunsardzē, Zemessardzē un uzsākt profesionālo militāro dienestu. 2019. gadā lekciju ciklam pieteicās vairāk nekā 70 vidusskolas, sasniedzot 4300 vidusskolēnu.

Ņemot vērā, ka zināšanas un informācija par valsts aizsardzības jautājumiem ir būtiskas ne tikai vidusskolēniem, pērn AM turpināja rīkot arī reģionālos seminārus pašvaldību vadītājiem, izglītības pārvalžu un skolu vadītājiem visā Latvijā. 2019. gada ietvaros tika rīkoti četri semināri Kurzemes, Zemgales, Latgales un Rīgas plānošanas reģionos, tos ir apmeklējuši teju 300 pārstāvji.

Aizsardzības nozares vadība semināros sniedza informāciju par visaptverošo valsts aizsardzību, valsts drošības izaicinājumiem, aizsardzības nozares aktualitātēm, patriotisma lomu valsts stiprināšanā, informācijas telpu un tās ietekmi uz sabiedrību u.c. tēmām. Reģionālo semināru laikā pašvaldību vadītāji, izglītības pārvalžu un skolu vadītāji tika iepazīstināti ar NBS vienībām un to uzdevumiem. Savukārt jaunums šajos semināros bija krīzes situāciju izspēles tieši izglītības iestāžu vadītājiem.

2019. gadā AM piedalījās sarunu festivālā “Lampa”. Rīkojot dažāda veida pasākumus, apmeklētāji tika informēti un iepazīstināti ar aizsardzības nozares aktualitātēm, uzsverot, ka valsts aizsardzība ir visas Latvijas sabiedrības kopīga atbildība. Apmeklētājiem bija iespēja iepazīt karavīra un zemessarga ikdienu, apskatīt bruņutehniku un iesaistīties diskusijās par vērtību nozīmi aizsardzības kontekstā, sieviešu lomu armijā, par to, kā rīkoties krīzes situācijās, un citiem aizsardzības nozarē aktuāliem jautājumiem. Pirmo reizi publiski tika rīkota krīzes izspēle, iesaistot publiku.

Lai iesaistītu sabiedrību politikas dokumentu apspriešanā, tika sniegts atbalsts, lai organizētu diskusijas “Ceļā uz jauno Valsts aizsardzības koncepciju” Latvijas Kara muzejā un vairākās

augstskolās Latvijas reģionos. Tajās piedalījās aizsardzības nozares pārstāvji, augstskolu mācītbspēki un studenti. 2020. gadā turpinās darbs pie jaunās Valsts aizsardzības koncepcijas izstrādes un apstiprināšanas, jo saskaņā ar Nacionālās drošības likumu Saeima apstiprina Valsts aizsardzības koncepciju ne retāk kā reizi katrā sasaukumā līdz sava otrā darbības gada 1. oktobrim.

Lai pateiktos par atbalstu un ieguldījumu Zemessardzes stiprināšanā, tika organizēts ikgadējais pasākums Latvijas darba devējiem – uzņēmumu, biedrību, pašvaldību un izglītības iestāžu pārstāvjiem, kuri atbalsta savus darbiniekus, kas no darba brīvajā laikā ir zemessargi. Aktīvākie un atsaucīgākie Zemessardzes atbalstītāji ceremonijas laikā saņēma apbalvojumus 11 nominācijās, savukārt pateicības rakstus saņēma vēl 55 uzņēmumi. Latvijas uzņēmumi un iestādes apbalvošanai tika izvēlēti, izvērtējot zemessargu sniegtās atbildes aptaujas anketās, kā arī Zemessardzes bataljonu komandieru ieteikumus.

Lai reprezentētu aizsardzības nozari un veidotu komandas garu, liels ieguldījums tika sniegts, arī organizējot ikgadējo aizsardzības nozares komandas dalību Rīgas maratonā. 2019. gadā vienotajā aizsardzības komandā 29. Rīgas maratonā skrēja vairāk nekā 900 aizsardzības nozares pārstāvji – Latvijas karavīri un zemessargi, NATO paplašinātās klātbūtnes Latvijā kaujas grupas karavīri, AM ierēdņi un darbinieki, kā arī padotības iestāžu darbinieki, tādējādi veidojot vienu no lielākajām maratona dalībnieku komandām. Papildus sportiskajām aktivitātēm maratona dalībniekus ar priekšnesumiem uzmundrināja Zemessardzes orķestris, Nacionālo bruņoto spēku Štāba bataljona karavīri, kā arī NATO paplašinātās klātbūtnes Latvijā kaujas grupas karavīri, kuri atbalstīja skrējējus enerģijas punktā pie Jēkaba laukuma.

Lai izskatītu dažādu sabiedrisko un nevalstisko organizāciju, fizisko un juridisko personu iesniegumus, kas attiecas uz sabiedrisko attiecību jautājumiem, ir izveidota Sabiedrisko attiecību

padome (SAP), kuras sastāvā ir arī aizsardzības nozares vadība. 2019. gadā notikušajās SAP sēdēs izskatīti vairāk nekā 100 jautājumi, kas ietver dažādus sadarbības piedāvājumus, tostarp par aizsardzības nozares pārstāvju un karavīru dalību ar atbalstu dažādos pašvaldību, sabiedrisko un nevalstisko organizāciju u.c. juridisku personu rīkotajos publiskajos pasākumos (piem., Zemessardzes orķestra muzikālais noformējums, NBS paraugdemonstrējumi un ekipējuma izstādes, atbalsts pasākumiem ar sportisku ievirzi), ar Latvijas vēsturi un aizsardzības nozari saistītus grāmatu un filmu projektus, dažādus projektus par vēstures liecību saglabāšanu visā Latvijas teritorijā u.c. jautājumus.

Kā katru gadu, arī 2019. gadā AM eksperti piedalījās vairākās publiskās aktivitātēs, informējot par kibernetikas politikas izaicinājumiem un aktualitātēm plašāku sabiedrību, nozares ekspertus un valsts pārvaldē strādājošos.

AM piedalījās LVRTC rīkotajā seminārā “Kibernakts”, kura ietvaros notika vairākas diskusijas ar augsta līmeņa ekspertu dalību. Šajās diskusijās tika skatītas tādas tēmas kā elektroniskā identitāte, lietu interneta jautājumi un informācijas glabāšanas drošības aspekti gan no iedzīvotāju, gan institūciju puses.

2019. gada martā, CERT.LV organizēja informācijas tehnoloģiju drošības semināru “Esi drošs” valsts un pašvaldību iestāžu atbildīgajām personām par informācijas tehnoloģiju drošību, kā arī citiem interesentiem, kuri darbojas informācijas tehnoloģiju drošības jomā. AM eksperti semināra ietvaros runāja par pamatpakalpojumu un digitālo pakalpojumu sniedzēju iesaisti kibernetikas drošības vidē.

Oktobra sākumā norisinājās ikgadējā CERT.LV un ISACA (*Information Systems Audit and Control Association*) kibernetikas konference “Kiberšahs 2019”, kuru klātienē apmeklēja 630 dalībnieki, bet tiešsaistē vēroja vairāk nekā 4000 kibernetikas eksperti valsts, akadēmiskajā un privātajā sektorā.

Šogad konference norisinājās nevis vienu, bet divas dienas, un pirmās dienas sākumā dalībniekiem bija iespēja apmeklēt praktiskos seminārus – darbnīcas, kurus vadīja pasaules līmeņa kibernetikas eksperti. Konferencē ietvaros tika aplūkotas tādas tēmas kā sociālā inženierija un kibernetikas – no politiskā, tehniskā un drošības aspekta, kā arī tika apspriestas jaunākās kibernetikas tendences un tehnoloģijas. Šogad konferencē piedalījās pārstāvji no vairāk nekā 30 valstīm.

AM un Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācija (LIKTA) pērn turpināja sadarbību LIKTA informācijas un komunikāciju tehnoloģiju balvas “Platīna pele” apbalvojuma kategorijas ietvaros “Labākā kibernetikas iniciatīva”. Apbalvojuma mērķis ir apbalvot gada labāko iniciatīvu kibernetikas jomā Latvijā un izcelt projektus, kuri veicina augstu kibernetikas līmeni valsts iestādēs un privātajā sektorā, kā arī atspoguļo inovatīvu un efektīvu pieeju kibernetikas risinājumiem. LIKTA gadskārtējā rudens konferencē 2019. gada 5. decembrī Latvijas IKT balvas “Platīna pele” kategorijā “Labākā kibernetikas iniciatīva 2019” tika apbalvota Vidzemes Augstskola par jaunas maģistra studijas programmas izveidi un aprobāciju.

4.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Sekmējot valsts aizsardzības stiprināšanu, atbalstu un izpratni par aizsardzības nozares jautājumiem sabiedrībā, AM ilggadējie sadarbības partneri ir vairākas ar nozari saistītas nevalstiskās organizācijas (NVO).

Sadarbībā ar NVO 2019. gadā tika veicināta sabiedrības izpratne par valsts aizsardzības, drošības un ārpolitikas jautājumiem. Lai rosinātu aktīvāku nevalstiskā sektora iesaisti aizsardzības nozarē notiekošajos procesos un veicinātu izpratni par aizsardzības jautājumiem sabiedrībā, AM regulāri sadarbojas ar pastāvīgajiem sadarbības partneriem, informējot par aktualitātēm un prioritātēm, kā arī rosinot izvērtēt iespējamus sadarbības projektus. NVO un citu sabiedrības pārstāvju iesniegtie priekšlikumi tiek izskatīti SAP sēdēs.

2019. gadā AM ar NVO izvērta sadarbību par konkrētiem projektiem šādās sadarbības jomās:

- patriotiskā audzināšana (jaunsargu nometnes, jaunsargu iesaiste atceres un piemiņas pasākumos);
- līdzdalība svētku un piemiņas dienās (11. novembris, Ziemassvētku kaujas, Kalpaka dienas, Cēsu kaujas, Janvāra barikāžu dienas);
- vēsturiskā saikne/ liecība (NVO pārstāvju dalība svētku un piemiņas dienās).

Nozīmīgu ieguldījumu turpināja sniegt karavīru veterānu NVO, informējot sabiedrību par valsts militāro vēsturi, aicinot uz atceres pasākumiem, kas godina izcilākos latviešu karavīrus un partizānus un atklāj mūsu armijas vēstures varonīgās lappuses. Apkopojot informāciju par kritušajiem karavīriem, atklājot arvien jaunas nezināmo kritušo atdusas vietas, uzstādot piemiņas zīmes un nododot šo nozīmīgo informāciju jauniešiem.

- pētniecība par aktuāliem un vēsturiski militāriem jautājumiem (Latvijas pētniecības institūti);
- atbalsts skolām, valstīm, diasporai (biedrības, informatīvie materiāli, informācijas sniegšana);
- militārās vēstures liecību saglabāšana, apbedījumu un piemiņu vietu apsekošana, pētniecība.

Ar NVO atbalstu tiek apzinātas un sakoptas karavīru apbedījuma un piemiņas Latvijā, kā arī pasaules karos kritušo latviešu karavīru atdusas vietas Krievijas Federācijā.

- bruņoto spēku popularizēšana un attīstības prioritāšu skaidrošana (sadarbība ar LATO un NAA Drošības un stratēģiskās pētniecības centru);
- politikas veidošana un diskusiju veicināšana par Latvijas drošības un aizsardzības politikas jautājumiem (reģionālie pasākumi, informējot sabiedrību par aizsardzības nozares aktualitātēm, jauniešu eseju konkursi utt.).

Sadarbībā ar Latvijas Transatlantisko organizāciju (LATO) un Ārlietu ministriju oktobrī tika organizēta ikgadējā Rīgas konference, kas pulcēja augsta līmeņa ārpolitikas un drošības politikas ekspertus. Rīgas konference ir viens no lielākajiem un ievērojamākajiem forumiem Ziemeļeiropā ar kvalitatīvām augsta līmeņa diskusijām par aktuālākajiem ārpolitikas, drošības un starptautisko attiecību dienaskārtības jautājumiem. 2019. gada Rīgas konferences dalībnieki diskusijās apskatīja jautājumus par NATO aizsardzības stratēģiju nākotnē, izaicinājumiem Eiropas Savienībai, jaunu varas reģionu izveidošanos, Krievijas un Rietumvalstu attiecībām, tehnoloģiju attīstību un to ietekmi uz informācijas plūsmu un virkni citu aktuālu un nozīmīgu jautājumu.

Rīgas konference ir viens no Baltijas jūras reģiona nozīmīgākajiem drošības un ārpolitikas forumiem, kas ik gadu pulcē augsta līmeņa ārvalstu drošības un ārpolitikas ekspertus, diplomātus, politiķus, akadēmiķus, uzņēmējus un mediju pārstāvjus. Aizvadītajā gada Rīgas konferenci klātienē apmeklēja vairāk nekā 650 dalībnieku no 47 pasaules valstīm, kopā divās dienās aizvadot septiņas paneldiskusijas, sešas īpašas sesijas ar kafijas pauzēm, četras slēgtas nakts sesijas, kur kopumā uzstājās un savā viedoklī dalījās vairāk nekā 60 dažādu jomu un profesiju pārstāvji.

5. Aizsardzības ministrijas plāns 2020. gadam

5.1. 2019. gadā uzsāktie pasākumi, kuri tiks turpināti

2020. gadā turpināsies visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas izveide, nosakot katras nozares ministrijas lomu valsts aizsardzības sistēmā, nodrošinot atbalstu NBS valsts militārās aizsardzības īstenošanā, kā arī sabiedrības funkcionēšanai krīzes un kara laikā. Visaptverošu valsts aizsardzības sistēmas attīstībā uzsvars tiks likts uz praktiskās

sadarbības un partnerības izveidi ar pašvaldībām, privāto sektoru un iedzīvotājiem. Visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas galamērķis ir panākt to, lai katra institūcija, uzņēmums, mājsaimniecība un indivīds zinātu savu lomu un nepieciešamo rīcību krīzes un kara gadījumā. Tādēļ 2020. gadā tiek plānots turpināt dažādu semināru un mācību izspēļu organizēšanu, lai veicinātu valsts un sabiedrības izpratni, noturīgumu un funkcionēšanu krīzes un kara laikā. Tāpat arī 2020. gadā tiks turpināts ministru un valsts sekretāru darba grupu darbs, lai turpinātu nodrošināt visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas ieviešanas jautājumu koordināciju un informācijas apmaiņu augstākajā līmenī.

2019. gadā tika uzsākta Valsts aizsardzības koncepcijas 2020. gadam izstrāde, kas Saeimai jāapstiprina līdz 2020. gada 1. oktobrim. Pērn tika organizētas sešas publiskās diskusijas, tādējādi iesaistot sabiedrību Valsts aizsardzības koncepcijas izstrādē. Sabiedrības viedoklis tiek ņemts vērā turpmākajā Valsts aizsardzības koncepcijas izstrādē.

2020. gadā pakāpeniski tiks turpināta Valsts aizsardzības mācības tālāka ieviešana. Ar desmit skolām katru gadu katrā reģionā plānots veikt skolu tīkla, kurā tiks pasniegta valsts aizsardzības mācība paplašināšana, tādējādi nodrošinot, ka 2024. gadā valsts aizsardzības mācība tiks ieviesta kā obligāts mācību priekšmets.

Lai stiprinātu valsts aizsardzību un radītu ilgtspējīgu izglītības sistēmu militārajā jomā, AM ir uzsākusi profesionālās vidusskolas izveidi ar militāru ievirzi. AM ir jāveic detalizēts plānošanas un dokumentu izstrādes process vidusskolas dibināšanai, akreditācijai, mācību programmu un profesijas standartu apstiprināšanai, kā arī jāveic infrastruktūras pārņemšana no Skrundas pašvaldības. Pirmos 25 audzēkņus skolā plānots uzņemt 2021./2022. mācību gadā.

Viena no aizsardzības nozares prioritātēm arī turpmāk būs NBS un ZS aizsardzības spēju attīstība un kaujas gatavības celšana. Jāveic NBS spēju projektu

ieviešana saskaņā ar apstiprinātajiem attīstības plāniem. Ņemot vērā ZS lomu valsts aizsardzībā, jāveic tālāka ZS stiprināšana un Vidzemē jāplāno vienas artilērijas baterijas, kā arī kaujas atbalsta rotas izveide, kura būs nokomplektēta ar profesionālā dienesta karavīriem. Tiks turpināti zemessargu rekrutēšanas pasākumi, 2022. gadā plānojot ZS skaitlisko sastāvu palielināt līdz 9500 zemessargiem. Paralēli jāturpina zemessargu nodrošināšana ar individuālo ekipējumu.

2020. gadā turpināsies Taktiskās mobilitātes transportlīdzekļu izstrādes process, kur pamatojoties uz PATRIA 6x6 platformas tiks veidota vienota transportlīdzekļu bāze Latvijai un Somijai.

Stiprinot pastāvīgu NATO sabiedroto ilgtermiņa klātbūtni Latvijā, jāturpina uzņemošās valsts atbalsta sniegšana NATO paplašinātās kaujas grupai. Sadarbībā ar sabiedrotajiem jāveic kaujas grupas vienības pilnveide un paplašināšanas. Attīstot daudznacionālo divīzijas štābu "Ziemeļi", jāveic tā integrēšana NATO spēku struktūrā un līdz 2023. gadam ir jāsasniedz pilna kaujas gatavība.

2020. gadā turpināsies darbs pie nodrošinājuma reformas. Plānots, ka līdz 2020. gada vidum VAMOIC pārņems NBS individuālā ekipējuma noliktavas reģionos - Reģionālā nodrošinājuma centros (RNC). Attiecīgi VAMOIC tādā veidā palielinās savu klātbūtni reģionos un atvērs jaunas štata vietas, kurās būs iespējams nodarbināt vietējos iedzīvotājus. 2020. gadā jaunais centrs pilnībā nostabilizēsies un spēs pilnvērtīgi pildīt profesionālā dienesta karavīru apgādes funkcijas - gan ar katru karavīru individuāli, gan sadarbojoties ar NBS vienībām. Reforma turpināsies piecos etapos, 2020. gadā noslēgsies pirmais etaps.

Ir uzsākts un, 2020. gadā plānots, jaunas resursu vadības sistēmas iepirkuma noslēgums, kas ļaus pakārtot nodrošinājuma atbalsta procesus nozares stratēģiskajiem mērķiem, pilnībā digitalizēt militārās apgādes ķēdes vadību un sekmēt apgādes procesu automatizāciju, attīstīt vispārējo loģistikas tīklu

nodrošinājuma plānošanai un operatīvai organizācijai reālā laika režīmā, kā arī pilnveidot personāla uzskaites un vadības procesus tos automatizējot un paplašinot datu pielietojamību plānošanas vajadzībām.

AM turpinās darbu pie kiberdrošības politikas veidošanas. Tiks turpināts darbs pie kritēriju ieviešanas, nosakot elektroniskās identifikācijas līdzekli valsts pašvaldību elektronisko pakalpojumu saņemšanai, sniegts atbalsts NBS dalībai Eiropas Aizsardzības aģentūras vadītajā Kiberpoligonu federācijas projekta otrajā fāzē, kuru ir plānots uzsākt 2020. gadā. AM vadībā tiks veikts ES 5G tīklu risku mazināšanas pasākumu rīkkopas izvērtējums un veicamo pasākumu definēšana, gatavots NATO Kiberaizsardzības apņemšanās progresa ziņojums.

2020. gadā Latvija turpinās dalību PESCO, vadoties no pakāpeniskuma PESCO attīstībā un NATO saistību prioritātes. Latvija stingri atbalsta Transatlantiskās sadarbības nostiprināšanu jaunu militāro spēju izstrādei, ņemot vērā resursu ekonomiju, operacionālos (kopējas operācijas) un ekipējuma uzturēšanas apsvērumus. Tādēļ Latvija sekmēs elastīga risinājuma rašanu NATO sabiedroto, kā arī citu trešo valstu, kas atbilst ES drošības politikas kritērijiem, jēgpilnai iesaistei PESCO projektos. PESCO projektu līmenī 2020. gadā kā svarīgākie uzdevumi būs pieejamā ES līdzfinansējuma un dalībvalstu ieguldījuma precizēšana, kā arī Latvijas aizsardzības industrijas dalības sekmēšana atsevišķu projektu izpildē. Tiks izvērtētas iespējas iesaistīties jaunos sadarbības projektos, ievērojot to atbilstību Latvijas aizsardzības vajadzībām un resursu izdevīgumu.

5.2. 2020. gada galvenie uzdevumi un pasākumi

2020. gadā jāveido visaptverošas valsts aizsardzības sistēma un jāstiprina sabiedrības psiholoģiskā noturība. Vienlaikus jānosaka katras nozares ministrijas loma valsts aizsardzības sistēmā un jāturpina valdības krīzes vadības mācību “Kristaps” organizēšana. Jāorganizē vismaz divus valsts

aizsardzības seminārus iestāžu, uzņēmumu un nevalstisko organizāciju vadītājiem, politiķiem, akadēmiskās vides pārstāvjiem un žurnālistiem, lai pārrunātu visaptverošas valsts aizsardzības īstenošanu un sekmētu starpnozaru sadarbību.

Lai noteiktu valsts militārās aizsardzības stratēģiskos pamatprincipus, prioritātes un pasākumus valsts aizsardzības nodrošināšanai, vadlīnijas miera laikam un valsts apdraudējuma gadījumiem, līdz 2020. gada 1. oktobrim jāizstrādā jauna Valsts aizsardzības koncepcija. Saskaņā ar Nacionālās drošības likumu Saeima Valsts aizsardzības koncepciju apstiprina ne retāk kā reizi katrā sasaukumā līdz savas darbības otrā gada 1. oktobrim, pēdējā koncepcija tika apstiprināta 2016. gadā.

Jānodrošina uz attīstību vērsts aizsardzības budžeta izlietojums. Atbilstoši NATO vadlīnijām, ne mazāk kā 20 % no aizsardzības budžeta atvēlot galvenā ekipējuma iegādēm, bet ne vairāk kā 50 % veltot ar personālu saistītiem izdevumiem.

Jāveic ilgtspējīga NBS spēju attīstība saskaņā ar aktuālo NBS attīstības plānu. Jāuzsāk BDE līmeņa nodrošinājuma spējas attīstība, izstrādājot spējas detalizēto ieviešanas plānu, jāturpina pretgaisa aizsardzības, komandvadības un SzS MKBde attīstība, jāveic nepieciešamā personāla apmācība un infrastruktūras izbūve UH-60M helikopteru ieviešanai bruņojumā.

Jānodrošina Zemessardzes kaujas un reaģēšanas spēju attīstība, jāveicina zemessargu rekrutēšana, jāturpina zemessargu nodrošināšana ar nepieciešamo individuālo un kolektīvo ekipējumu. Vieglo kājnieku spējas projekta ietvaros zemessargi tiek nodrošināti ar nepieciešamajiem ieročiem tuvām un tālām distancēm (triciensāutenes, ložmetēji, snaiperu šautenes, prettanku ieroči u.c.) optiskajiem līdzekļiem uzdevumu veikšanai gan diennakts tumšajā, gan gaišajā laikā, un nepieciešamajām transporta platformām. Citu NBS spēju attīstības projektu ietvaros zemessargi pakāpeniski tiks nodrošināti ar modernām sakaru iekārtām, netiešā uguns atbalsta

sistēmām (mīnmetēji), kaujas inženieru aprīkojumu un pretgaisa aizsardzības iekārtām. Papildus jāveic investīcijas, lai nodrošinātu atbilstošas infrastruktūras izbūvi, tostarp attīstot reģionālā līmeņa poligonus, lai nodrošinātu nepieciešamo apmācību.

Valsts paš aizsardzības spējas jābalsta uz motivētu un apmācītu personālsastāvu – profesionālo militāro dienestu, Zemessardzi, rezerves karavīriem, kā arī rezervistiem, tādēļ jāpalielina NBS profesionālā dienesta un rezerves karavīru skaitu, atbilstoši noteiktajām spēju prioritātēm.

Jāīsteno NBS nodrošinājuma jomas reforma, veicot noliktavu sistēmas pilnveidi un nododot atbildību VAMOIC par karavīru, zemessargu un jaunsargu nodrošinājumu ar individuālās lietošanas materiāltehniskajiem līdzekļiem (ekipējumu un formas tērpiem).

2020. gadā plānots izstrādāt un virzīt apstiprināšanai noteikumu projektus saistībā ar NBS ārstniecības līdzekļu noliktavas telpām, aprīkojumu, iekārtām, dokumentāciju un personāla prasībām, kā arī prasībām, kas attiecas uz atsevišķu zāļu iegādes, saņemšanas, nodošanas lietošanā, uzglabāšanas, uzskaites un iznīcināšanas prasībām.

Tiks turpināts darbs pie militārās medicīnas tēmu integrācijas augstskolu programmās, lai nodrošinātu jauno ārstu zināšanas par militārās medicīnas pamatprincipiem. Plānots arī strādāt pie militārās medicīnas spēju plāna izstrādāšanas.

Jāturpina konsekventa valsts aizsardzības mācības ieviešana izglītības sistēmā un Jaunsardzes attīstība, attīstot jauniešu piederības sajūtu Latvijai, kritisko domāšanu un pilsonisko apziņu. Līdz 2020. gada oktobrim jāpielāgo Jaunsardzes apmācību programma atbilstoši valsts aizsardzības mācībai. Tā ietvaros jāīsteno 2018./2019. mācību gadā uzsākto valsts aizsardzības mācības projektu un jāturpina darbu pie militārās ievirzes profesionālās vidusskolas izveides. Jāvērza apstiprināšanai Saeimā likumprojektu “Par bērnu un jauniešu izglītību valsts aizsardzībā”.

Jākoordinē NBS un Saldus tehnikuma sadarbību profesionālās vidējās izglītības programmas “Civīlā drošība un aizsardzība” īstenošanā.

Jānodrošina NBS attīstības plāna sinhronizācija ar aizsardzības plānošanas procesu NATO. Jāstiprina NATO sabiedroto ilgtermiņa klātbūtne Latvijā, sniedzot uzņemošas valsts atbalstu NATO kaujas grupai. Līdz ar NATO Ziemeļatlantijas padomes lēmumu par štāba iekļaušanu NATO spēku struktūrā, jāpasniedz daudz nacionālās divīzijas štāba “Ziemeļi” sākotnējās kaujas gatavība.

Jāturpina Latvijas karavīru dalība starptautiskajās misijās un operācijās – ANO, NATO, ES un koalīcijas spēku operācijās, NATO ātrās reaģēšanas spēkos, ES kaujas grupās un Apvienotajos reaģēšanas spēkos (JEF, NRF, EUBG).

2020. gadā Latvija būs vadošā valsts Baltijas valstu aizsardzības sadarbības formātā un kā prioritātes ir izvirzītas transatlantiskās sadarbības tālāka stiprināšana, starp Latviju, Igauniju un Lietuvu koordinējot ASV finansēto militāro spēju attīstības projektu īstenošanu, tālāka Baltijas valstu divpusējo un trīspusējo sadarbības projektu īstenošana, tostarp stiprinot Jūras spēku sadarbību un informācijas apmaiņu, kā arī tālāka aizsardzības plānošanas un spēju attīstības projektu koordinēšana sadarbība. Baltijas turpinās pildīt savas saistības Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) ietvaros, 2020. gada rudenī organizējot EDSO dalībvalstu pārstāvju vizīti Baltijas valstu militārajos objektos.

5.3. 2020. gadā plānotie sadarbības projekti un pētījumi

2020. gadā tiks turpinātas divpusējās un daudzpusējās konsultācijas ar starptautiskajiem partneriem. Gada pirmajā pusē ir ielānotas tikšanās ar Polijas, Austrijas, Kanādas un Spānijas bruņojuma direktoriem, kā arī dalība ES un NATO bruņojuma direktoru konferencēs. Papildu Spānijas

bruņojuma direktora vizītei Rīgā, tiks organizēts jau otrais industriju seminārs Latvijas un Spānijas uzņēmumiem, attīstot sadarbības iespējas un potenciālus kopīgus projektus Eiropas Aizsardzības Industrijas Attīstības programmas (EDIDP) ietvaros.

Baltijas valstu sadarbības formātā 2020. gadā Latvija būs vadošā valsts, attiecīgi Latvijas uzdevums ir organizēt konsultāciju sanāksmes, kā arī koordinēt sadarbības prioritātes. Latvija turpinās organizēt regulāras iepirkumu ekspertu tikšanās un apmācību kursus. 2020. gadā plānots arī noslēgt līgumus par kopīgu gāzmasku iegādi ar Lietuvu un mācību granātu līgumu ar Igauniju.

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī 2020. gadā turpināsies aktīva sadarbība ar ASV, izmantojot atbalsta programmu piedāvātās iespējas.

AM 2020. gadā turpinās aktīvu sadarbību arī ar ārvalstu domnīcām. Ņemot vērā Kanādas vadošo lomu NATO Paplašinātās klātbūtnes (eFP) kaujas grupā Latvijā, AM sadarbojas ar Makdonalda–Lorjē institūtu (*McDonald – Laurrier Institute, MLI*) Otavā un NATO Kanādas asociāciju (*NATO Association of Canada, NAOC*) Toronto. Tāpat, lai stiprinātu transatlantisko partnerību un pievērstu ASV amatpersonu un drošības politikas ekspertu uzmanību drošības situācijai Baltijas reģionā, tiek veidota sadarbība ar ASV Vācijas Māršala fondu (*The German Marshall Fund of the United States, GMF*). Sadarbībā ar Eiropas domnīcām nozīmīga loma ir Lielbritānijas Karaliskajam apvienoto dienestu institūtam (*Royal United Services Institute for Defence and Security Studies, RUSI*). 2020. gadā plānota sadarbības pasākumu īstenošana arī ar Vācijas Ārpolitikas padomi (DGAP) Berlīnē.

2020. gadā tiks attīstīta un stiprināta pēdējos gados izveidotā aizsardzības jomas inovāciju un industrijas atbalsta ekosistēma. AM turpinās atbalstīt vietējos uzņēmējus, atbalstot industrijas vizīti Briselē, nodrošinot informācijas apriti starp ES un NATO institūcijām un vietējo industriju, organizējot tādas pasākumus kā aizsardzības industrijas hakatons,

industrijas dienas u.c. Tāpat tiks atbalstīta dalība *Eurosatory* izstādē Parīzē. 2020. gadā plānots arī jauns projektu uzsaukums Eiropas Aizsardzības Industrijas Attīstības programmā, tādēļ noritēs aktīvs darbs industrijas atbalstam, palīdzot atrast starptautiskos partnerus kopīgu projektu izstrādei.

Tiks turpināts aizvadītajā gadā uzsāktais darbs pie Valsts pētījumu programmas izstrādes aizsardzības jomā. Turpinot atbalstīt ar aizsardzības nozari saistīto pētniecību, 2020. gada laikā paredzētas plašas diskusijas ar Latvijas pētniecības organizācijām par programmas ietvaros atbalstāmajiem pētniecības virzieniem, kā arī iesniegto pētniecības projektu vērtēšanas un atlases kritērijiem.

5.4. Aizsardzības ministrijas finanšu saistības

Lai turpinātu attīstīt NBS spējas, 2020. gadā no kopējā aizsardzības nozarē plānotā iepirkumu finansējuma nepilni 46% paredzēti jauniegādēm. Arī šogad lielākie finanšu resursi paredzēti bruņojumam, sakaru un informācijas tehnoloģiju nodrošinājumam, transportlīdzekļu, jūras un gaisa kuģiem, kā arī munīcijas iegādēm.

2020. gadā tiks uzsākti vairāki lieli iepirkumi - 4x4 taktisko bruņoto transportlīdzekļu iegāde, 6x6 bruņotu mobilitātes platformu iegāde, programmatūras SAP iegāde un ieviešana, munīcijas un to saistīto speciālo līdzekļu iegāde, IMANTAS klases kuģu modernizācija, kā arī MILES sistēmas iegāde. Tāpat pie apjomīgiem iepirkumiem ir arī tādas būtiskas iegādes kā, piemēram, paceļamo mērķu iegāde, nakts redzamības ierīču iegāde, speciālo kravu transportlīdzekļu iegāde, sakaru konteineru iegāde, telts-angārs iegāde, maskēšanās tīklu iegāde, saliekamās degvielas uzpildes staciju iegāde, noliktavu tehnikas, ekipējuma un kuģu regulāro remonta pakalpojumu iegāde un ēdināšanas pakalpojumu iegāde.

2020. gadā aizsardzības nozare turpinās vērst īpašu uzmanību individuālā un kolektīvā ekipējuma

iepirkumiem, kas ir noteikti kā prioritāri, lai nodrošinātu NBS profesionālā dienesta karavīru un zemessargu apgādi. Tiek plānota bruņu uzkabes vestu iegāde, šņorzābaku, 90 litru mugursomu, ūdenslīdzēju aizsardzības līdzekļu iegāde, karavīru formas tērpu šūšana un auduma iegāde, kā arī cita ekipējuma iegāde. Liela uzmanība iepirkumu veikšanas procesā tiek pievērsta vietējo uzņēmumu piesaistei, lai sekmētu piegāžu drošību, spēju pildīt mobilizācijas uzdevumus un veikt NBS apgādi kara gadījumā.

2020. gadā militārās infrastruktūras attīstībā plānots investēt aptuveni 70 miljonus eiro. Būtiskākās investīcijas plānotas Ādažu, Lielvārdes un Alūksnes militārajās bāzēs, tāpat arī militārajos objektos Rīgā, Valmierā. Paredzēts pabeigt Ādažu multifunkcionālo kazarmu izbūvi, kā arī ēku Daudznacionālā štāba "Ziemeļi" vajadzībām. Ādažu militārajā bāzē plānots pabeigt Sporta kompleksa, bāzes nožogojuma būvniecību. Alūksnes militārajā bāzē paredzēts izbūvēt sporta zāli, lai nodrošinātu karavīriem, kuri uzsākt dienestu bruņotajos spēkus, atbilstošu apmācību infrastruktūru. Paredzēts turpināt projektēšanas darbus pie lielākajām jaunveidojamiem Zemessardzes bataljoniem.

2020. gadā tiks turpināta uzsāktā militārā poligona "Mežaine" paplašināšana. Turpināsies arī iesāktā zemes vienību atsavināšana Ādažu militārā poligona paplašināšanai un NBS Aviācijas bāzes paplašināšanai.

Lai nodrošinātu militārās kadetu skolas izveidi Rudbāržos, Skrundas novadā, 2020. gadā ir paredzēts pārņemt AM valdījumā nekustamo īpašumu "O.Kalpaka Rudbāržu pamatskola" Skrundas novadā.

2020. gadā tiks turpinātā iesākto NATO Drošības investīciju programmas projektu īstenošana Latvijā – Ādažu militārajā bāzē un poligonā, Lielvārdē u.c. militārajos objektos, lai izbūvētu NATO prasībām atbilstošu infrastruktūru. Tāpat paredzēts turpināt sadarbību ar Luksemburgas Aizsardzības ministriju. Luksemburga nākamo četru gadu laikā piešķirs

finansējumu 1.2 miljonu eiro apmērā piesārņojuma novēršanai militārajos objektos. Primāri finansējums tiks novirzīts Zemessardzes 1. Rīgas brigādes 19. kaujas nodrošinājuma bataljona teritorijā esošā piesārņojuma likvidēšanai.

Pēc finanšu gada beigām, 2020. gada martā, Latvijas Republikā stājās spēkā ar koronavīrusa Covid-19 izplatību saistīti ierobežojumi, kas tostarp ir attiecināmi arī uz aizsardzības nozares darbību un papildu uzdevumiem AM un tās padotības iestādēm, tostarp NBS. NBS ir izstrādājuši rīcības plānus, apzinājuši personāla un materiāltechniskos resursus, un nepieciešamības gadījumā iesaistās ārkārtējās situācijas risināšanā. NBS rīcībā ir materiāltechniskie resursi kā, piemēram, teltis, ģeneratori un transports, lai sniegtu atbalstu gan veselības, gan iekšlietu nozarei. Bruņotie spēki ir veikuši apmācību izvēšanas infrastruktūras izveidē, lai spētu sniegt atbalstu.

NBS jau kopš 2020. gada 30. marta sniedz atbalstu Valsts robezsardzei. Ik diennakti ES ārējās robežas un iekšējās robežas uzraudzībā kopā ar robezsargiem dienesta pienākumus veic aptuveni 100 bruņoto spēku karavīri un zemessargi no Zemessardzes 3. Latgales brigādes, 2. Vidzemes brigādes un 1. Rīgas brigādes.

2020. gada 2. aprīlī Ministru kabinets atbalstīja Valsts centralizēto rezervju iepirkumu grupas izveidi AM, uzdodot VAMOIC veikt Covid-19 izplatības ierobežošanai nepieciešamo individuālo aizsarglīdzekļu un dezinfekcijas līdzekļu centralizētos iepirkumus visu valsts institūciju vajadzībām, veidojot rezerves vismaz trīs mēnešu apjomā. Valsts centralizēto rezervju iepirkumu grupu vada AM, un tajā strādā VAMOIC un NBS pārstāvji ciešā sadarbībā ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu, Nacionālo veselības dienestu un citām institūcijām. VAMOIC nodrošina Covid-19 izplatības ierobežošanai nepieciešamo medicīnisko aizsarglīdzekļu centralizētos iepirkumus un iegādāto preču uzglabāšanu, veidojot rezerves vismaz trim mēnešiem. NBS sniedz loģistikas atbalstu, iegādātās

preces nogādājot saņēmējiem atbilstoši prioritāro institūciju un to vajadzību sarakstā noteiktajam apjomam. Savukārt AM koordinē vietējo ražotāju iesaisti individuālo aizsarglīdzekļu un dezinfekcijas līdzekļu iepirkumos.

AM seko līdzi un izvērtē situāciju Latvijā un pasaulē saistībā ar koronavīrusa izplatību, ievēro ar Covid-19 izplatību saistītos ierobežojumus un sniedz atbalstu

valsts institūcijām ārkārtējās situācijas laikā. Šobrīd vēl nav iespējams aprēķināt koronavīrusa radīto ekonomisko seku ietekmi uz aizsardzības nozares budžetu. Balstoties uz šobrīd pieejamo informāciju un koordinētajām darbībām, tiek veikts viss, lai pārvarētu ārkārtas situāciju.

5.5. Aizsardzības ministrijas 2020. gada budžets

Programmas kods	Programmas nosaukums	Plānotais budžets (euro)
06.00.00.	Valsts drošības aizsardzība	19 706 510
12.00.00.	Kara muzejs	1 639 744
22.00.00.	Nacionālie bruņotie spēki	523 269 648
28.00.00.	Ģeodēzija un kartogrāfija	7 624 836
30.00.00.	Valsts aizsardzības politikas realizācija	13 530 713
31.00.00.	Militārpersonu pensiju fonds	13 555 672
33.00.00.	Aizsardzības īpašumu pārvaldīšana	71 144 594
34.00.00.	Jaunsardzes centrs	7 709 102
70.00.00.	Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana	14 609
73.00.00.	Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti	500 000
97.00.00.	Nozaru vadība un politikas plānošana	4 971 296
	KOPĀ AM	663 666 724

Aizsardzības ministrijas publiskajā pārskatā izmantotie saīsinājumi

AM	Aizsardzības ministrija
ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
ASBE	Gaisa vadības un kontroles sistēmas programmatūras bāzētais elements
BALTDEFCOL	<i>Baltic Defence College</i> – Baltijas aizsardzības koledža
B-CJSE	Baltijas Apvienotā štāba elements
cPPP	<i>cyber Private Public Partnership</i> – privātā un publiskā partnerība kibernetikas jomā
CVR(T)	<i>Combat Vehicles Reconnaissance (Tracked)</i> – kaujas izlūkošanas kāpurķēžu bruņutehnika
DAIF Latvija	Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federācija
DSPC	Drošības un stratēģiskās pētniecības centrs
EAA (EDA)	Eiropas Aizsardzības aģentūra (<i>European Defence Agency</i>)
EĀDD	Eiropas Ārējās darbības dienests
ECISO	<i>European Cyber Security Organization</i> — Eiropas Kiberdrošības organizācija
EDF	<i>European Defence Fund</i> – Eiropas Aizsardzības fonds
EDSO	Eiropas Drošības un sadarbības organizācija
eFP	Enhanced Forward Presence – Paplašinātās klātbūtnes
ERI	<i>European Reassurance Initiative</i> – Eiropas Drošības nostiprināšanas iniciatīva
ES	Eiropas Savienība
EUNAVFOR Med	<i>EU military navy operation in the Mediterranean Sea</i> – ES Jūras spēku operācija Vidusjūrā
EUTM Mali	<i>European Training Mission Mali</i> – ES apmācību misija Mali
GMF	<i>German Marshal Fund</i> – Vācijas Māršala fonds
IKP	iekšzemes kopprodukts
IMET	<i>International Military Education and Training</i> – starptautiskā militārās izglītības un mācību programma
INSPIRE	<i>Infrastructure for Spatial Information in the European Community</i> – telpiskās informācijas infrastruktūra Eiropas Kopienā
IRF	<i>Immediate Response Forces</i> – Augstas gatavības spēki
JEF	<i>Joint Expeditionary Force</i> – Apvienotie reaģēšanas spēki
JC	Jaunsardzes centrs
JTAC	<i>Joint terminal attack controller</i> – tuvie gaisa atbalsta kontrolieri
KIAS	Kaujas individuālās aizsardzības sistēmas
LatPos	Latvijas Pozicionēšanas sistēma
LĢIA	Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra
LKM	Latvijas Kara muzejs
LNA	Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija
MEDEVAC	<i>Medical evacuations</i> – medicīniskā evakuācija
MIDD	Militārās izlūkošanas un drošības dienests
MK	Ministru kabinets
MP	Militārā policija
MPG	Militāro pārstāvju grupa
MVP	Mācību vadības pavēlniecība

NATO	<i>North Atlantic Treaty Organization</i> – Ziemeļatlantijas līguma organizācija
NATO StratCom COE	<i>NATO Strategic Communications Centre of Excellence</i> – NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centrs
NBS	Nacionālie bruņotie spēki
NIS	<i>Network and Information Security</i> – tīklu un informācijas drošība
NRF	<i>NATO Response Force</i> – NATO Reaģēšanas spēki
NSIP	<i>NATO Security Investment Programme</i> – NATO Drošības investīciju programma
NSIV (NFIU)	NATO spēku integrācijas vienība (<i>NATO Force Integration Unit</i>)
NVO	Nevalstiskās organizācijas
RAC	Rekrutēšanas un atlases centrs
SAR	<i>search and rescue</i> – meklēšana un glābšana
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SNMCMG-1	Standing NATO Mine Countermeasures Group One – NATO 1. pretmīnu kuģu grupa
ŠB	Štāba bataljons
TanDEM-X	<i>High Resolution Elevation Data Exchange Program</i> – Augstas izšķirtspējas augstuma datu apmaiņas programma
UNESCO	<i>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</i> – Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija
UVA	Uzņemošās valsts atbalsts
VAK	Valsts aizsardzības koncepcija
VAMOIC	Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs
VJTF	<i>Very High Readiness Joint Task Force</i> – Sevišķi ātras reaģēšanas spēki

